

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Úloha externího auditora při auditu účetní jednotky ve vazbě na etiku a rizika

Vypracovala: Bc. Jana Doležalová
Vedoucí práce: Ing. Zita Drábková, Ph.D.

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana DOLEŽALOVÁ**
Osobní číslo: **E12690**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Úloha externího auditora při auditu účetní jednotky ve vazbě na etiku a rizika**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vymezení postavení a funkce externího auditora. Činnost auditora, jeho chování ve vazbě na etiku. Posouzení rizik při výkonu jeho činnosti.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Teoretická část:
  - Audit, účetní audit a jeho druhy.
  - Externí audit.
  - Povinnosti auditora.
  - Postupy při auditu v účetní jednotce.
  - Etika a chování ve vztahu k profesi auditora.
  - Etický kodex komory auditorů ČR.
  - Postihy za nedodržení etického chování.
  - Rizika spojená s výkonem této profese.
3. Praktická část:
  - Ověření úlohy, práv a povinnosti auditora v praxi u konkrétní auditorské společnosti.
  - Konkrétní případy pochybení auditora, sankce.
  - Rozbor a posouzení aspektů auditorského rizika.
  - Zhodnocení získaných poznatků, doporučení.
4. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

50 - 60 stran

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁČEK, J.: Audit podniku a jeho operací. Nakladatelství C.H. BECK 2005, ISBN: 80-7179-809-6

KRÁLÍČEK, V.; MÜLLEROVÁ, L.: Auditing. Praha: Bilance 1998, ISBN: 80-238-3692-7

KRÁLÍČEK, V.: Auditing. VŠE, 1997, ISBN: 80-7079-812-2

KRÁLÍČEK, V.: Zákon o auditorech. Wolters Kluwer ČR, 2009, ISBN: 978-80-7357-464-2

MOLÍN J.: Protiprávní jednání z pohledu profesní odpovědnosti auditorů, daňových poradců a účetních. Wolters Kluwer ČR, 2011, ISBN: 978-80-7357-600-4

MÜLLEROVÁ, L.: Auditing pro manažery aneb proč a jak se ověřuje účetní závěrka. Wolters Kluwer ČR, 2007, ISBN: 978-80-7357-308-9

PUTNOVÁ, A. a kol.: Etické řízení ve firmě. Grada, 2007, ISBN: 978-80-247-1621-3

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zita Drábková, Ph.D.

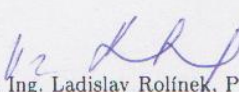
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce:

1. března 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

15. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu o výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Čížově dne 25. 8. 2014

.....

Bc. Jana Doležalová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Zitě Drábkové, Ph.D. za rady a připomínky při zpracování diplomové práce.

Zároveň děkuji panu auditorovi za poskytnutí informací a materiálů ke zpracování této diplomové práce.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
2.1	Obecné pojetí auditingu	5
2.2	Audit účetní závěrky	6
2.2.1	Legislativní úprava auditu	6
2.2.2	Předpoklady pro subjekty vykonávající auditorské služby.....	8
2.2.3	Účetní jednotky povinné auditu.....	10
2.3	Postupy při auditu v účetní jednotce	11
2.3.1	Činnost před uzavřením smlouvy	12
2.3.2	Předběžné plánovací procedury.....	13
2.3.3	Vytvoření plánu auditu	19
2.3.4	Provedení auditu.....	20
2.3.5	Závěr a vydání zpráv	25
2.3.6	Dokumentace – spis auditora.....	27
2.4	Etické chování ve vztahu k profesi auditora	29
2.4.1	Etický kodex.....	29
2.4.2	Porušení etického chování.....	31
2.4.3	Postihy za nedodržení povinností auditorů.....	32
2.4.4	Trestní odpovědnost	34
3	METODIKA	35
4	ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY	36
4.1	Auditorská společnost, auditovaná společnost a průběh auditu	36
4.2	Postupy při auditu, analýza a identifikace rizik	38
4.2.1	Posouzení rizika zakázky	38
4.2.2	Předběžné plánovací procedury.....	40
4.2.3	Vytvoření plánu auditu.....	56
4.2.4	Provedení auditu.....	61
4.2.5	Závěr a vydání zpráv	67
4.3	Dohled u společnosti UCE&AUDIT	71
5	ZÁVĚR	74

Summary.....	78
Seznam použitých zdrojů	79
Seznam obrázků	
Seznam tabulek	
Seznam příloh	

1 ÚVOD

Na území České republiky auditing není disciplínou s příliš dlouhým historickým vývojem. Započal až po roce 1989, kdy jeho prvopočátky byly ustanoveny ve vyhlášce FMF č. 63/1989 Sb., o ověřovateli (auditorech) a jejich činnosti, který původně sloužil pro ověřování účetních závěrek podniku se zahraniční účastí. V dnešní době je audit účetních závěrek upraven Zákonem o auditorech dalšími vnitřními předpisy, a povinnost mít ověřenou účetní závěrku (individuální nebo konsolidovanou), a výroční zprávu stanovuje účetním jednotkám zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví.

Na audit účetní závěrky – jeden z mnoha druhů auditů – je v současné době kladen čím dál větší důraz. Jeho význam roste, neboť jde o nezávislé ověření třetí osobu (externí auditor), která zkoumá a posuzuje činnosti sledovaného subjektu z objektivního úhlu pohledu. Ověřená auditní zakázka má sdělit, zda zveřejněné účetní údaje v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a zda jsou v souladu s předepsanými účetními předpisy. Poskytuje tak důvěryhodné informace nejen vlastníkům, managementu, zaměstnancům či státním úřadům, kterým napomáhá při jejich budoucím rozhodování, mimo jiné ho žádají také banky, kterým slouží k zajištění řádného splácení poskytnutého bankovního úvěru.

Profese auditora je náročným povoláním, neboť je na něho kladena obrovská zodpovědnost. Aby bylo dosaženo smysluplného poslání auditu a kvality poskytovaných služeb, auditor musí splňovat velké množství požadavků, a to před získáním statusu auditora, tak i během provádění jeho profese.

Před i během ověřování účetních výkazů, auditor neustále vyhodnocuje rizika, která ovlivňují vydání závěrečné zprávy. Může jít například o rizika vyplývající ze situace, ve které se podnik nachází, rizika týkající se vnitřních kontrolních systémů, rizika na úrovni tvrzení, rizika na úrovni účetních zůstatků a další, která mohou způsobit vznik významné nesprávnosti ve zveřejňovaných údajích. Auditor získává důkazní informace, jejichž prostřednictvím ověřuje, do jaké míry se může na zjištěné informace spolehnout. Podstatou je zjistit, na co si musí dávat pozor a co vše musí vzít v úvahu ke správnému vyhodnocení auditorského rizika.

Diplomová práce je složena z části teoretické a části praktické. Jejím cílem, kterým jsem se zabývala, bylo vymezení postavení a funkce externího auditora, jeho chování ve vazbě na etiku a jednotlivými fázemi auditu zahrnující posouzení rizik při výkonu auditorské profese.

V úvodu literární rešerše seznámím čtenáře s obecnými informacemi o předmětu auditingu a jeho legislativní úpravě. Uvedu jeho definice, cíle a funkce, které pomohou lépe pochopit jeho podstatu. Definuji účetní jednotky povinné auditu a subjekty oprávněné vykonávat auditní služby. Podrobněji se zaměřím na jednotlivé fáze a průběh celého auditu - od činností před uzavřením smlouvy, kde auditor stanovuje riziko zakázky až po závěrečný akt, kterým je vydání zprávy včetně výroku. Zde bych podotkla a upozornila na neustálé vyhodnocování auditorského rizika spočívající ve vyhledávání rizikových oblastí, které by teoreticky mohly způsobit významnou nesprávnost v účetní závěrce. Poslední část literární rešerše věnuji etickému chování.

Teoretické poznatky aplikuji v druhé části na příkladu auditované účetní jednotky, a to u družstva, jehož předmětem činnosti byla polygrafická výroba. Čtenáře stručně seznámím s auditovanou společností a auditorskou firmou. Zaměřím se na jednotlivé činnosti v průběhu auditu, v rámci nichž se pokusím o identifikaci a zhodnocení rizikových oblastí a určení faktorů ovlivňující dopad na riziko zakázky a celkové auditorské riziko, aby byl schopen vydat adekvátní výrok odpovídající reálné situaci, v níž se účetní jednotka a její hospodaření nachází. Součástí mého pozorování bude i auditorský spis, který analyzuji a pokusím se o zhodnocení nedostatků a vlivu na auditorské riziko. Předmětem mé práce se stanou i otázky etického chování, a to z hlediska dodržování nezávislosti při vyhodnocování rizika zakázky.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Obecné pojetí auditingu

„Auditing je vědecká disciplína, která se zabývá pozorováním a poznáváním určitých skutečností, shromažďováním relevantních údajů, jejich vyhodnocováním, vypracováním závěrů a následně jejich sdělením zainteresovaným zájemcům.“
(Müllerová, 2007, p. 9)

„Auditing je proces, pomocí něhož kompetentní a nezávislá osoba shromažďuje a vyhodnocuje poznatky o kvantifikovatelných informacích, týkajících se určité ekonomické entity za účelem stanovení a sdělení stupně souhlasnosti mezi kvantifikovatelnými informacemi a stanovenými kritérii.“ (Sedláček, 2011, p. 18)

Audit tedy vyjadřuje úřední přezkoumání a zhodnocení dokumentů (především účtů), a to nezávislou osobou, která má k této činnosti náležité předpoklady. Audit se provádí s cílem zjistit platnost a spolehlivost informací o určité skutečnosti. Zároveň napomáhá zhodnotit i kvalitu vnitřní kontroly firmy.

Audit může být zaměřen na různé druhy oblasti lidské činnosti. Z tohoto hlediska lze audit členit na:

- audit účetních výkazů,
- interní nebo-li vnitřní audit,
- audit kvality,
- ekologický audit,
- počítačový audit,
- informační audit.

Kromě výše uvedeného hlediska lze audit rozlišit i v závislosti na tom, jaký subjekt ho provádí – buď jím mohou být zaměstnanci firmy, v tomto případě se jedná o vnitřní audit, nebo může být audit prováděn externí firmou a tento je označován jako audit vnější, nebo-li externí. (Müllerová, 2007, p. 9) V následujícím textu se věnuji již problematice auditu účetních výkazů, nebo-li auditu účetní závěrky.

2.2 Audit účetní závěrky

Mluvíme-li o externím auditu, máme na mysli audit účetní závěrky. Účetní závěrka je základním výstupem účetnictví, to podává uživatelům základní informace o hospodaření podniku. Může být označován také jako audit účetní. Audit podléhá účetní závěrka individuální, ale i konsolidovaná. Předmětem kontroly auditorů se stává i výroční zpráva. (Müllerová, 2007, p. 9)

„Auditor ověřuje, zda údaje uvedené v účetní závěrce a konsolidované účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a zda výroční zpráva, případně konsolidovaná výroční zpráva, je v souladu s účetní závěrkou, popřípadě s konsolidovanou účetní závěrkou. Mimo to může ověřovat i jiné skutečnosti.“ (Sedláček, 2011, p. 18)

Ověření účetní závěrky je důležitým krokem, které zajišťuje spolehlivé účetní informace potřebné k rozhodování investorů – současných či potenciálních, dále bank, odběratelů, dodavatelů, atd. Hlavní cíl auditu spočívá ve zvýšení věrohodnosti účetních informací u společností, které jsou povinné zveřejňovat účetní závěrku a výroční zprávu. Sekundárním cílem je morální a preventivní působení proti vzniku chyb a podvodů. Na tuto problematiku se auditori soustředili už v prvopočátcích auditu. Důraz kladli na pravdivost a bezchybnost účetních informací. Naopak v dnešní době je upřednostňována právě již zmiňovaná spolehlivost vykazovaných informací a dodržování věrného a poctivého obrazu účetnictví. Audit mimo jiné nese i výchovnou a poradenskou funkci, která vede k průběžnému zkvalitňování účetního systému, jehož je dosahováno při spolupráci auditora a pracovníků podniku. (Müllerová, 2007, p. 13)

2.2.1 Legislativní úprava auditu

Auditor je při výkonu své profese povinen postupovat tak, aby byla dodržena etika a kvalita jeho práce. Činnost auditorů upravuje zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, který odkazuje na další důležité předpisy, které jsou pro auditora závazná. Audit účetní závěrky je podložen následujícími právními předpisy:

- Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech (vč. kontroly kvality),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES,
- Etický kodex KA ČR,

- Mezinárodní auditorské standardy,
- Vnitřní předpisy KA ČR,

dále jsou uváděny metodické podpory dostupné na webových stránkách Komory auditorů ČR (dále jen KAČR). Nelze opomenout ani účetní předpisy – Zákon o účetnictví, Vyhlášky provádějící zákon o účetnictví, České účetní standardy a Mezinárodní standardy pro účetní výkaznictví. (KAČR, 2012-2014)

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech upravuje postavení, činnost a povinnosti statutárních auditorů, auditorských společností, asistentů auditora; dále postavení a působnost KAČR a Rady pro veřejný dohled nad auditem. Zákon stanovuje auditorské subjekty, které podléhají systému kontroly kvality, definuje kritéria zajišťující nestrannost a odbornost kvality osob provádějící kontroly auditorů.

Cílem Směrnice je harmonizace požadavků na povinný audit. Tento rámec je užíván na úrovni celé EU a vychází z něho i česká auditorská legislativa. Stanovuje podmínky k získání kvalifikace auditora a poskytování auditorských služeb fyzickými i právníckými osobami, podmínku profesionální svědomitosti a nezávislosti, podmínky k zápisu do seznamu KAČR a podmínky potřebné k výkonu profese.

Mezinárodní auditorské standardy (ISA) obsahují soubor standardů, který každý jednotlivě upravuje předmět a působnost. ISA vztahující se k auditu účetní závěrky, který provádí nezávislý auditor, jsou určeny k auditu historických finančních informací. Upravují postupy, metody, postoje auditora k rizikům, jejich vyhodnocování, získávání důkazních prostředků a další činnosti při auditu účetních závěrek. Mezinárodní standardy se věnují i oblastem řízení kvality (ISQC), prověrkám (ISRE) ověřovacím zakázkám (ISAE) a souvisejícím službám (ISRS). (Müllerová, 2007, p. 25)

Se stále se zvyšujícím počtem účetních jednotek s mezinárodní majetkovou účastí, musejí být auditorské služby poskytovány v různých členských státech v souladu s ISA. Zastřešení veškerých pravidel a norem zajišťující srovnatelnost profesionální úrovně zabezpečuje Mezinárodní federace auditorů a účetních znalců (IFAC), jejímž členem je od roku 1994 i KAČR. Základní pravidla, která jsou závazná pro české auditory, jsou stanovena v Etickém kodexu KAČR, jehož obsah je převzat z Mezinárodního etického kodexu auditorů a účetních znalců. (Müllerová, 2007, p. 25)

2.2.2 Předpoklady pro subjekty vykonávající auditorské služby

Auditorem může být jednotlivec (fyzická osoba), nebo auditorská společnost.

Externí auditor (nebo-li statutární auditor) je fyzická osoba, která má oprávnění provádět auditorskou činnost na základě rozhodnutí vydaného KAČR, a která je zapsaná v seznamu auditorů vedeném komorou dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. Před zápisem do seznamu musí osoba usilující o funkci auditora splnit dané požadavky:

- dosažení vysoce odborného vzdělání,
- absolvování odborné praxe,
- nezávislost auditora, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost,
- složení auditorské zkoušky,
- úhrada poplatků, nedoplatků územním finančním orgánům, zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení,
- složení slibu.

Osoba auditora se neobejde bez vysoké *odborné způsobilosti*, která je podmíněna vysokoškolským vzděláním v rámci akreditovaného bakalářského nebo magisterského studijního programu a složením *auditorské zkoušky*. Zkoušku upravuje zkušební řád a uskutečňuje ji KAČR. Regulace auditorské profese Komora přesto ponechává v kompetenci státu, konkrétně v rukou Ministerstva financí ČR, které audit upravuje prostřednictvím vyhlášky ke zkušebnímu řádu. Svoji odbornost během výkonu profese auditor musí neustále udržovat, zejména účastí na kurzech či školeních. Již před podáním přihlášky k auditorské zkoušce osoba usilující o auditorské postavení musí mít absolvovanou *odbornou praxi* v pracovním poměru jako asistent auditora zapsaný v seznamu asistentů auditora vedeném KA ČR, po dobu alespoň 3 let (dle § 29). Dalšími z mnoha předpokladů jsou *způsobilost k právním úkonům* a *bezúhonnost*. Bezúhonnost je dokládána z Rejstříků trestů při podání žádosti o zapsání do seznamu. Za bezúhonného se dle § 4 odst. 2 zákona č. 93/2009 Sb. pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s prováděním auditorské činnosti, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen; za bezúhonného se nepovažuje rovněž ten, kdo nemá z profesního hlediska dobrou pověst. Auditor je povinen zachovávat svoji *nezávislost*, zákon přikazuje vyhnout se *střetu zájmu*. Mezi

auditorem a auditovanou osobou existuje pouze profesní vztah, auditor se nesmí současně podílet na rozhodování auditované účetní jednotky. V neposlední řadě musí mít osoba žádající o oprávnění uhrazeny všechny *poplatky* (dle § 8 odst.7), nesmí být evidovány žádné *nedoplatky* na daních, odvodech, poplatcích, úhradách, úplatách, pokutách, penále včetně nákladu řízení, které vybírají a vymáhají územní finanční orgány podle zvláštního právního předpisu, dále nedoplatky na pojistném a penále na veřejné zdravotní pojištění, a nedoplatky na pojistném a penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Tyto podmínky platí i u osob, které jsou pouze zaměstnanci firem. „Budoucí auditor“, který splnil veškeré požadavky, v samém závěru skládá slib do rukou prezidenta nebo viceprezidenta Komory. (KAČR, 2012-2014)

Jak uvádí Müllerová (2007) ve své publikaci, *„auditor má povinnost oznámit Komoře veškeré změny, které u něj nastaly a které by mohly změnit jeho postavení ve vztahu k výše uvedeným podmínkám výkonu auditorské profese. Komora má právo pozastavit auditorovi oprávnění k poskytování auditorských služeb, pokud by podmínky, za nichž může tuto profesi vykonávat, byly zrušeny. Stejně tak má právo kontrolovat, zda auditor při své činnosti dodržuje základní pravidla stavovské etiky.“* (p. 26)

Auditorská společnost je obchodní společnost zapsaná v seznamu auditorských společností, který vede KAČR dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. Auditorská společnost zaměstnává externí auditory, kteří jejím jménem poskytují auditorské služby. Většinu členů statutárního orgánu tvoří statutární auditoři nebo auditorské společnosti, kterým bylo vydáno auditorské oprávnění nebo jsou oprávněni k provádění auditorské činnosti v jiném členském státě. Tito členové mají většinu hlasovacích práv.

Podmínky pro zapsání do seznamu auditorských společností jsou z větší části stejně s podmínkami pro externí auditory. Bezúhonnost platí pro společnost i pro její členy. Na základě pravomocného rozhodnutí se společnost nesmí nacházet v úpadku. Ani auditorské společnosti nemohou mít nedoplatky vůči státním orgánům, stejně tak jako u externích auditorů, s výjimkou případů, kdy bylo povoleno splácení ve splátkách a není v prodlení se splácením splátek. (KAČR, 2012-2014)

2.2.3 Účetní jednotky povinné auditu

Podmínky pro povinný audit účetních závěrek upravuje § 20 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který stanovuje tři kritéria:

- **aktiva celkem více než 40 mil. Kč** (aktiva celkem = brutto aktiva výkazu rozvahy, tzn. neupravená o opravné položky a oprávky překročí 40 mil. Kč)
- **roční úhrn čistého obratu více než 80 mil. Kč** (roční úhrn čistého obratu = výše výnosů snižená o prodejní slevy a dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, vynásobená dvanácti)
- **průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období více než 50.** (Ryneš, 2010, p. 267)

Audit podléhají vždy akciové společnosti, pokud překročily nebo dosáhly alespoň jedno ze tří uvedených kritérií, a to ke konci rozvahového dne účetního období, za které se řádná/mimořádná účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházející (tzn. za dvě účetní období). U ostatních obchodních společností (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným), družstev, podnikajících zahraničních osob a fyzických osob jakožto podnikatelů, kteří účtují v soustavě podvojného účetnictví, je audit povinný v případě splnění alespoň dvou ze tří stanovených kritérií. (Ryneš, 2010, p. 268)

Zákon dále upravuje povinnost auditu u účetních jednotek na základě zvláštního právního předpisu a stanovuje úlevy z povinnosti auditu, kdy účetní jednotka mající za běžných okolností povinnost ověřit účetní závěrku auditorem, může být v některých případech z auditu osvobozena.

Výroční zpráva podléhá auditu na základě § 21 odst. 3 zákona o účetnictví a § 2 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů. Ověřují se údaje z účetnictví, z účetní závěrky a údaje uvedené ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami dle § 66a obchodního zákoníku. Podléhá-li auditu účetní závěrka ovládané osoby, auditor ověřuje i údaje ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami. Postupuje na základě auditorských standardů a aplikačních doložek KAČR. Audit výroční zprávy se liší dle toho, je-li účetní závěrka ověřována ze zákona (ověřovány i údaje z účetnictví a z účetní závěrky) nebo je-li audit stanoven zvláštním předpisem, který taktéž stanovuje obsah výroční zprávy. (Ryneš, 2010, p. 271)

2.3 Postupy při auditu v účetní jednotce

Audit účetní závěrky je proces, při němž auditor zjišťuje, zda se uživatelé mohou spolehnout na zveřejněné informace. Aby byl schopen poznat účetní jednotku a významné oblasti, které by mohly teoreticky obsahovat chyby v účetních údajích, postupuje dle kroků uvedených v tabulce 1. Důkladnost při plánování auditu umožní podnik lépe poznat, zajistí identifikaci rizikových faktorů ovlivňující podnikání a dostatečnou přípravu pro samotné provedení auditu. Auditor se neustále drží zásady profesního skepticismu – nespoléhat se na poctivost a integritu vedení společnosti, ani na získané informace sloužící jako důkazní prostředky. U veškerých skutečností důkladně ověřuje jejich spolehlivost a při tom si zachovává svoji nestrannost a nezávislost.

Tabulka 1: Fáze auditu

Činnost před uzavřením smlouvy	1. Posouzení rizika zakázky a reakce na něj
	2. Stanovení podmínek zakázky
Předběžné plánovací procedury	3. Porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta
	4. Porozumění kontrolnímu prostředí
	5. Porozumění účetnímu systému
	6. Provádění předběžných analytických testů
	7. Stanovení plánovací hladiny významnosti
Vytvoření plánu auditu	8. Posouzení rizika na úrovni účet. zůstatků a potenciál. nesprávností
	9. Plánování auditorského postupu
	10. Plán testů vnitřních kontrol
	11. Plán testů věcné správnosti
	12. Shrnutí a projednání plánu auditu
Provedení auditu	13. Provádění testů spolehlivosti vnitřních kontrol
	14. Provádění analytických testů věcné správnosti
	15. Provádění testů detailních údajů
	16. Vyhodnocení výsledků testů věcné správnosti
	17. Posouzení účetní závěrky
	18. Posouzení výroční zprávy
	19. Posouzení zprávy o vztazích mezi propojenými osobami
Závěr a vydání zpráv	20. Posouzení následných událostí
	21. Získání prohlášení vedení společnosti
	22. Příprava shrnutí závěrů auditu
	23. Vydání zprávy auditora

Zdroj: vlastní zpracování dle Müllerová (2007)

2.3.1 Činnost před uzavřením smlouvy

Analýza rizik, auditorské riziko

Před samotným provedením auditu a ještě před uzavřením smlouvy s klientem musí auditor zanalyzovat riziko zakázky, poněvadž na základě této úvahy auditor rozhoduje o přijetí či odmítnutí zakázky. Čím vyšší je riziko zakázky, tím nižší riziko je auditor ochoten přijmout. Riziko auditor hodnotí a identifikuje prostřednictvím rizikových faktorů a zjistí, zda se jedná o „obvyklé“ nebo „vyšší než obvyklé“ riziko. Zakázka může být přijata i v případě „vyššího“ rizika, poté ale vyžaduje přizpůsobit podmínky při plánování auditu – snížit plánovací hladinu významnosti a naplánovat dodatečné auditorské postupy. Auditor se nemůže stoprocentně spolehnout na vnitřní kontroly klienta, musí být proto při ověřování účetních údajů daleko obezřetnější. Důkladnou analýzou povahy podnikatelského prostředí a podnikatelské činnosti, vnitřního kontrolního systému, důvěryhodnosti vedení společnosti a zodpovědnosti za správné sestavení účetních výkazů, atd. lze identifikovat rizikové oblasti a vyhodnotit tak celkové riziko zakázky. (Müllerová, 2007, p. 65)

Auditor během celého průběhu auditu vyhodnocuje auditorské riziko, které spočívá ve vydání neodpovídajícího výroku o účetní závěrce, která obsahuje významnou nesprávnost. Auditorské riziko (AR) závisí na riziku vzniku významné nesprávnosti (vlivem přirozeného a kontrolního rizika) a na zjišťovacím riziku; má celkem tři složky:

- **přirozené riziko (PR)** – tj. riziko vzniku významné nesprávnosti za předpokladu neexistence vnitřní kontroly; každá položka je náchylná ke vzniku nesprávnosti,
- **kontrolní riziko (KR)** – tj. riziko vzniku významné nesprávnosti, kterou vnitřní kontrolní systém neodhalí, popř. neopraví, a
- **zjišťovací riziko (ZR)** – tj. riziko, že auditor neodhalí významnou nesprávnost v zůstatku účtů či v účetní operaci. Jediné riziko, které může auditor ovlivnit. Zjišťovací riziko lze dopočítat dle vztahu $AR = PR * KR * ZR$. (IFAC, 2010)

Pokud auditor předpokládá vysoké přirozené a kontrolní riziko, zjišťovací riziko by mělo být nízké, aby omezil auditorské riziko na přijatelně nízkou úroveň, poté provádí testy na vysoké úrovni. Je-li naopak přirozené a kontrolní riziko nízké, může auditor připustit vyšší zjišťovací riziko a přesto udržet auditorské riziko na přijatelné úrovni (viz. tabulka č. 2: Vzájemné propojení jednotlivých komponent auditorského

rizika). Při výskytu nesprávností u zůstatků účtů na ně auditor upozorní vedení společnosti, žádá vysvětlení a důkazy. Tabulka 2 určuje velikost zjišťovacího rizika v závislosti na vyhodnoceném přirozeném a kontrolním riziku.

Tabulka 2: Vzájemné propojení jednotlivých komponent auditorského rizika

Posouzení přirozeného rizika	Posouzení kontrolního rizika		
	vysoké	střední	nízké
vysoké	nízké	nízké	střední
střední	nízké	střední	vysoké
nízké	střední	vysoké	vysoké

Zdroj: Příručka pro provádění auditu u podnikatelů (KAČR, 2012)

Stanovení podmínek zakázky

Přijetí zakázky ztvrzuje písemná smlouva. Obsahuje náplň a rozsah práce, míru odpovědnosti klienta a auditora, jejich potřeby a požadavky. Aby si každá ze stran byla vědoma svých práv a povinností, a nedocházelo tak k nedorozuměním, auditor seznamuje s podmínkami vedení účetní jednotky a její statutární orgán. Klient nesmí po auditorovi požadovat služby, které jsou v rozporu s jeho povoláním. Auditor si však může k auditu přizvat ke spolupráci i další osoby. Podmínky zakázky je při každém opakovaném auditu třeba znovu zvážit a zjistit, zda nedošlo k zásadním změnám ve vnitřním prostředí auditované společnosti. (Sedláček, 2011, p. 55-56)

2.3.2 Předběžné plánovací procedury

Činnost a oblast podnikání klienta, účetní systém, kontrolní prostředí

Po uzavření smlouvy se auditor bude zabývat porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta, které mu pomohou identifikovat rizikové oblasti a navrhnout kroky k jejich předcházení, které bude obsahovat plán auditu. Aby auditor poznal klienta, činnost a oblast jeho podnikání, dotazuje se vedení společnosti a konkrétních zaměstnanců, posuzuje poskytnuté dokumenty a další skutečnosti tak, aby dosáhl cíle auditu. Zkoumá:

- **vnitřní faktory** (vlastnická práva a strukturu účetní jednotky, obchodní cíle a strategii účetní jednotky, činnosti, kterými se zabývá, zdroje financování, personální politiku, účetní metody, informace o používaném účetním a informačním systému, ...), a

- **vnější faktory** (faktory s vlivem na účetní jednotku – např. odvětví, změny technologií, zahraniční konkurence, problémy s dodávkou zboží a služeb atd.; vlivy prostředí, ve kterém klient podniká – např. recese, zákony a vyhlášky z oblasti podnikání klienta; dále právní spory či daňové problémy). (KAČR; Deloitte, 2012)

Je pochopitelné, že k identifikaci rizikových oblastí je zásadní věnovat pozornost správnosti v účetním systému – údajům v účetní závěrce i celoročnímu procesu, který předchází sestavení účetní závěrky.

Auditor ověřuje soulad používaných metod a postupů s vnitropodnikovými směrnicemi. Protože účetní jednotky v dnešní době využívají ke zpracování účetnictví převážně výpočetní techniku a nejrůznější softwarové programy, auditor se zajímá, jak tyto programy fungují a jestli existují kontroly zajišťující jednak spolehlivost a správnost zpracovávaných účetních informací, jednak spolehlivost výpočetní techniky a používaných účetních programů. Rozsah porozumění systému informačních technologií je závislý na míře, s jakou ho účetní jednotky používají - auditor hodnotí rozsah využití informačních technologií, jejich důležitost a komplexnost prostředí IT.

Jak uvedl Sedláček (2011), v rámci účetního systému se snaží auditor porozumět:

- vstupům do systému (vnější/vnitřní doklady, automatické operace),
  - transakčním cyklům (oblasti/subsystémy účetnictví),
  - výstupům ze systému (účetní zůstatky, které jsou výsledkem účetních transakcí).
- (p. 59)

Auditor pozoruje oběh účetních dokladů, jejichž zpracováním v daném subsystému účetnictví vzniká transakční cyklus. Po každém transakčním cyklu vznikají v hlavní knize nové zůstatky účtů. Auditorovi jde o pochopení jejich vzájemného vztahu – jaké množství operací bylo uskutečněno a způsob jejich zpracování účetním programem. Auditor identifikuje významné cykly, kterými mohou být například:

- objednání, příjem, zpracování nákupů,
- zpracování závazků a plateb,
- zpracování prodejních objednávek, expedice, fakturace,
- zpracování pohledávek a plateb,
- účtování dlouhodobého majetku, nákladů a výnosů, zásob,

- zpracování mezd. (KAČR; Deloitte, 2012)

V případě odhalení závažných nesprávností auditor navrhuje vhodné auditorské postupy, jejichž cílem je snížit výskyt nesprávností. U transakčního cyklu, který vyhodnotí auditor za náchylný ke vzniku nesprávnosti, nebo u kterého zjistil chybu, identifikuje jím ovlivněn účetní zůstatek a dle výsledku přizpůsobí plán auditu. (Sedláček, 2011, p. 60)

Třetí oblastí, kterou auditor nesmí zanedbat je porozumění vnitřnímu kontrolnímu prostředí. Auditor se zabývá těmi kontrolami, které jsou relevantní pro audit, tzn. kontroly, které se vztahují k vykazovaným účetním informacím. Přestože auditor zhodnotí kontrolní systém podniku jako funkční, doporučuje se na něj nespolehat.

Kvalitu kontrolního prostředí jistě ovlivňuje filosofie vedení, styl řízení, organizační struktura klienta, transparentní vymezení pravomoci a odpovědnosti, jejich delegování a samozřejmě samotný kontrolní systém.

Jak se chová vedení, tak se chovají i jeho podřízení. Neboli půjde-li vedení příkladem v dodržování směrnic a všech předpisů při sestavování účetních výkazů, zaměstnanci ho budou s největší pravděpodobností následovat.

Ve společnosti musí být jasně dané vztahy mezi vedením společnosti a zaměstnanci. Protože dochází k delegování odpovědnosti a pravomocí, je žádoucí, aby byla zajištěna efektivita a spolehlivost vnitřních kontrol při plnění úkolů a povinností, neboť efektivní kontrolní systém zabrání vzniku nesprávností v účetnictví, příp. vznikne-li chyba, kontrolou lze nesprávnosti identifikovat a umožnit jejich nápravu.

K efektivitě kontrolního prostředí přispívá samozřejmě výběr vhodných zaměstnanců - kvalifikovaných, schopných a zodpovědných za plnění svých povinností a úkolů.

Kontroly uvnitř podniku mohou probíhat manuálně, které provádí zaměstnanci, nebo naprogramovanými kontrolními postupy, a to s pomocí speciálních softwarů, které umožňují stálou a standardní cestou kontrolovat celý proces. Využití počítačového systému ke zpracování informací je v dnešní době zcela běžnou záležitostí (účetní systém, docházkový systém, ...)

Porozuměním vnitřním kontrolám auditor zjišťuje míru spolehlivosti – zda je systém natolik propracovaný a natolik účinný, že dokáže odhalit chyby a vedení je schopno je řešit. (Müllerová, 2007, p. 64 - 71)

Vedení však nemusí mít k podniku zrovna pozitivní vztah, a to tehdy, pokud se podvodným jednáním snaží získat neoprávněný prospěch. Riziku podvodu musí auditor věnovat zvláštní pozornost.

Riziko podvodu v účetní jednotce

Ne všechny nesprávnosti se podaří auditorovi vždy odhalit, ale pokud auditor přijde na významnou nepřesnost, může si klást otázku: *Jedná se o omyl nebo o pochybení mající charakter záměrného úmyslného činu?* Riziko neodhalení významných nesprávností v důsledku podvodu je větší, než riziko neodhalení nesprávností, které byly způsobeny chybou. Podvod bývá mnohdy velmi dobře promyšlen a falešné důkazní prostředky tak působí pravdivě a věrohodně. Při podvodu je použito klamavého jednání za účelem získání neoprávněné nebo protiprávní výhody. Auditor řeší hlavně ty, jejichž následkem je nesprávnost vzniklá z podvodného účetního výkaznictví a nesprávnost ze zpronevěry majetku.

Auditorovou povinností je dotazovat se na povědomí o možné existenci podvodu u vedení podniku a u osob pověřených správou a řízením. Zajímá ho jejich hodnocení rizika výskytu podvodu, kontrolního procesu (jeho nedostatky lze zneužít), který funguje jako prevence a odhalování rizik ve vztahu k podvodům. Posuzuje spolehlivost získaných důkazních informací a spolehlivost kontrolních opatření.

Má-li auditor podezření, že došlo k podvodu (obdržel nepravý dokument), je povinen na toto riziko reagovat – zapojit specialisty s odbornými znalostmi a dovednostmi, kteří budou vykonávat dohled; začlenit prvek nepředvídatelnosti ve výběru auditorských postupů; provést změny ve volbě povahy, rozsahu a načasování auditorských postupů nebo použít postupy reagující na nedodržování kontrol vedení. Při odhalování podvodů auditorovi pomáhá konzultace s ostatními osobami auditorského týmu, kdy přidělí členům týmu auditorské postupy a stanoví způsob dělení o jejich výsledky.

Auditor vyhodnotí důkazní informace (platnost vyhodnocení rizika), příp. rozhoduje o provedení dodatečných postupů. Auditor určuje, které tendence a vztahy mohou naznačovat existenci rizika. Jedná se často o vztahy týkající se výnosů a příjmů, které

bývají na konci roku vykazované v nezvykle velkých částkách. O získaných důkazech o možné existenci podvodu auditor musí co nejdříve upozornit členy vedení.

Tunelování podniků

S podvody souvisí tunelování podniků, tj. snižování obchodního majetku podniku převodem na jiné podniky či fyzické osoby v neprospěch vlastníků podniku nebo jeho věřitelů. Nejčastěji se týká dlouhodobého hmotného majetku, pohledávek, zásob, nepeněžitých vkladů podniku do jiných podniků, závazků atd. Majetek podniku bývá prodáván za cenu nižší, než je jeho účetní hodnota, popř. pořizovací cena či vlastní náklady. Tunelování má dopad na hospodářský výsledek, následně i na vlastní kapitál, přičemž se postupně snižuje zisk podniku až do úrovně ztráty. Zároveň se zvyšuje záporná hodnota vlastního jmění.

Má-li auditor podezření na tunelování podniku, musí se zaměřit na skupinu podniků, do které patří i auditovaný podnik a v rámci této skupiny analyzuje organizační a personální strukturu a vzájemné vztahy, informace o velikosti a umístění podílu cenných papírů, vkladů, půjček, skutečnosti o podílení se na vedení, kontrole a jmění v jiných společnostech. Auditor hodnotí věcnou ekonomickou podstatu transakce, ne na jejich právní a smluvní formu, úmyslnost/neúmyslnost nebo odpovědnost, jelikož tunelování může mít legální formu, přesto není v nesouladu se zákony. Zjištěné skutečnosti auditor uvádí v auditorské zprávě. (Florián, 2011)

Předběžné analytické postupy

Následně auditor provede předběžné analytické postupy pomocí metod finanční analýzy – analýza změn v účetních zůstatcích, analýza trendů a poměrových ukazatelů.

Zjišťuje stavy účetních zůstatků účtů hlavní knihy z běžného období, které porovnává s minulým účetním obdobím. Kontroluje podezřelé transakce a transakce uskutečněné s propojenými osobami; sleduje trendy signalizující neschopnost společnosti pokračovat ve své činnosti a další. Může tak zjistit neobvyklé či neočekávané účetní zůstatky, které mohou být následkem nesprávností. Pokud se objeví rozpor mezi auditorovými dosavadními informacemi a skutečnostmi, je nutné poupravit a přizpůsobit plán auditu, do kterého promítne související riziko. (Müllerová, 2007)

Plánovací hladina významnosti

Uživatelé kladou důraz na spolehlivost informací uvedených v účetní závěrce. Nesprávnost nebo vynechání pro ně významných informací může zásadním způsobem ovlivnit jejich ekonomické rozhodování. Proto **je důležité, aby auditorem ověřená účetní závěrka poskytovala uživatelům takové informace, které v případě výskytu chyby neovlivní jejich rozhodování.** V možnostech auditora není možné provést kontrolu veškerých účetních informací a zajistit tak stoprocentní správnost a bezchybnost všech prezentovaných účetních údajů. Pro tyto účely si auditor stanovuje plánovací hladinu významnosti – výše nesprávností, která bude považována za významnou (hladina významnosti) ve vztahu k účetní závěrce jako celku. Významnost je odvozována od velikosti či povahy nesprávnosti informace, která vytváří předpoklad, že rozhodnutí přiměřeně informované osoby, spoléhající se na tuto informaci, bude touto nesprávností ovlivněno.

Auditor volí plánovací hladinu na základě svého odborného úsudku. Nejprve zvolí vhodnou základnu - kritický komponent, jehož výběr se provádí základě položek, o kterých lze předpokládat, že jim budou uživatelé věnovat svoji pozornost. Lze se rozhodnout i dle povahy účetní jednotky (část životního cyklu, odvětví, ekonomické prostředí, vlastnická struktura, způsoby financování). Základna by měla vykazovat prvky určité stability. Nejčastěji se volí buď zisk po zdanění, tržby, vlastní kapitál nebo hodnota aktiv. Z hodnoty kritického komponentu, která je odhadována k datu účetní závěrky, se pomocí procentní sazby vypočte hladina významnosti. Doporučuje se zvolit jednu z následujících možností:

- 0,5 - 1,5 % celkových aktiv nebo z výnosů, nebo
- 5 - 10 % zisku před zdaněním z běžné činnosti.

Auditor se od uvedeného rozmezí sazeb může odchýlit ale za podmínky zdůvodnění. Auditorův odborný úsudek by měl zabezpečit vztah mezi procentem a vybranou veličinou tak, aby procento ze zisku před zdaněním bylo vyšší než procento z výnosů.

Plánovací hladina významnosti souvisí s auditorským rizikem – bude-li se auditorské riziko zvyšovat (auditor se nemůže natolik spolehnout na vnitřní kontroly, popř. objeví se další nesprávnosti), je třeba snížit hladinu významnosti a následně provést i větší rozsah auditorských postupů. Úpravu hladiny významnosti lze provést celkově nebo

pouze u zvlášť významných položek. V takovém případě auditor stanovuje individuální materialitu, pro testy věcné správnosti v jednotlivých sekcích. (IFAC, 2010)

Prováděcí hladina významnosti

Z významnosti auditor počítá prováděcí hladinu významnosti (např. 70 % z 1 % celkových aktiv). Je stanovena na nižší úrovni, než významnost pro účetní závěrku jako celek. Snižuje pravděpodobnost, že úhrn neopravených a nezjištěných nesprávností překročí významnost pro účetní závěrku jako celek, na přirozeně nízkou úroveň. Závisí opět na odborném úsudku auditora. Jakákoliv chyba pod hladinou významnosti je pod hranicí významnosti a auditor není zodpovědný za to, že chybu nenašel. Naopak vše, co je nad významnost, by se mělo ověřit. (IFAC, 2010)

2.3.3 Vytvoření plánu auditu

Provedením předběžných plánovacích procedur by měl auditor dostatečným způsobem poznat svého klienta a rozpoznat oblasti, ve kterých má své slabiny a v jejich souvislosti přizpůsobí plán auditu.

Posouzení rizika na úrovni účetních zůstatků a potenciálních nesprávností

Není v silách auditora ověřit veškeré zůstatky a transakce do největších detailů. Předchozí analýzy mu však pomohou nalézt nejzávažnějších oblastí náchylné ke vzniku chyb. Chyby budou pravděpodobně nejčastěji spočívat v porušení zásad zákona o účetnictví kladených na zpracování účetnictví. Jedná se o:

- dodržování aktuálního principu,
- správné ocenění jednotlivých položek,
- správnost, úplnost, průkaznost, srozumitelnost, přehlednost účetnictví a trvalost účetních záznamů.

Nedodržováním těchto zásad a požadavků, příp. při špatně zvolené metodě ocenění, jejímž důsledkem je nadhodnocení či podhodnocení majetku/závazků, dochází ke zkreslení účetní závěrky a ke zvýšení auditorského rizika. Za účelem jeho snížení na přiměřenou úroveň auditor provádí konkrétní postupy k odhalení nedostatků.

V zájmu auditora je, aby všechny nesprávnosti a chyby byly zjištěny a opraveny ještě před schválením a zveřejněním účetní závěrky, čehož docílí naplánováním správného auditorského přístupu. Odhalení chyb je žádoucí provést včas a efektivním způsobem.

Plán testů vnitřních kontrol a testů věcné správnosti

Podle výsledků analýzy vnitřního kontrolního systému společnosti si auditor stanoví plán a rozsah testů vnitřních kontrol relevantních k provedení auditu. Testy spolehlivosti bude provádět, pokud se hodlá na vnitřní kontrolní systém spoléhat a chce-li ověřit efektivnost zásadních kontrol v průběhu celého účetního období - schopnost předejít vzniku významných nesprávností, příp. schopnost odhalit chyby a tak snížit riziko vzniku významné nesprávnosti, a to u manuálních i programových kontrol. Rozhodne, na které kontroly se bude spoléhat, a které bude testovat. (Sedláček, 2011, p. 68)

Ve spojitosti s nedostatky vnitřních kontrol auditor navrhuje rozsah testů věcné správnosti, které mají za cíl odhalit nesprávnosti způsobené nedostatečnými vnitřními kontrolami. Rozsah testů závisí na specifickém riziku a míře spolehlivosti u vnitřních kontrol.

Sestavený plán jednak testů spolehlivosti a jednak testů věcné správnosti auditor projedná s klientem, obeznámí ho se strategií auditu, s postupy a časovým průběhem.

2.3.4 Provedení auditu

Testy spolehlivosti

Auditor si pokládá za cíl zjistit a ověřit efektivnost a spolehlivost vnitřního kontrolního systému během celého účetního období podle identifikované míry kontrolního rizika. Podoba testů spolehlivosti vnitřního kontrolního systému může vypadat například jako:

- ověřovací šetření – diskuze s pracovníky provádějící kontrolu,
- pozorování a kontrola dodržování pravidel stanovených vedením (směrnice),
- prohlížení dokumentace o průběhu kontrolní činnosti (zápisy a zprávy), nebo
- dotazník pro hodnocení vnitřních kontrol. (Sedláček, 2011, p. 72)

V účetním systému se nejčastěji uplatňují tyto kontrolní postupy:

- odsouhlasení a porovnání aktiv s příslušnými záznamy,

- autorizace a schvalování při vniku operací,
- posouzení výstupů u počítačových i manuálních souborů,
- kontroly neoprávněného přístupu, kontroly oprávněnosti přístupu,
- všeobecné počítačové kontroly. (Sedláček, 2011, p. 68)

Auditor ověřuje spolehlivost jak manuálních, tak i programových kontrol. Efektivnost manuálních kontrol závisí na jejich návrhu, kompetenci zodpovědných osob a jejich vykonávání. Programové kontroly jsou podmíněny samotným návrhem a implementací do účetního systému.

Podle zjištěných výsledků spolehlivosti se zpřesňuje plánovaný rozsah testů věcné správnosti. (Sedláček, 2006, p. 72)

Testy věcné správnosti

Cílem testů věcné správnosti je snížit zjišťovací riziko.

V závislosti na míře spolehlivosti vnitřních kontrol provádí auditor testy věcné správnosti. Jejich vzájemný vztah určují tři stupně – základní, střední a vysoký.

- **Základní stupeň** - spoléhá-li se auditor na vnitřní kontroly.
- **Střední stupeň** je brán v úvahu, pokud nebylo identifikováno specifické riziko významné nesprávnosti, ale byly zjištěny nedostatky ve vnitřních kontrolách.
- **Vysoký stupeň** auditor zvolí při identifikaci vysokého specifického rizika, v případě, že se nelze spoléhat na vnitřní kontrolní systém. Použije detailní testy.

Vyhodnocení stupně spolehlivosti přispívá ke stanovení rozsahu testů, detailních i analytických, jak uvádí tabula 3. Ovšem jde o auditorův vlastní odborný úsudek při volbě úrovně testů. Tabulka uvádí pouze doporučení.

Tabulka 3: Rozsah testů věcné správnosti

Přiměřené zjišťovací	Rozsah testu	Detailní test	Analytický test
Vysoké	Základní úroveň	Nejmenší vzorek	Vyšší tolerance
Střední	Střední úroveň	Střední vzorek	Nižší tolerance odchylky
Nízké	Vysoká úroveň	Největší vzorek	Obvykle nepostačuje

Zdroj: Příručka pro provádění auditu u podnikatelů (KAČR, 2012)

Tyto testy se provádí za účelem zjištění možných významných nesprávností vyskytujících se v účetních výkazech, které nebyly odhaleny a opraveny vnitřními kontrolami účetní jednotky.

a) analytické testy

Analytické testy věcné správnosti testují zůstatek konkrétní položky z účetní závěrky a (řádek výkazů vč. čísla syntetických, popř. analytických účtů) porovnávají ho s očekávanou hodnotou. Skutečná hodnota se však může od té očekávané lišit, auditor pro tento účel stanovuje interval odchýlení, který bude při porovnávání tolerovat. Existuje-li rozdíl mezi danými hodnotami, auditor zkoumá příčinu. Výraznější odchýlení způsobené vlivem nesprávnosti konzultuje auditor s vedením. Nejedná-li se o chybu, auditor musí odchýlení zdůvodnit a podložit důkazními materiály.

V průběhu běžného účetního období může dojít ke změně zákonů a právních předpisů mající vliv na výši sledovaných zůstatků – například změna daňových sazeb, různé tržní ceny, vznik nebo změna regulačních opatření.

Zůstatky běžného období nejsou srovnávány pouze s předpokládanými hodnotami, ale například i se zůstatky minulého období či se zůstatky obdobných podniků. (Sedláček, Jaroslav, 2011, p. 69)

b) detailní testy

Pokud auditor vyhodnotí specifické riziko v nedostatecích vnitřní kontroly, na něž se nelze spolehnout, provede detailní testy, a to u operací a potenciálních chyb, ke kterým se nedostatečné nebo neexistující vnitřní kontroly vztahují.

Detailní testy se zaměřují na zůstatky konkrétních účtů (syntetických či analytických). Posoudí u nich riziko vzniku potenciální nesprávnosti, jejímž následkem může být nadhodnocení (zaúčtování transakce ve vyšší výši) nebo podhodnocení položek. Položky s tendencí k nadhodnocení, popř. podhodnocení a postup při testování k odhalení potenciálních nesprávností uvádím v následující tabulce 4.

Tabulka 4: Schematický postup testování u nadhodnocení/podhodnocení položek

Důsledek	Položky s tendencí	Postup při testování
nadhodnocení	aktiva, náklady	hlavní kniha → účetní doklad → prvotní doklad
podhodnocení	pasiva, výnosy	reciproční soubor → prvotní zápisy → hl. kniha

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud by auditor mínil testovat zůstatek účtu nákladů a jeho eventuální nadhodnocení, vychází ze zůstatku v hlavní knize. Postupuje přes účetní doklad až k prvotnímu

dokladu – například faktura za nakoupený materiál, která potvrdí existenci položky a platnost zaúčtované výše.

U zjištěných potenciálních chyb mohou být shledány různé příčiny:

- neexistence aktiva nebo pasiva v daném okamžiku,
- u položek nebylo prokázáno vlastnictví auditovaného klienta,
- neúplnost – aktiva a pasiva nejsou evidovány,
- neodpovídající ocenění položek,
- evidence položek v nesprávné částce a v nesprávném období, nebo
- položky nebyly vykázány v příslušném účetním výkazu v souladu s uznávanými účetními postupy a s požadavky právních předpisů. (Sedláček, 2011, p. 75)

Mohou být kontrolovány veškeré operace, které byly na daném účtu účtované, čímž bude zkontrolován kompletně celý zůstatek = test 100 % populace. K prozkoumání lze zvolit pouze vybrané položky souboru s podobnými znaky (např. pohledávky po lhůtě splatnosti). Není-li soubor významný, postačí otestovat vzorek položek pomocí náhodného výběru.

Vyhodnocení výsledků

Provedením testů věcné správnosti auditor získá výsledky, které vyhodnotí a prodiskutuje s vedením společnosti či osobami zodpovědnými. Nebudou-li získané skutečnosti postačovat k vyvození závěru, naplánuje dodatečné postupy k odstranění pochybností nad existencí možných nesprávností. Pokud si je však auditor jist, že provedl postačující rozsah ověření a účetní závěrka se mu jeví jako zkreslená, má právo žádat klienta o odstranění chyb. Sumu nesprávností porovnává s hladinou významnosti.

Posouzení účetní závěrky, výroční zprávy a zprávy o vztazích mezi propojenými osobami

Po ověření jednotlivých dílčích částí se auditor zaměří na účetní závěrku jako celek, a to na jednotlivé účetní výkazy, přílohu k účetní závěrce, výroční zprávu a zprávu o vztazích mezi propojenými osobami.

Auditor ověřuje a hodnotí:

- soulad sestavené účetní závěrky se zákonem a předpisy konkrétního systému finančního výkaznictví,
- formální náležitosti a obsahovou náplň účetních výkazů a přílohy,
- souhlas hodnot jednotlivých položek účetních výkazů s auditovanými zůstatky účtů z hlavní knihy,
- zachování bilanční kontinuity, přičemž k zajištění srovnatelnosti prezentovaných údajů je třeba upravit položky minulého období o případné změny v účetních metodách, ke kterým v průběhu období došlo, a které jsou popsány v příloze,
- správnost, úplnost a platnost údajů zaznamenaných v příloze (obecné informace, použité účetní zásady a metody, způsoby oceňování, odepisování, případně zda existují důvody k zajištění správnosti srovnatelných údajů z minulého účetního období),
- vysvětlení významných položek z výkazů v příloze k účetní závěrce a
- srozumitelnost přílohy pro uživatele účetní závěrky.

V souhrnu auditor ověřuje celkovou správnost účetních výkazů z auditované hlavní knihy a zaměřuje se, aby byly promítnuty všechny úpravy navržené během auditorských postupů takovým způsobem, aby účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz aktiv, závazků, vlastního kapitálu a finanční situace účetní jednotky a výsledku jejího hospodaření.

Na závěr auditor komplexně posoudí soulad jeho odborného úsudku o činnosti klienta se všemi informacemi získanými v průběhu auditu na základě výsledků testů a zjištěných významných skutečností. (Příručka k provádění auditu u podnikatelů, p. 125-126)

2.3.5 Závěr a vydání zpráv

Posouzení následných událostí

Než přejdeme k úplnému závěru – vydání zpráv a auditorského výroku, ještě je třeba věnovat pozornost a posoudit následné události, a to:

- události mezi rozvahovým dnem a sestavením účetní závěrky,
- události do data vydání výroku,
- události od data vydání výroku, zároveň před schválením účetní závěrky,
- události po schválení účetní závěrky valnou hromadou.

Mezi rozvahovým dnem a sestavením účetní závěrky může dojít k významným událostem patřící do sledovaného období, které je nezbytné zveřejnit a promítnout do výkazů, aby nebyla účetní závěrky zkreslená. Některé události je však vhodné do přílohy zaznamenat, aby měli uživatelé kompletní informace, třebaže do běžného období nepatří.

Za velmi významnou informací, o které je samozřejmé, že s ní uživatelé účetní závěrky musejí být seznámeni, je právě ohrožení zásady going concern. Účetní jednotka uvádí skutečnost do přílohy k účetní závěrce a naznačuje tak veřejnosti možné budoucí ohrožení v podnikání.

Prohlášení vedení společnosti

Auditor požaduje od vedení účetní jednotky prohlášení, ve kterém vedení uznává svoji odpovědnost za sestavenou účetní závěrku a kde uvádí další významné skutečnosti. Nevyhovění požadavkům auditora by měl auditor promítnout i ve svém výroku (s výhradou nebo odmítnutí výroku).

Příprava shrnutí závěrů

K sestavení zprávy auditor shrne a posoudí celý proces auditu. Bere v potaz veškeré podstatné skutečnosti o klientovi a svá hlavní zjištění – vyhodnocená rizika zakázky, specifická rizika a problémové oblasti, rizika podvodu, zjištěné nesprávnosti a následné úpravy účetní závěrky, předpoklad trvání účetní jednotky, nedořešené záležitosti. Zhodnotí přiměřenost auditorské práce a vhodnost přijatých závěrů.

Vydání zprávy auditora

Zpráva auditora je hlavním a nejdůležitějším výstupem celého auditu. Již má auditor povědomí o všech důležitých faktech, na jejichž základě může zprávu včetně výroku s názorem na věrné a poctivé zobrazení předmětu účetnictví auditované účetní jednotky sestavit a vydat. Zpráva má předepsanou strukturu a obsahuje:

- název zprávy (dle toho, co je ověřováno):
  - Zpráva o ověření účetní závěrky dle českých účetních předpisů (popř. o ověření konsolidované účetní závěrky dle českých účetních předpisů).
  - Zpráva o ověření účetní závěrky dle mezinárodních standardů účetního výkaznictví ve znění přijatém EU (popř. konsolidované účetní závěrky dle mezinárodních standardů účetního výkaznictví ve znění přijatém EU).
  - Zpráva o ověření výroční zprávy (popř. konsolidované výroční zprávy).
  - Zpráva o prověrce zprávy o vztazích mezi propojenými osobami. Dále
- příjemce zprávy,
- úvod: určení účetní závěrky, která je předmětem zprávy, prohlášení o odpovědnosti vedení podniku a o úloze auditora,
- rozsah auditu: odkaz na auditorské standardy, popis provedených činností,
- výrok auditora o auditované účetní závěrce,
- datum zprávy,
- jméno a sídlo auditora,
- podpis auditora. (Sedláček, 2011, p. 87)

Výrok auditora, jenž subjektivně a nezávisle hodnotí spolehlivost klientovy účetní závěrky, může mít pět podob, a to v zásadě na míře zjištěných nesprávností, na zkreslenosti údajů v účetní závěrce a budoucích skutečnostech. Auditor může vydat:

- výrok bez výhrad (nemodifikovaný výrok),
- výrok bez výhrady se zdůrazněním skutečnosti,
- výrok s výhradou,
- záporný výrok,
- odmítnutí výroku.

Výrok bez výhrad znamená, že účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a je sestavená na základě platných účetních předpisů. V průběhu auditu neshledal žádné nedostatky. Chce-li auditor poukázat na jistou skutečnost, která není na první pohled známa, ale uživatel by o ní měl mít povědomí (např. ohrožení zásady nepřetržitého trvání, úpadek, ztráta), vydá výrok bez výhrad se zdůrazněním skutečnosti. Výrokem s výhradou dává auditor najevo skutečnost svědčící o existujících nesprávnostech. Výhradu vydá kvůli nejistotě či nesouhlasu s vedením kvůli omezení rozsahu jeho činnosti, který způsobil klient či okolnosti. Nejsou však považovány za tak zásadní (neúčast při inventarizaci). Odmítnutí výroku vyjadřuje nemožnost vydání výroku, neboť auditor z důvodu významného omezení při auditu nemohl vyjádřit svůj názor. Existuje zásadní nejistota, jejíž dopady v podobě součtu nesprávností by mohly být vyšší než hladina významnosti. Záporným výrokem dává auditor najevo zásadní nesouhlas s účetní závěrkou (nesprávnosti způsobené nevhodně zvolených účetních postupů,...). Navíc je pravděpodobné, že dopady převýší stanovenou hladinu významnosti.

2.3.6 Dokumentace – spis auditora

Veškeré významné skutečnosti zjištěné o konkrétní účetní jednotce a o celém průběhu auditu zpracovává do spisu, který je součástí zprávy. Součástí spisu je smlouva o provedení auditu, plán a program auditu, zpráva o auditu, účetní závěrka/konsolidovaná účetní závěrka a výroční zpráva podniku. Členění spisu je závazné a jeho podobu uvádí tabulka 5.

Tabulka 5: Závazné členění spisu

Poř. č.	Popis	Poř. č.	Popis
I.	Plánování a posouzení rizika	K	Úvěry
I/1	Riziko zakázky	L	Časové rozlišení pasiv
I/2	Porozumění činnosti klienta	M	Mzdy
I/2A	Organizačně-právní dokumenty	N	Náklady
I/2/B	Vnitřní organizační normy	P	Tržby
I/2/C	Audit v prvním roce zakázky	Z	Podrozvahové účty
I/3	Porozumění účetnímu systému		
I/3A	Popis účetního systému		
I/4	Předběžné analytické postupy	IV.	Účetní výkazy a jiné dokumenty
I/4A	Finanční analýza	IV/1	Pracovní verze předvahy a výkazů
I/5	Plánovací hladina významnosti	IV/2	Inventarizace

I/6	Porozumění vnitřním kontrolám	IV/3	Konečná verze obrátové předvahy
I/7	Rizika na úrovni účetních zůstatků	IV/4	Oficiální účetní výkazy
I/7A	Individuální odhad rizika	IV/5	Příloha k účetním výkazům
I/8	Shrnutí plánu auditu	IV/6	Daňové přiznání
I/8A	Detailní rozpočet	IV/7	Výroční zpráva
I/9	Kontrola provedení plánu auditu	IV/8	Zpráva o vztazích
I/9A	Evidence práce		
		V.	Závěry auditu
II.	Testy spolehlivosti kontrol	V/1	Posouzení účetní závěrky
II/1	Testy spolehlivosti VKS	V/2	Předpoklad nepřetržitého trvání
II/2	Důkazní informace	V/2A	Finanční analýza
II/3	Kontrolní dotazník účetních záznamů	V/3	Konfirmace od právníků
II/4	Formulář pro testování cyklů	V/4	Prohlášení vedení
II/5	Testy kontrolních postupů	V/5	Zjištěné a neopravené chyby
II/6	Konkrétní test spolehlivosti VKS	V/6	Prověření následných událostí
II/6A	Test u vybraných vzorků	V/7	Dopis vedení společnosti
		V/8	Auditorská zpráva - výrok
		V/9	Dílčí zprávy auditora
III.	Testy věcné správnosti	V/10	Posouzení VZ a ZPO
A	Dlouhodobý nehmotný majetek	V/11	Závěrečné shrnutí auditu
B	Dlouhodobý hmotný majetek	V/12	Prověrka kvality
C	Dlouhodobý finanční majetek		
D	Zásoby	VI.	Řízení zakázky a administrativa
E	Pohledávky	VI/0	Příprava a potvrzení nezávislosti
F	Krátkodobý finanční majetek	VI/1	Smlouva
G	Časové rozlišení aktiv	VI/2	Projednání auditu
H	Vlastní kapitál	VI/3	Korespondence
CH	Rezervy	VI/4	Poradenská činnost
I	Závazky	VI/5	Dokumentace schůzek prac. týmu
J	Daně	VI/6	Soupis dokumentů elektron. spisu

Zdroj: Příručka pro provádění auditu u podnikatelů (KAČR, 2012)

2.4 Etické chování ve vztahu k profesi auditora

Uživatel účetní závěrky spoléhá na ověřené zveřejňované informace. Žádá, aby služby poskytované auditory byly kvalitní, na maximální odborné úrovni a poskytované profesionálně v souladu s mezinárodními etickými požadavky k zajištění srovnatelnosti z hlediska zvyšujícího se počtu firem s mezinárodní majetkovou účastí podléhají auditu. Z hlediska dodržování etického chování, je na auditory kladeno hned několik požadavků – především nezávislost auditora, odpovědnost za výsledky auditorské činnosti a odpovědnost k auditorské profesi jako k celku a spoustu dalších. Požadavky etického chování na auditory a účetní znalce vychází z Mezinárodního etického kodexu. Obsah této právní normy není závazný, avšak vyplývá z ní závazek, který stanoví, že členské organizace Mezinárodní federace auditorů a účetních znalců (IFAC), včetně KAČR, se zavazují uplatňovat neméně přísné zásady než ty, které jsou uvedeny v tomto Kodexu, případně povinností je zajistit kompatibilitu se všemi jeho ostatními částmi. Organizace IFAC klade velký důraz na vysokou odbornost členů, zároveň také na respektování základních etických pravidel. (KAČR, 2011)

2.4.1 Etický kodex

Etický kodex stanovuje požadavky k profesnímu chování auditorů a účetních znalců. Základní obecná pravidla etického chování při práci jsou začleněna do těchto oblastí:

- zachování etických pravidel při veškeré činnosti,
- objektivita auditora a pečlivý výkon auditorské činnosti,
- odborná kvalifikace auditora a její udržování,
- dodržování práva a auditorských standardů,
- mlčenlivost auditora o věcech zjištěných při výkonu činnosti,
- způsob propagace a získávání klientů,
- vztahy k ostatním auditorům,
- odměna za práci auditora,
- nezávislost auditora. (Müllerová, 9/2012, p. 19-21).

Etický kodex obsahuje tři části. Jedná se o část A, která obsahuje obecnou platnost kodexu, část B věnovaná auditorům a část C týkající se účetních znalců.

První část A rozebírá základní zásady etického chování pro auditory a účetní znalce - **integritu, objektivitu, odbornou způsobilost a řádnou péči, důvěrný charakter informací a profesionální jednání**. Dále je stanoven koncepční rámec, který obsahuje identifikaci hrozeb ohrožující dodržování základních zásad, vyhodnocování jejich významnosti a přijímání zabezpečovacích prvků vůči hrozbám.

Část B navazuje na předchozí část. Popisuje vybrané konkrétní příklady případů, ve kterých se auditor může ocitnout; na ně jsou aplikovány principy chování zajišťující dodržování základních pravidel. Auditorovo chování je ohrožováno negativními faktory, které jsou označovány jako hrozby. Je povinný bránit se zejména vůči vlastní zainteresanosti, kontrole po sobě samém, spřízněnosti, vydíratelnosti a protekčním vztahům. Auditor musí tyto hrozby eliminovat, nebo alespoň snížit, a to pomocí zabezpečovacích prvků. Lze použít zabezpečovací prvky vytvořené profesními orgány, legislativou, regulatorními orgány nebo zabezpečovací prvky celofiremní a prvky vztahující se k jednotlivým zakázkám. V rámci této části je uváděno deset sekcí věnující se různým činnostem a činnostem s nimi souvisejícími:

- získávání zakázek,
- konflikty zájmů,
- alternativní stanoviska,
- honoráře a ostatní způsoby oceňování,
- propagace odborných služeb,
- dary a pohostinnost,
- správa klientských aktiv,
- objektivita při poskytování všech služeb,
- nezávislost při auditech a prověrkách účetní závěrky,
- nezávislost při ostatních ověřovacích zakázkách.

Poslední část, část C, se věnuje účetním znalcům. Stejně tak jako u auditorů je v této části popsáno použití koncepčního rámce konkrétně u účetních znalců. Nejsou zde vyjmenovány veškeré situace, ani hrozby, do kterých se může účetní znalec dostat, obezřetnost je proto nutná. (IFAC, 2011)

2.4.2 Porušení etického chování

Základní kámen pravidlům etického chování v České republice pokládá KAČR, která podporuje vzájemnou komunikaci mezi členy, rozšiřuje odborné poznatky a vědomosti, a tím jsou zabezpečeny podmínky k dosažení kvality výkonu této profese. Dohled nad auditory provádí Dozorčí komise, která kontroluje kvalitu práce. Zjišťuje, že profese není bezproblémová a že i na půdě auditorské dochází k porušování etického chování. Auditóři se mohou ocitnout v situacích, které ne vždy odpovídají a ne vždy jsou v souladu s morálním chováním. Jejich chování a dodržování základních principů je ovlivňováno nejen etikou v podnikání, ale souvisí i s chováním celé společnosti a spoustou dalších okolností a souvislostí. Důsledkem pak je porušování Etického kodexu, kdy auditóři nebyli schopni eliminovat vzniklé hrozby. (Müllerová & Müller, 9/2012, p. 12-15)

Vlastní zainteresanost se nejčastěji může projevit jako blízký vztah auditora s klientem, u kterého se audit provádí, nebo stav, kdy má auditor u svého klienta vlastnický podíl. Zainteresaným se auditor stává, pokud je závislým na honorářích od jednoho klienta nebo má-li obavy ze ztráty významného klienta v případě, že auditor navrhuje úpravu finančních výkazů, vydává negativní výrok či odmítnutá výrok a tento akt vedení společnosti považuje jako negativum. Etický kodex zakazuje přijímání příplatků za úspěšné provedení auditu, nepovoluje ani vyjednávání zaměstnání s auditorovým klientem.

Nepřípustná je též **kontrola po sobě samém**. Jedná se o situaci, kdy člen týmu provádějící audit je (nebo nedávno byl) zaměstnán u klienta na pozici, ze které plyne odpovědnost za sestavování účetnictví a zpracování účetních výkazů nebo samotné podílení se na jeho sestavování. Stejně tak auditor nesmí přezkoumávat bezpečnost informačního systému, na jehož realizaci se podílel. Auditor tedy nemůže být pro účetní jednotku zároveň auditor a zároveň poskytovatel účetních a daňových služeb. Kontroloval by tak svoji práci, která je v rozporu s Etickým kodexem.

Auditor může být ovlivněn hrozbou **protekčního vztahu**. Vzniká tehdy, propaguje-li auditorská firma akcie klienta, u kterého provádí audit účetní závěrky, nebo obhájí-li klienta v soudním řízení nebo při řešení sporu s třetími stranami. Následkem může být zpochybnění objektivity auditora.

Auditor není nezávislým, audituje-li účetní jednotku, v které působí jeho rodinný příslušník či jiná osoba blízká. Mezi auditorem a jeho klientem musí být pouhý profesní vztah, i přátelské vztahy, překračují-li běžný obchodní vztah, jsou příčinou **spřízněnosti**. K eliminaci hrozby spřízněnosti se členové týmu musí vyhýbat dlouhodobé spolupráci pro auditního klienta. Auditor je povinen z důvodu zachování nezávislosti odmítat veškeré nabídnuté dary, s výjimkou darů, jejichž hodnota je zanedbatelná, nevýznamná.

Auditor je povinen bránit se vůči **vydíratelnosti**, která může ovlivnit jeho objektivitu. Může být zavražďován, či dokonce vydírán auditním klientem, který dává najevo, že nezádá plánovanou neauditní zakázku, pokud firma nadále bude projevovat nesouhlas s klientovým účetním řešením jisté transakce. Hrozba vydíratelnosti vzniká i v případě, že firmu ohrožuje ztráta klientské zakázky nebo soudní spor s klientem.

Vůči těmto hrozbám auditor používá zabezpečovací prvky vyplývající z profesních organizací, legislativy nebo regulace nebo zabezpečovací prvky vyplývající z pracovního prostředí. (IFAC, 2011)

2.4.3 Postihy za nedodržení povinností auditorů

Poruší-li statutární auditor své povinnosti stanovené platnými právními předpisy vztahující se k auditorské profesi, je jisté, že bude za své činy potrestán. Řešením takového jednání je uložení kárného opatření, které závisí na závažnosti protiprávního jednání, na způsobu jakým byl spáchán a na jeho následcích a okolnostech. Rozhodnutí o kárném opatření vydává Kárná komise KA ČR bez návrhu, nebo na návrh Dozorčí komise nebo jiných tomu oprávněných orgánů. Řízení lze zahájit ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy se příslušný orgán dozvěděl o existenci důvodu pro zahájení řízení, nejpozději do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti auditorem došlo.

Jakmile dozorčí komise podá návrh, tehdy je zahájeno kárné řízení. Kárná komise rozhoduje o tom, zda proběhne jednání ústní s účastí obviněného auditora nebo zda bude rozhodovat bez jeho přítomnosti. Následně probíhá důkazní řízení, při němž se zvažují všechny skutkové okolnosti a jsou shromažďovány důkazní prostředky (listiny z výsledku kontroly, svědecké výpovědi, námitky kárně obviněného...) jako základ pro vydání rozhodnutí. Kárná komise se zabývá okolnostmi jak proti, tak i ve prospěch kárně obviněného auditora. Poté komise vydává rozhodnutí, které musí

přesně splňovat náležitosti – určení místa, času a způsobu spáchání činu. Dále musí obsahovat odůvodnění druhu zvoleného kárného opatření a výše případného finančního postihu. Kritériem je přiměřené procento podílu z příjmů auditora z auditorské činnosti či závažnost případu. (Vrba, 2012, p. 6-7)

Mohou nastat případy, kdy porušení povinností auditora není tak závažné, pochybení je odpuštěno a kárné opatření tedy nemusí být auditorovi uloženo. Kárná komise může v závislosti na zjištěných skutečnostech uložit následující **kárná opatření** stanovené Zákonem o auditorech v §25:

- napomenutí,
- veřejné napomenutí,
- pokuta do výše 1 000 000 Kč,
- dočasný zákaz výkonu auditorské činnosti, nejdéle na 1 rok (§6),
- trvalý zákaz výkonu auditorské činnosti (§7).

Pokutu do výše 1 000 000 Kč lze uložit pouze statutárnímu auditorovi. Auditorská společnost může být pokutovaná až do výše 5 000 000 Kč, a to v případě, že se prokáže, že jednala ve své činnosti protiprávně. Současně s uloženou pokutou lze auditorovi zakázat, ať už dočasně či trvale, výkon auditorské činnosti.

Po určité době dochází k zahlázení kárného opatření. U napomenutí nebo veřejného napomenutí dochází k zahlázení kárného opatření uplynutím doby 1 roku ode dne nabytí právní moci rozhodnutí uložení kárného opatření. K obnovení výkonu auditorské činnosti dochází - uplynutím doby 1 roku od nabytí právní moci rozhodnutí o dočasném zákazu; uplynutím doby 10 let od nabytí právní moci rozhodnutí o trvalém zákazu. K zahlázení kárného opatření dochází rovněž uplynutím 1 roku od zaplacení pokuty. (Zákon o auditorech, §27)

Auditoři by měli znát vnitřní pravidla a měli by se obeznámit se správním řádem. Z jejich znalosti plyne obrovská výhoda, neboť auditor ví, jaká práva má. Obviněný auditor je oprávněn být zastupován advokátem. Při výběru advokáta musí vybírat pečlivě tak, aby splňoval základní kvalifikační předpoklady (správní právo, znalost auditorské činnosti). Často se stává, že advokát nedisponuje se znalostmi již zmiňovaných předpisů, následně na to může dojít k poškození auditora, sic neúmyslně. (Vrba, 2012, p. 6)

2.4.4 Trestní odpovědnost

Účetní jednotka dosahuje trestního činu, zkresluje-li záměrně údaje o stavu hospodaření a jmění. Na základě trestního zákona může být trestně stíhán stejně tak i auditor vykonávající ověřování účetních závěrek, který byl obeznámen s nekalou činností auditovaného subjektu, a na které s ním spolupracuje. Auditor se vyjadřuje k účetní závěrce prostřednictvím zprávy auditora, která musí respektovat požadavky zákona a navazujících předpisů. Je-li účetní závěrka zkreslena, bude zkreslena i zpráva auditora a již nebude v souladu se zákonem. Trestní postih hrozí i v případě úmyslného uvedení nesprávných tvrzení ve zprávě, které jsou v rozporu se skutečností. Nemusí však dojít k ohrožení majetkových práv jiného subjektu či včasného a řádného vyměření daně. Auditor může být stíhán za výše uvedené úmyslné činy; opomenutí nebo nepřesnost nejsou důvodem k zahájení trestního stíhání. Zahrnuje-li zpráva auditora vědomě po dohodě s klientem tvrzení související s podvodným jednáním, auditorovi hrozí riziko postihu za napomáhání k podvodu nebo za podvod.

3 METODIKA

Hlavní náplní praktické části je posouzení rizik a etického chování při výkonu auditorské profese. Problematiku jsem aplikovala na auditu v konkrétní účetní jednotce - družstvu podnikajícím v polygrafické výrobě, které budu nazývat družstvo E.D.C. z důvodu zachování důvěrného charakteru informací.

Spolupracovala jsem s auditorem, který vlastní auditorskou společnost, nepřál si být jmenován, a proto auditora včetně jeho společnosti budu pro účely této práce nazývat UCE&AUDIT.

Ke zpracování diplomové práce mi auditor poskytl auditorský spis polygrafického družstva, který napomůže lépe pochopit a vysvětlit podstatu práce. Dále je zapotřebí využít informace z literatury, legislativy, údaje z veřejně dostupných zdrojů a metodickou podporu z webových stránek KAČR (Příručka k uplatňování Mezinárodních auditorských standardů při auditu účetních závěrek malých a středních podniků, Příručka k provádění auditu). Protože družstvo v loňském roce 2013 zaniklo, velkou část informací získávám prostřednictvím informací získaných z rozhovorů s auditorem a informací z veřejně dostupných zdrojů.

Cílem je podrobně projít jednotlivými fázemi auditu, identifikovat rizika na všech úrovních, posoudit auditorské riziko a určit jeho vztah a vliv na vydaný výrok. Analýza auditorského spisu ověří, zda auditor věnoval pozornost veškerým záležitostem týkající se existujících rizik. Součástí cílu je posoudit plnění etických požadavků. Zda auditor postupuje v souladu s etickým kodexem na základě položení si zásadních otázek před přijetím zakázky a následně i v průběhu auditu. Vyskytnou-li se nějaká pochybení ze strany auditora, pokusím se o nalezení vhodných řešení.

4 ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY

4.1 Auditorská společnost, auditovaná společnost a průběh auditu

Auditovaná společnost E.D.C. vznikla v roce 1990 jako soukromá společnost fyzických osob. Původním hlavním zaměřením byla vnitrostátní a mezinárodní nákladní doprava a stavební výroba (rekonstrukce a modernizace stavebních objektů, stavby na klíč hospodářských celků i rodinných domů, oprava a údržba dříve nedokončených staveb). Činnosti družstva byly rozšířeny v době, kdy byl v rámci privatizace koupen bývalý státní podnik zabývající se polygrafickou výrobou. V průběhu podnikání docházelo k postupné modernizaci technologií, včetně knihvazárny. V roce 1997 firma vybudovala a do provozu uvedla vlastní čerpací stanici. Se strojovým vybavením byl zaváděn do provozu také informační systém, který byl nápomocný a provázel zakázku od kalkulace přes technologii, plánování výroby až po expedici.

Zakázku společnosti E.D.C od počátku, kdy jí vznikla povinnost auditu, ověřuje auditorská společnost UCE&AUDIT s. r. o. Mimo jiné poskytuje služby z oblasti vedení účetnictví a účetního poradenství. Vlastník společnosti UCE&AUDIT je zároveň jediným auditorem společnosti.

Auditorská společnost UCE&AUDIT postupuje při auditu následujícím způsobem. V první řadě majitel auditorské firmy uzavře s klientem smlouvu o provedení auditu, která je následně předána asistentovi auditora. Asistent klienta osloví (běžně e-mailem) a sdělí mu, že bude pracovat na auditní zakázce jeho firmy. Domluví se s ním na termínu a zašle mu seznam podkladů a dokumentů (viz. příloha 1), které je třeba připravit ještě před samým zahájením auditu. Výčet podkladů není konečný, další podklady a případná vysvětlení bývají doplňovány v průběhu činnosti. Zaměstnanci auditorské společnosti předem žádají o zaslání deníku, případně i další dokumentaci, z čehož mohou ověřit údaje i mimo prostory auditované společnosti. Z deníku je vybrán vzorek dokladů, který klient připraví jako podklad pro provedení části auditu. Většinou klient předpřipraví všechny doklady a zaměstnanci auditora si dle vzorku najdou potřebné dokumenty sami. Následně na to je připravována sekce plánování, jejíž součástí je i stanovení hladiny významnosti.

Společnost většinou provádí průběžný audit - ověřuje období například od ledna do září, a následně na to provede závěrečný audit, kdy jsou ověřovány vzorky za říjen - prosinec a zaměřuje se především na inventury, které jsou zvláště důležité, a které probíhají ke konci roku. V závěru asistent projednává svoji práci s auditorem. Většinou se provádí audit ještě dřív, než má auditovaná společnost uzavřené účetní knihy, tudíž zjištěné chyby se dají opravit ještě v průběhu auditu. Po závěrce se pak vyhotovuje dopis o zjištěných nedostatcích směřovaný vedení účetní jednotky a poté také Zpráva z auditu a nakonec celý spis.

4.2 Postupy při auditu, analýza a identifikace rizik

Auditor si naplánuje postupy vedoucí k vyhodnocení rizik, a to takovým způsobem, aby zajistil identifikaci podnikatelského rizika a rizika podvodu, která by mohla vést k významné materiální nesprávnosti. Tím bych odkázala na schéma procesu vyhodnocení rizik, které uvádím v příloze 2.

4.2.1 Posouzení rizika zakázky

Již jsme v situaci, kdy auditor rozhodl o přijetí zakázky. V zásadě předpokládáme, že auditorská společnost zhodnotila pozitivně zdroje, čas i svoji odbornou způsobilost ve vztahu k realizaci zakázky. Auditorská společnost je schopna dodržovat požadavky mezinárodních auditorských standardů ISA i etické požadavky.

Předmětem auditu je individuální účetní závěrka sestavená v souladu s českými účetními předpisy, u které proběhl statutární audit. Auditní zakázka byla realizována již v minulosti a ve srovnání s minulým ověřování zůstal rozsah požadovaných služeb u auditní zakázky stejný. Doba provedení auditu byla stanovena na červen. Stejně jako v minulých účetních obdobích, tak i v účetním období 2010 družstvo splňovalo předpoklady auditu. U účetní jednotky – družstva – vznikla povinnost auditu na základě dosažení zákonem stanovených kritérií za dvě bezprostředně následující účetní období:

- společnost za obě období zaměstnávala více než 50 zaměstnanců,
- roční úhrn čistého obrátu činil v účetním období 2010 i 2009 více jak 90 mil. Kč, a
- brutto aktiva dosáhla hodnoty vyšší než 70 mil. Kč.

Nebyly zjištěny další problémy, které by bránily v přijetí zakázky, přes které by se společnost rozhodla zakázku provést. Rizika související se zakázkou byla zhodnocena jako přijatelná a vzhledem k dostupným informacím lze riziko zakázky vyhodnotit jako obvyklé.

Pokud by auditor již v této fázi špatně vyhodnotil riziko zakázky, nebo by provedl špatné rozhodnutí, hrozí nebezpečí, že si například nebude moci vyfakturovat čas strávený na zakázce, nebo mu nebude zaplacená odměna. Může dojít k psychickému vypětí partnerů, v horším případě ke ztrátě dobré pověsti, nebo až k soudním sporům.

Posouzení nezávislosti

Nezávislost na auditované zakázce je podmíněna několika skutečnostmi, a to:

- nezávislostí auditorské společnosti na příjmech ze zakázky (vlastní zainteresovanost), a
- nezávislostí jednotlivých členů auditorského týmu na auditované společnosti (prověrka po sobě samém, protekční vztah, spřízněnost, vydíratelnost).

Odměna statutárnímu auditorovi byla vyčíslena na výši 40 000 Kč. Její hodnota nedosahuje takové výše, která by způsobovala závislost na příjmech z auditu družstva. Auditorská společnost má spousta dalších klientů, od nichž získává daleko vyšší částky odměn.

Vydaným písemným prohlášením byla potvrzena nezávislost všech členů týmů i samotné auditorské činnosti.

Nezávislost by mohla být ohrožena, pokud by auditorská společnost (případně její zaměstnanec) využila služeb auditované společnosti za výrazně výhodných podmínek - tisk dokumentů za nižší než jsou obvyklé ceny. Potom by se dalo spekulovat o ohrožení nezávislosti. Stejně tak nastala by-li situace, kdy by společnost UCE&AUDIT poskytovala družstvu externí zpracování účetnictví. Tehdy by auditor za žádných okolností nemohl zakázku přijmout, protože by se dopustil kontroly po sobě samém. V rozporu s etickým kodexem by bylo přijetí zakázky za podmínek blízkého vztahu auditora s klientem (vzájemně rodinní příslušníci) nebo porušení objektivity v případě, že by auditor byl v jedné osobě s vedením, popř. statutárním orgánem. Takovéto situace jsou důvodem k odmítnutí zakázky.

Mezi zúčastněnými stranami nedochází ke střetu zájmu. Není známa skutečnost, která by nasvědčovala zpochybnění integrity vlastníka družstva. Riziko přijetí zakázky by bylo ohroženo, byl by-li vlastník odsouzen nebo bylo by-li na něj uvaleno podezření nebo usvědčení z nezákonné činnosti nebo podvodu. Vedení auditovaného družstva vydalo prohlášení, ve kterém uznává svoji odpovědnost za správnou prezentaci účetní závěrky v souladu se zákonem č. 563/91 Sb., o účetnictví (viz. příloha 3). Při identifikaci rizik nebyly shledány žádné pochybnosti, můžeme s jistotou říci, že vedení je důvěryhodné a lze se na něho spolehnout.

4.2.2 Předběžné plánovací procedury

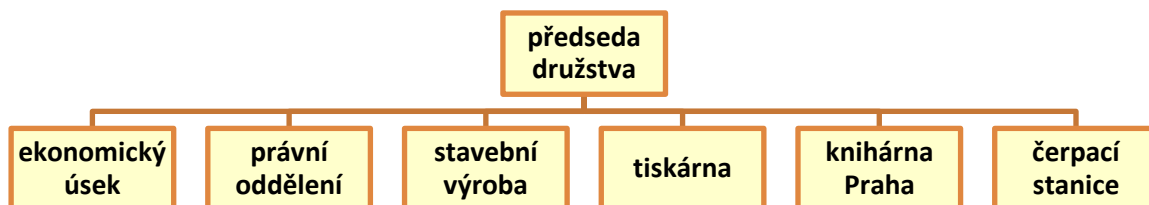
Jak jsem již uvedla v úvodu, auditovanou účetní jednotkou je družstvo specializující se především na polygrafickou výrobu, činnost vydavatelskou a nakladatelskou, stavební práce a nákladní dopravu. V této kapitole se dozvíme skutečnosti o činnosti a oblasti podnikání klienta, účetním systému a kontrolním prostředí.

Porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta

Vlastnická práva a struktura vedení

V čele družstva stál předseda představenstva, který byl zároveň i vlastníkem a jedinou oprávněnou osobou za družstvo jednat. Představenstvo se skládalo celkem z pěti členů: předseda družstva, ekonomická ředitelka, vedoucí čerpací stanice, právní zástupce a výrobně obchodní ředitel. Všech šest úseků bylo pod vedením vlastníka společnosti (viz. Organizační struktura - obrázek 1). Odměny vedení v této účetní jednotce nezávisí na výsledku hospodaření, v tomto roce nebyly žádné vyplaceny. Právní poměry družstva upravují stanovy přijaté na členské schůzi.

Obrázek 1: Organizační struktura

Zdroj: vlastní zpracování

Obchodní cíle a činnosti

Společnost vedla dvě provozovny, v nichž v roce 2010 zaměstnávala přibližně 108 osob. Jejím hlavní předmětem činnosti byly:

- polygrafická výroba,
- vydavatelská a nakladatelská činnost,

- zprostředkování obchodu a služeb, maloobchod se smíšeným zbožím, specializovaný maloobchod, maloobchodní prodej zvukových a zvukově-obrazových záznamů,
- nakládání s odpady,
- provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy,
- maloobchod s tabákovými výrobky,
- silniční motorová doprava nákladní,
- provádění staveb, jejich změn a odstraňování,
- inženýrská činnost v investiční výstavbě,
- projektová činnost ve výstavbě.

Z hlediska jednotlivých činností vedení hospodářsky vedlo tyto provozy - polygrafická výroba, stavební výroba a provoz čerpací stanice.

Hlavním uskutečněným investičním cílem v posledním roce byl nákup nové linky k zabezpečení a rozšíření portfolia zákazníků z řad kooperantů, dále rozšíření výroby v knihvazárně stabilně na dvě směny. Reinvestice strojů byla naplánována i z důvodu silné konkurence v polygrafii a se záměrem posílit a zkvalitnit vztah k zákazníkovi. Jejich nejdůležitějšími zákazníky se stávaly tuzemské firmy a fyzické osoby, které se podílely na celkovém obratu v celkové výši téměř 94 mil. Kč.

Financování

Z širšího pohledu byly činnosti družstva financovány především z cizích zdrojů. Společnost používala k financování svých aktivit konkrétně z větší části bankovní úvěry a také leasing. V této souvislosti mělo družstvo zastavenou velkou část majetku, včetně jedné z provozoven, jako bankovní záruku za poskytnutý bankovní úvěr.

Z auditorských záznamů víme, že účetní jednotka byla značně podfinancovaná. Neexistuje dostatečná výše oběžný aktiv, která by pokryla krátkodobé závazky. Otázkou je, zda je družstvo schopno splácet své úvěrové závazky. Z toho důvodu by si měl auditor vyžádat od banky externí konfirmace.

Personalistika

Za zmínku stojí postupně klesající počet zaměstnanců (před deseti lety firma zaměstnávala 200 osob). V roce 2010 působilo v podniku 83 pracovníků v polygrafické

výrobě, 18 pracovníků ve stavební výrobě a 7 osob na čerpací stanici. Z celkového počtu 108 pracovníků je 81 dělníků a 45 pracovníků THP.

Účetní postupy

Družstvo je tuzemskou firmou, je upravena českým účetním výkaznictvím a řídí se tak zákonem č. 563/92 Sb. o účetnictví a vyhláškou 500/2002 Sb. Jak auditor zhodnotil, v používaných účetních pravidlech se nevyskytují žádné neobvyklé účetní postupy a v používaných účetních zásadách a metodách nebyly identifikovány žádné změny oproti minulým účetním obdobím. Účetním postupům a metodám se budu věnovat ještě v jedné další podkapitole.

Vnější faktory

Společnost je ovlivňována řadou faktorů. Jeden z nejdůležitějších působících je v tomto oboru velice silná konkurence. Ve větší míře ji ovlivňují pohledávky po lhůtě splatnosti a nevymožené pohledávky. Družstvo eviduje pohledávky s dobou delší jak 180 dnů ve výši 1,5 mil. Kč a s dobou delší jak 360 dnů téměř 4 mil. Kč. Dobu splatnosti a její dodržování se snaží podporovat poskytováním slev a skont za včasné placení.

Právní předpisy

Spis neobsahuje záležitosti týkající se právních předpisů, které danou účetní jednotku upravují. Otázkou je, jaké předpisy budou ovlivňovat účetní závěrku? Polygrafické družstvo vzhledem k činnostem, které provozovalo, bylo povinné se řídit mimo jiné těmito předpisy:

- zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským,
- zákonem č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích,
- zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- zákonem č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů
- a dalšími souvisejícími zákony a vyhláškami.

Od roku 1996 má družstvo zapsanou ochrannou známku. Živnostenské listy potřebné pro stavební a polygrafickou výrobu jsou upraveny dle novely živnostenského zákona. Auditor proto ověřuje i platnost a oprávněnost ochranné známky. Družstvo drží Certifikát jakosti ISA 9002 (stavební výroba).

Příloha 4 obsahuje formulář spisu týkající se porozumění činnosti a oblati podnikání klienta. Součástí tohoto bodu je také shromáždění organizačně-právních dokumentů (I/2/A), vnitřních organizačních norem (I/2/B) a informace o auditu v prvním roce zakázky (I/2/C). Přestože auditorův spis neobsahoval konkrétní formuláře, dokumenty během auditu shromáždil. Avšak chyběly velmi podstatné informace týkající se auditu v prvním účetním období zakázky, kdy auditor účetní závěrku ověřoval. V této situaci by bylo vhodné nahlédnout do minulých spisů.

Porozumění účetnímu systému

Účetní jednotka využívala k identifikaci, dokumentaci, zpracování, shrnutí a vykazování operací a k zajištění odpovědnosti za aktiva, závazky a vlastní kapitál softwarový účetní systém. Prostřednictvím tohoto systému zpracovávala účetnictví, mzdy, skladovou evidenci, evidenci majetku, oblast nákupů a prodejů. Družstvo využívalo také informační docházkový systém. Dále provozovalo informační systém, který provázel zakázku od kalkulace přes technologii, plánování výroby až po expedici, napomáhal k pružné reakci na kalkulace a tím i na cenové nabídky a průběžné sledování výroby zakázek. Využívaný systém informačních technologií v souhrnu zajišťoval:

- účetnictví, mzdová agenda, skladová evidence, evidence majetku,
- objednávkový systém, nákupy, prodeje,
- docházkový systém, a
- informační systém zajišťující reakci na kalkulace, tím i na cenové nabídky zakázky a průběžné sledování její výroby.

Účetní software byl průběžně aktualizován, v auditovaném účetním období v něm nedošlo k významným změnám. Firma poskytující účetní program poskytuje pro uživatele pravidelná školení, kterých se účastnili i zaměstnanci družstva. Data byla zálohována, zabezpečena a chráněna proti zneužití a poškození.

Od počátku provozování podnikatelské činnosti účetní jednotka neprováděla zásadní změny v předmětu činnosti. Hlavní činnosti - vnitrostátní nákladní doprava,

polygrafická výroba, vydavatelské a nakladatelské činnosti byly pouze postupně doplňovány a rozšiřovány, a to o stavební práce, provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy či maloobchod tabákovými výrobky.

Veškeré oblasti účetního systému měla společnost upravena v interní vnitropodnikové směrnici. Auditor neshledal žádné porušování stanovených účetních postupů, účetní jednotka se neodchýlila od účetních metod stanovených Zákonem 563/92 Sb. o účetnictví nebo vyhláškou 500/2002 Sb., účetní zásady a metody jsou tedy zpracovány v souladu se stanovenými předpisy. Orientačně uvádím způsob oceňování dlouhodobého majetku, způsob jeho odepisování, způsob oceňování zásob a pohledávek v následující tabulce.

Tabulka 6: Oceňování jednotlivých složek majetku

DLOUHODOBÝ MAJETEK oceňování	Pořízení		Účtování majetku po ukončení
	Koupí	Vlastní režie	
	Pořizovací cena *úroky z úvěru na pořízení majetku se do PC nezahrnují	Vlastní náklady * viz. vnitropodniková směrnice	Účet: samostatné movité věci v rozvaze

DLOUHODOBÝ MAJETEK odepisování	dl. nehmotný majetek	dle předpokládané doby životnosti
	dl. nehmotný majetek drobný	od 30 tis. do 60 tis. – 24 měsíců
	dl. hmotný majetek	dle předpokládané doby životnosti
	dl. hmotný majetek drobný	od 10 do 40 tis. – 24 měsíců

ZÁSoby oceňování	Pořízení		Zásoby na skladě
	Koupí	Vlastní výroba (NV,	
	Pořizovací cena *vedlejší náklady zahrnují: přeprava, provize, clo, pojistné	Kalkulované náklady * jednicový materiál, práce, kooperace	vážený aritmetický průměr

POHLEDÁVKY opravné položky	Počet dnů po splatnosti	Výše opravné položky
	0 – 90	0 %
	nad 90 dnů (1/4 roku)	30 %
	nad 180 dnů (1/2 roku)	50 %
	nad 360 dnů (1 rok)	100 %
<i>Do ocenění pohledávek se zahrnují znalecké posudky, odměny právníkům, provize.</i>		

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy družstva E.D.C. 2010

Opravné položky (k zásobám, finančním instrumentům) nebyly tvořeny. V účetnictví je evidována rezerva na záruční opravy ve výši 99,5 tis. Kč. Tvorba rezervy je upravena zvláštními právními předpisy. Při přepočtu z cizí měny a k vyčíslení kursových rozdílů je používán běžný denní kurz.

Vzhledem k počtu fungujících provozoven družstva působících pouze v tuzemsku není účetnictví zatíženo tak, jako by tomu bylo při provozování jednotek v zahraničí. Z hlediska jednotlivých činností jsou hospodářsky samostatně vedeny provozy polygrafické výroby, stavební výroby a samostatně provoz čerpací stanice, a proto musí být prováděna konsolidace jednotlivých hospodářských činností. Přesto není tak komplikovaná a představuje pro auditora snazší orientaci při porozumění účetnímu systému. Musí si však dávat pozor, aby nebylo účetnictví zkresleno tím, že nebude zahrnovat veškeré samostatně vedené oblasti účetnictví.

Ukázka sestaveného formuláře Porozumění účetnímu systému je dostupný v příloze 5.

Porozumění vnitřním kontrolám

Auditor v této fázi zkoumá, zda má vedení natolik propracované vnitřní kontroly, aby nedaly příležitost vzniku podnikatelským rizikům a rizikům podvodu, nebo ověřuje, zda dokážou snížit riziko na přijatelnou úroveň. Dle mého názoru může být auditor seznámen se všemi oblastmi vnitřního kontrolního systému nutnými pro provedení auditu, přesto by měl neustále uplatňovat zásadu profesního skepticismu a každou získanou významnou informaci ověřit vlastním pozorováním či osobní kontrolou. Protože auditor nezdokumentoval ve spise porozumění vnitřním kontrolám, o jejich fungování můžeme pouze spekulovat. Zabývat by se měl pouze těmi kontrolními činnostmi, které mohou snížit riziko vzniku významné nesprávnosti v účetní závěrce. Za prvé, je třeba se zabývat a identifikovat faktory, v jejichž důsledku by účetní závěrka mohla být zkreslená (přirozené riziko), a následně na to provést kontrolu s cílem snížit nesprávnosti a snížit přirozené riziko vzniku nesprávnosti.

Sledované družstvo má cca 110 zaměstnanců, z nichž cca 60 působí přímo v polygrafické výrobě. Řízení společnosti je decentralizováno a rozhodovací kompetence nenáleží pouze předsedovi (zároveň vlastníkovi), ale také jemu podřízeným osobám. V čele družstva stojí předseda, který ovládá ředitele několik úseků. Odpovědnost a pravomoci jsou tedy delegovány na podřízené zaměstnance.

Hypoteticky lze usuzovat, že vzhledem k dlouholeté tradici firmy, která vznikla již v roce 1990, má vedení určité zkušenosti s podnikáním ve svém oboru a vlastník družstva je odborně způsobilý ve své oblasti podnikání. Otázkou však zůstává, do jaké míry jsou jednotliví zaměstnanci (vč. nadřízených pracovníků) zodpovědní za své pracovní povinnosti, zda mají stanovena určitá pravidla, a zda jsou tato pravidla dodržována. Vnitřní normy podporující správné fungování podnikového kontrolního systému zahrnují mimo výše uvedené i zpracování různých rozborů a kalkulací. Nedílnou součástí je také firemní etický kodex. Všechna tato fakta jsou základem fungování kontrolního prostředí.

Vlastní příklad vedení a ústní komunikace je jistě tím nejlepším možným způsobem pro tvorbu podnikové kultury kontrolního prostředí. Nejlepším řešením při vyhodnocování rizik se zdá být přímý kontakt se zaměstnanci. Vlastní kontrolní činnost by byla prováděna prostřednictvím dohledu vedení nad jednotlivými činnostmi a monitorovací činnost by se stala nepřetržitou součástí všeobecného řízení činnosti podniku. Pokud by měl podnik sepsaný formální popis vnitřního kontrolního systému, přinesl by mu prospěch ve formě snazšího předávání informací novým zaměstnancům.

Nebude-li mít společnost vyřešenu oblast vnitřních kontrol, auditor bude muset provést dodatečné auditorské postupy, převážně testy věcné správnosti k získání potřebných důkazních informací. Důkazní informace, v některých případech, kdy auditor pochybuje o stavu a spolehlivosti účetních záznamů, nemusí být ani dostatečné, ani vhodné, přestože jich shromáždil větší množství. V závislosti na tom není možné vydat nemodifikovaný výrok. Bude-li mít auditor pochybnosti o integritě vedení, jeho neetickém chování nebo špatném přístupu k vnitřní kontrole, je více než pravděpodobné, že se tyto nedostatky odrazí i v ostatních vnitřních kontrolách a mohou se stát impulsem k spáchání podvodu. Potlačování vnitřních kontrol směřující k riziku podvodu, musí auditor za každých okolností prověřit naplánováním a provedením dalších auditorských postupů.

Společnost má ve svých interních směrnících specifikovány základní účetní postupy a metody, má stanovena pravidla a konkrétní normy, které používá, a které jsou v souladu se Zákonem o účetnictví. Budou-li účetní postupy jasně stanoveny, je nepravděpodobné, že dojde k záměně metod a riziko vzniku významné nesprávnosti v účetním systému se tak sníží. Naopak pokud by normy nebyly blíže konkretizovány

a specifikovány, objevuje se možnost špatného pochopení problematiky vyplývající z nedostatečně stanovených informací pro řízení. Nejen že riziko vzniku významné nesprávnosti stoupá, ale nepřehlednost systému dává určitý prostor ke spáchání podvodu. (podvodné výkaznictví vůči úvěrující bance, podvody v daňové legislativě).

V rámci seznámení se s informačním systémem týkající se účetního výkaznictví a příslušných podnikových procesů se auditor zabývá skupinou transakcí vyskytující se v činnostech účetní jednotky, a které jsou významné z hlediska sestavení účetní závěrky. Měl by se zaměřit zejména na oblast nákupu zásob, příp. zboží a jeho následný prodej, prodej vlastních výrobků a mimo jiné i na oceňování zásob vlastní výroby. Auditor by se měl seznámit i s účetním programem, prostřednictvím něhož dochází k iniciaci, zaznamenání a zpracování transakcí, a samozřejmě i s osobou pověřenou pro práci s účetními daty. Pokud by účetní nebyla dostatečně odborně způsobilá a kvalifikovaná, existovalo by riziko vzniku významné nesprávnosti v účetnictví, a to by mělo samozřejmě dopad i na účetní závěrku. Následkem čehož by byla povinnost auditora naplánovat větší objem auditorských prací k ověření dané problematiky. Zanedbána nesmí být ani oblast tvorby rezerv – rezervy na záruční opravy, především odhady výše rezerv. Pokud by nebyla prováděna kontrola v oblasti účetních zápisů, opět vzniká riziko vzniku významné nesprávnosti a zároveň při nekontrolovaném prostředí účetních informací dochází k tvorbě prostoru pro spáchání podvodu.

Se strojovým vybavením byl zaváděn do provozu také informační systém, který byl nápomocný a provázel zakázku od kalkulace přes technologii, plánování výroby až po expedici. Prostřednictvím internetových stránek a informačního systému dokázala společnost pružně reagovat na kalkulace a tím i na cenové nabídky, průběžně sledovala výrobu zakázek, zajišťovala doplňkové služby (dostupnost, kvalita, porovnatelnost výrobků s konkurencí). Společnost tak dokáže reagovat na změny ve vývoji tržeb, cen, nákladů a stavu zásob.

Nesmí být opomenuta ani kontrola fyzického zabezpečení majetku, který družstvo eviduje ve svém účetnictví. Některým úbytkům se nedá ubránit, firma si proto stanovuje přirozené úbytky zásob, popř. normy ztratného u zboží. Aby nedocházelo k rozkrádání majetku a aby firma zamezila ztrátám většího rozsahu (schodek u finančního majetku, manka u zásob a dlouhodobého majetku), je žádoucí mít zajištěný potřebný systém

k ochraně majetku. Zabezpečení hmotného majetku například prostřednictvím kamerového systému, zásoby na skladě a jejich evidence svěřit do rukou důvěryhodné osoby, která povede skladové karty jednotlivých druhů a evidenci přírůstků a úbytků.

Společnost uznala svoji odpovědnost za navržení a zavedení vnitřních kontrol, které mají sloužit k prevenci a odhalování podvodů. Auditor je povinen dostatečně popsat postupy a procedury, na jejichž základě může auditor rozhodnout o nevýznamnosti riziku podvodu.

Oblast porozumění vnitřním kontrolám v polygrafickém družstvu nebyla zhodnocena. Nelze určit, zda auditor s vedením společnosti o rizicích podvodu, nebo dokonce o zjištěných podvodech diskutoval.

Auditor je povinen komunikací s vedením společnosti ověřit dostatečnost a účinnost kontrolních systémů (riziko obcházení kontrol), závislost povahy pověřených dozorem a vedením, dostatečnou odbornou kvalifikaci a praxi osob pověřených řízením a kontrolou, ověření funkčnosti a bezpečnosti technologických a informačních systémů.

Závěrem k vnitřním kontrolám bych upozornila na to, že se auditor nesmí spoléhat na vnitřní kontrolní systém účetní jednotky, přestože ho důvěrně poznal. Je třeba neustále dodržovat profesní skepticismus. Při dalších postupech se nebudeme spoléhat na vnitřní kontrolní systém společnosti, čemuž přizpůsobíme i následující testy.

Formulář Porozumění vnitřním kontrolám sestavený na základě údajů od auditora uvádím v příloze 6.

Předběžné analytické postupy

Součástí předběžných plánovacích procedur je provedení finanční analýzy. Výsledky výpočtů nás mohou upozornit na oblasti, kterými bychom se měli při auditu věnovat. V příloze 7 jsem zveřejnila ukázkou formuláře, který je součástí spisu.

Od účetní jednotky byly získány skutečné srovnatelné údaje běžného roku a minulého období - deník, hlavní kniha, obrátová předvaha a výkazy. Nebylo možné srovnat údaje dosažené s předpokládanými, neboť tyto informace k dispozici nebyly. V následujících tabulkách (tabulka 7: Rozdílové ukazatele, tabulka 8: Ukazatele zadluženosti, tabulka 9: Ukazatele likvidity) uvádím výpočty finanční analýzy, které mohou taktéž napomoci k zjišťování nepředpokládaných rozdílů.

Tabulka 7: Rozdílové ukazatele

Rozdílové ukazatele			
Ukazatel/Rok	2008	2009	2010
Pracovní kapitál	47 625	33 874	29 194
Čistý pracovní kapitál	5 833	1 386	-13 838
Čistý peněžně pohledávkový fond	745	-2 269	-16 408

Zdroj: vlastní zpracování

Dle výpočtů rozdílových ukazatelů zjišťujeme, že čistý pracovní kapitál i čistý peněžně pohledávkový fond dosahují ve sledovaném roce záporných hodnot. Ve srovnání s předchozími roky se hodnota oběžných aktiv očištěna o krátkodobé závazky (dále i o výši zásob) výrazně snižuje. Tato situace může signalizovat ohrožení, protože neexistuje dostatečná výše krátkodobého majetku, ze kterého by byly kryty krátkodobé závazky. Auditor musí vzít toto riziko v úvahu, neboť se může jednat o ohrožení schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách, protože má problémy se získáváním vhodných cizích zdrojů pro uspokojení potřeb oběžného majetku, který je zvláště pro naši auditovanou společnost velice důležitý, protože zajišťuje hospodářskou činnost.

Tabulka 8: Ukazatele zadluženosti

Poměrové ukazatele – ukazatele zadluženosti			
Ukazatel/Rok	2008	2009	2010
Celková zadluženost (CK/A)	0,79	0,84	1,05
Samofinancování (VK/A)	0,18	0,13	-0,08
Koeficient zadluženosti (CK/VK)	4,41	6,3	-13,75
Míra finanční samostatnosti (VK/CK)	0,23	0,16	-0,07
Úrokové krytí (EBIT/NÚ)	-0,22	-1,81	-3,68

Zdroj: vlastní zpracování

Společnost využívá k financování svých aktivit z větší části cizí zdroje. Podíl cizích zdrojů na celkovém kapitálu se zvyšuje a celková zadluženost roste. V roce 2010 cizí kapitál dokonce převyšuje celkové zdroje financování. Poslední roky společnost dosahuje záporných hospodářských výsledků, z čehož se odvíjí i hodnoty nižší hodnoty vlastního kapitálu, tudíž i hodnoty ukazatelů nejsou příznivé.

Tabulka 9: Ukazatele likvidity

Poměrové ukazatele – ukazatele likvidity			
Ukazatel/Rok	2008	2009	2010
Běžná l. (3.st.), OA/(závazky+bank.úvěry)	1,23	1,17	0,73
Pohotová l. (2.st.), (OA-zásoby)/(závazky+BÚ)	1,09	1,05	0,67
Okamžitá l. (1.st.), (OA-zásoby-pohl)/(závazky+BÚ)	0,11	0,04	0,03

Zdroj: vlastní zpracování

Nejen že podnik je ohrožen při platbě svých právě splatných dluhů, ale bude mít pravděpodobně problém hradit své krátkodobé závazky i v budoucnu. Závazky jsou vyšší než oběžná aktiva, jejich prodej by úhradu těchto závazků pravděpodobně nezabezpečil. Prodejnost zásob však závisí na faktorech jako je struktura a jejich správné oceňování, a velkou roli hraje i struktura pohledávek vzhledem k jejich nezaplacení ve lhůtě či nedobytnosti.

Výsledkem propočtů je velmi vysoká zadluženost a ohrožení schopnosti splácet své závazky.

Předpoklad nepřetržitého trvání společnosti

Auditor ve výroku uvedl skutečnost ohrožení zásady nepřetržitého trvání účetní jednotky, ale neuvedl důvody, které tomu nasvědčují. Zvážím tedy všechny skutečnosti, které opravňují auditora k vydání jeho výroku.

Předpoklad nepřetržitého trvání družstva je ohrožen, protože:

- společnost vykazuje záporný vlastní kapitál,
- cizí zdroje převyšují oběžná aktiva,
- společnost se potýká s nedostatkem finanční hotovosti.

Další skutečností, která může směřovat k ohrožení zásady je nižší hodnota oběžných aktiv proti krátkodobým závazkům, která není splněna, ale krátkodobé závazky téměř převyšují oběžná aktiva.

Z mého vlastního pozorování vyplývá, že společnost je velice podfinancována. Používá vyšší podíl cizích zdrojů na celkovém kapitálu než zdrojů vlastních. Vlastní kapitál dosahuje záporných hodnot a to znamená, že závazky společnosti jsou vyšší než její aktiva. Společnost má naakumulované ztráty přesahující 50 % vlastního kapitálu.

Vlastní kapitál činil – 3166 tis. Kč, celková ztráta vč. neuhrazené ztráty za minulé roky ve výši 9 088 tis. Kč, tj. více jak 50 % vlastního kapitálu.

Ačkoliv její činnost generuje tržby, dosahuje záporného provozního výsledku hospodaření i záporného finančního výsledku hospodaření. Společnost produkuje ztráty již od roku 2006, ale k jejich profinancování nedochází.

Z provedených výpočtů vybraných poměrových ukazatelů se dozvídáme o riziku neschopnosti hradit okamžitě své závazky i o možné budoucí nesolventnosti. Neexistuje dostatečná výše krátkodobého majetku, ze kterého by byly kryty krátkodobé závazky. Skutečnost může taktéž signalizovat ohrožení schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách, protože má problémy se získáváním vhodných cizích zdrojů pro uspokojení potřeb oběžného majetku.

V příloze samo družstvo neupozorňuje na ohrožení nepřetržitého trvání a ani neuvádí, zda přijalo konkrétní opatření k řešení nepříznivého poměru akumulovaných ztrát k vlastnímu kapitálu nebo jiný způsob řešení této situace (dostatek finančních prostředků). Z toho vyplývá, že účetní závěrka neobsahuje všechny významné skutečnosti, je neúplná. Na to musí reagovat auditor i ve svém výroku a na ohrožení zásady going concern upozornit v dopise vedení družstva.

Plánovací hladina významnosti

Během celého auditu je neustále posuzována materiální významnost a auditorské riziko. Auditor ve spisu stanovil *materialitu* (plánovací hladinu významnosti) jako 5 % hodnoty výnosů, a 5 % hodnoty celkových aktiv (viz. tabulka 10). Nelze však zjistit důvod výběru kritického komponentu a zvolené hladiny významnosti, proč se hodnoty liší, a také to, jak s ní auditor při provádění auditu a hodnocení nesprávností pracoval.

Tabulka 10: Stanovení hladiny významnosti dle auditora

Kritický komponent	částka (tis. Kč)	%	Hladina významnosti (tis. Kč)
Celková aktiva	76 720	0,5	384
Tržby z prodeje výrobků a služeb	94 640	0,5	473

Zdroj: Spis auditora družstva E.D.C. 2010

Při výběru vhodného kritéria bereme v úvahu potenciální uživatele, jejich zájmy a očekávání a dále položky účetní závěrky, kterým pravděpodobně budou věnovat pozornost (tabulka 11).

Je pravděpodobné, že téměř všichni uživatelé účetní závěrky polygrafického družstva se budou zajímat o položku zisku před zdaněním, který vyjadřuje efektivnost a výkonnost hospodářské činnosti. Například vlastníci, popř. investoři, očekávají určitou rentabilitu vložených prostředků, tedy podíl zisku k celkovým aktivům. Rentabilita však bohužel není zajištěna kvůli zápornému výsledku hospodaření. Z dlouhodobého hlediska je pro vlastníka významná rostoucí hodnota společnosti měřená např. podílem na trhu (celkovými tržbami). Přestože tržby každým rokem o něco klesnou, lze je považovat za relativně stabilní položku.

Obrovskou skupinou jsou zákazníci, neboť polygrafické družstvo je výrobní podnik a své výrobky a služby nabízí právě této široké zainteresované skupině. Poptávku po svých výrobcích může družstvo zabezpečit orientací na zákazníka a na jeho potřeby, neboť zákazníci kladou důraz na kvalitu, dodržování smluvních termínů a prodej podpoří komplexní péčí o ně.

Na opačné straně zde figurují věřitelé, kteří požadují, aby byl podnik solventní a perspektivní. Zároveň žádají co nejkratší dobu splatnosti a zajímají se o existenci pohledávek a závazků po splatnosti, které mohou být indikátorem nelikvidity společnosti. Dosažený záporný výsledek hospodaření může ohrozit jednak existenci podniku a jednak může ovlivnit činnost obchodního partnera.

Zainteresovanou skupinou jsou rovněž finanční instituce - bankovní ústavy, které poskytly účetní jednotce bankovní úvěry k financování podnikových potřeb a zajímají se o to, zda podnik dokáže generovat finanční prostředky ke splácení úvěrových závazků. Banka obvykle žádá i informace o pohledávkách a závazcích po splatnosti a dále pak informace o hodnotě zastavených aktiv společnosti. Jsou-li v účetní závěrce nesprávné informace, hrozí že riziko dobytosti bankovní pohledávky bude vyšší (prodloužení splatnosti, navýšení úvěru).

Zájem zaměstnanců směřuje ke stabilitě počtu pracovních míst, případně jejich rozšiřování. Samozřejmě se soustředí na existenci rizika snižování počtu zaměstnanců. Zajímají se o budoucí vývoj podniku, o plány výroby, o sociální politiku společnosti atd. Zajímají se rovněž o mzdy, o jejich výši a zda existuje nějaké ohrožení při výplatě. Nesprávná skutečnost uvedená v účetní závěrce může vést k odchodu z perspektivního zaměstnání či naopak setrvání/přijetí nabídky ve společnosti, která nesplňuje předpoklad neomezeného trvání. Mimo jiné se uživatelé budou pravděpodobně zajímat

vzhledem k používaným zdrojům financování o majetek, který je zastaven a o závazky účetní jednotky.

Tabulka 11: Uživatelé účetní jednotky, jejich očekávání, zájmy a požadavky

Uživatel	Očekávání, zájmy, požadavky
Vlastník	zhodnocení vložených prostředků, odměny, hodnota společnosti
Investor	rentabilita vložených prostředků
Zaměstnanci	stabilita počtu pracovních míst, stabilita výše mezd, budoucí vývoj podniku
Věřitelé	solventnost, perspektivnost, pohledávky, závazky po splatnosti, problémy s likviditou
Konkurence	investice do strojového vybavení, specializace tiskáren v různých segmentech polygrafických oborů
Zákazníci (nakladatelství, tiskové agentury)	kvalita výrobků a služeb, dodržování smluvních termínů, komplexní péče o zákazníka
Banky	pohledávky, závazky po splatnosti, problémy s likviditou

Zdroj: vlastní zpracování

Družstvo působí ve zpracovatelském průmyslu (konkrétněji dle OKEČ svou hlavní činností spadá do subsekcce DE Výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru; vydavatelství a tisk). Pokud bychom se věnovali životnímu cyklu, lze říci, že se účetní jednotka nachází ve fázi úpadku. Vedle naší společnosti působí na trhu daleko silnější konkurenti s modernějším strojovým vybavením a specializací jednotlivých tiskáren v různých segmentech polygrafických oborů. Současně je vyvíjen tlak na polygrafické ceny, tržby oproti plánu byly nižší o šest milionu korun. Polygrafické družstvo se snaží reagovat na tato fakta koupí nové výrobní linky. Nemalý vliv má i doznívající ekonomická recese projevující se menším zájmem o poskytované služby. Zároveň zákazníci žádají vyšší kvalitu. Společnost je v postavení, kdy se musí snažit o snižování svých vnitřních výrobních nákladů a na druhé straně zvyšovat produktivitu. Chod společnosti se snažila podpořit rozšířením provozu do dvou směn.

Výše uvedené skutečnosti směřují k volbě zisku před zdaněním jakožto kritického komponentu. S položkou zisk před zdaněním ale pracovat nemůžeme, neboť společnost nejen v auditovaném období, ale i v minulých účetních období dosahovala ztráty. Vybereme proto jinou vhodnou položku, která bude reprodukovat aktivity účetní jednotky.

Vzhledem k povaze účetní jednotky, která je výrobním podnikem, lze zvolit za kritický komponent položku výnosů, která se na generování zisku podílí. V našem případě by bylo nutné výnosy očistit o neobvyklé a jednorázové výnosové položky, proto za kritický komponent budu považovat pouze část výnosů, a to tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb. Představují mnohem stabilnější položku, než jsou celkové výnosy.

Co se zvoleného procenta týká, byla zvolena nejnižší sazba z doporučeného intervalu, tj. 0,5 %. Důvodem mohou být identifikovaná rizika, především ohrožení nepřetržitého trvání účetní jednotky a riziko vzniku nesprávnosti v oblasti pohledávek, opravných položek a u leasingu.

Brali bychom v úvahu celkové výnosy, jejich celkovou výši 132 800 tis. Kč bychom upravili o tržby z prodeje dlouhodobého majetku v hodnotě 35 800 tis. Kč a hladinu významnosti počítali z 97 tis. Kč, která by činila 485 tis. Kč:

- *hladina významnosti (0,5% z celkových výnosů)*

$$= (132\ 800\ \text{tis. Kč} - 35\ 800\ \text{tis. Kč}) * 0,5\ \% = 485\ \text{tis. Kč.}$$

Pokud zvolíme druhou variantu a hladinu významnosti budeme počítat pouze z tržeb, postupovali bychom následovně:

- *hladina významnosti (0,5 % z tržeb)*

$$= 94\ 640\ \text{tis. Kč} * 0,5\ \% = 473\ \text{tis. Kč.}$$

Výsledek vyjadřuje, že chyby - jednotlivě či v součtu - v nižší výši než je 473 tis. Kč, nezakreslují účetní závěrku.

Oba přístupy k výpočtu hladiny významnosti charakterizuje tabulka 12.

Tabulka 12: Kritický komponent a výpočet plánovací hladiny významnosti

Kritický komponent	částka (tis. Kč)	%	Hladina významnosti (tis. Kč)
Celkové výnosy	97 000	0,5	485
Tržby z prodeje výrobků a služeb	94 640	0,5	473

Zdroj: vlastní zpracování

Auditor zjistil v průběhu auditu obecným způsobem řadu nesprávností, ale nebyly uvedeny hodnoty, do kterých byly považovány za nepodstatné, celkové a opravené nesprávnosti a závěr auditora, zda jsou neopravené nesprávnosti významné materiální.

Otázku plánovací hladiny významnosti shrnuje formulář v příloze 8.

Prováděcí hladina významnosti

Auditor nestanovil prováděcí významnost. Má být stanovena na nižší úrovni, než je významnost pro účetní závěrku jako celek (snižuje pravděpodobnost, že úhrn neopravených a nezjištěných nesprávností překročí významnost pro účetní závěrku jako celek, na přirozeně nízkou úroveň – tzn. snižuje riziko, že součet všech chyb přesáhne prováděcí hladinu významnosti). Představuje tak pro auditora určitou bezpečnostní rezervu, při níž se auditorské riziko snižuje na přijatelnou úroveň. Prováděcí významnost se vztahuje ke skupinám transakcí a k jednotlivým řádkům rozvahy a výsledovky. Zároveň vyžaduje větší objem prací, protože zjišťuje i menší nesprávnosti a nevýznamné nesprávnosti.

Z významnosti 473 tis. Kč volíme prováděcí významnost, která má zohledňovat identifikované rizikové faktory, např. jako 75 % z hladiny významnosti.

- *prováděcí hladina významnosti* = 473 tis. Kč * 75 % = 355 tis. Kč

Auditor zdůrazňuje oblasti, v nichž existuje zvýšené riziko výskytu významné nesprávnosti - pohledávky a k nim vytvořené opravné položky a problematika leasingu. V těchto oblastech může auditor snížit prováděcí významnost, následně na to však provede větší objem prací, které napomohou k identifikaci rozsahu nesprávností. U těchto položek může auditor stanovit individuální prováděcí významnost.

- *individuální prováděcí významnost* = 473 tis. Kč * 60 % = 284 tis. Kč

Jakákoliv chyba pod 473 tis. Kč je pod hranicí významnosti a auditor není zodpovědný za to, že chybu nenašel. Vše, co je nad významnost, by se mělo ověřit.

Shrnutí rizik zakázky

Z výše uvedených analýz a předběžných postupů a procedur auditor určí na základě svého odborného úsudku rizikovost zakázky, podle které sestaví plán auditu tak, aby prošetřil oblasti náchylné ke vzniku významné nesprávnosti (viz. příloha 9)

Zjištěny byly dlouhodobé problémy s financováním aktivit společnosti a z toho vyplývající ohrožení zásady going concern, které jsem se věnovala v předchozí kapitole, kde se snažím o odůvodnění a opodstatnění vydaného výroku. Sám auditor zdůrazňuje oblasti, v nichž existuje zvýšené riziko výskytu významné nesprávnosti - pohledávky a k nim vytvořené opravné položky a problematika leasingu.

4.2.3 Vytvoření plánu auditu

Provedením předchozích předběžných plánovacích procedur máme povědomí o klientovi, jeho účetním a kontrolním systému a na základě těchto znalostí lze provést plán auditu. Auditor musí k auditu přistupovat tak, aby se ujistil, že žádná chyba nezpůsobí významné zkreslení účetní závěrky. V této fázi se zaměříme na analýzu rizik na úrovni účetních zůstatků týkající se pohledávek.

Rizika na úrovni účetních zůstatků

Není v možnostech auditora ověřit veškeré účetní zůstatky. Zaměříme se především na ty, které se týkají vyhodnocených rizikových oblastí z kapitoly předběžných plánovacích procedur. Je možné, že některé nesprávnosti zůstanou neodhaleny a auditor tak vydá nesprávný výrok. Z toho důvodu si auditor stanovuje auditorské riziko, tj. riziko, že vydá neodpovídající výrok na účetní závěrku, která obsahuje významnou nepsravnost.

Jak jsem již uváděla v první části této práce, auditorské riziko se skládá ze tří složek: riziko přirozené, kontrolní a zjišťovací. Pro zopakování, auditorské riziko spočívá ve vydání neodpovídajícího výroku k účetní závěrce, která obsahuje významnou nesprávnost. Pro auditorské riziko platí tento matematický vztah: $AR = PR * KR * ZR$. Přirozené riziko souvisí s prostředím účtárny a všeobecným tokem informací ve firmě, a se správným a úplným zachycením v účetnictví. Kontrolní riziko určuje, jak vysoce efektivní je firemní vnitřní kontrolní systém.

Při zjišťování rizika vždy posuzujeme možné chyby v následujících oblastech:

- úplnost (vše je zaúčtováno),
- platnost (oprávněnost položek),
- účtování (správnost zaúčtování),
- zaúčtování do správného období (cut off),
- ocenění (správnost ocenění),
- prezentace (objektivita prezentace výsledků).

Formuláře pro vyplnění rizik na úrovni účetních zůstatků a možných nesprávností jsou dostupné v přílohách 10 a 11, plán auditu v příloze číslo 12.

Vyhodnocení auditorského rizika

Postup pro vyhodnocení rizika a pro výběr počtu vzorků zůstatků k testování lze shrnout do šesti kroků:

- 1) stanovení auditorského rizika,
- 2) stanovení přirozeného rizika,
- 3) stanovení kontrolního rizika,
- 4) výpočet zjišťovacího rizika,
- 5) stanovení hladiny významnosti a prováděcí významnosti,
- 6) zvolíme konečné zůstatky pro výběr velikosti vzorku.

Ad 1) Riziko auditované zakázky - riziko spojené s konkrétním klientem a riziko spojené s účetní závěrkou - bylo vyhodnoceno jako obvyklé. Dle této informace stanovím auditorské riziko na úrovni 5 %, tzn., že chceme dosáhnout auditorské jistoty 95 %. Pět procent vyjadřuje zbývající neošetřené riziko, není v silách auditora otestovat vše. Pro kontroly s nižším ujištěním se auditorské riziko zvyšuje, často například na 10 %.

Ad 2) Při plánování auditu odhadneme, jak vysoké může být riziko nesprávností v účetnictví. Doporučené přirozené riziko lze zhodnotit na min. 5 %, tzn. procento ujištění by se mělo pohybovat pod úrovní 95 %. Riziko posuzujeme na základě prvních pohovorů a zkušeností s klientem. V 1. roce auditu je doporučováno stanovení spolehlivosti maximálně na 80 %, riziko na 20 %. (viz. tabulka 13).

Předběžné plánování a zkušenosti loňských let prokázalo zvýšenou pozornost u pohledávek a k nim tvořených opravných položek a dále v oblasti leasingu.

Pokud prosazují konzervativní přístup, budu předpokládat vyšší výskyt nesprávností, stanovím přirozené riziko na úrovni 80 %. V případě družstva lze však jít optimističtější cestou a stanovit tak riziko na 40 %.

Ad 3) Při testování kontrolního prostředí musíme nejdříve popsat procesy ve společnosti (ty nejvýznamnější a nejdůležitější, které mohou významněji ovlivnit vykazování výsledků ve firmě a jejich špatné fungování). Popis procesů - např. jak funguje proces nákupů, od objednávky po dodání zboží, služby, kdo co vystavuje, kdo co schvaluje, dále identifikace vnitřních kontrolních mechanismů. Pokud bychom popsali kontroly, ale nespolehali bychom se na ně, riziko musíme vyhodnotit minimálně na 5 %, přičemž musíme zdůvodnit, proč bereme nejvyšší možné hodnoty ze středního ujištění.

Předběžný odhad rizika by měl být "vysoký", pokud auditor není schopen identifikovat vnitřní kontroly, které mohou předejít nebo zjistit významnou nesprávnost, a neplánuje provést test vnitřních kontrol za účelem potvrzení předběžného odhadu.

Pokud se přesvědčíme o funkčnosti a efektivnosti vnitřního kontrolního systému a ohodnotíme vnitřní kontrolní systém jako efektivní a budeme se na něj spoléhat, pak volíme odhad rizika jako „střední“. Někdy je efektivnější z pohledu provádění auditu (přestože vnitřní kontrolní systém lze kvalifikovat jako efektivní a lze se na něj spoléhat) zvolit riziko jako vysoké, přestože je kontrolní systém efektivní, nespoléhat se na něj.

Chceme-li volit odhad rizika jako „nízké“, pak bychom museli provést rozbor spolehlivosti systémů včetně IT (zabezpečení proti zneužití či neoprávněnému přístupu k informacím a jejich neoprávněné manipulaci, tedy spolehlivost používaných softwarů a jejich propojení). Pokud se testování informačních systémů společnosti považuje za efektivní a můžeme se na něj spoléhat, pak lze volit „nízký“ odhad rizika.

Kvůli okolnostem nebylo možno provést porozumění kontrolnímu prostředí, nebyla jsem schopna identifikovat rizikové faktory ve vnitřním kontrolním systému. Proto uvažuji předběžný odhad rizika v každém případě vysoký, tj. na 95 % s % ujistění 5.

Ad 4) Dle rovnice $AR = PR * KR * ZR$ lze vypočítat zjišťovací riziko. Vezmu v úvahu více hodnot jednotlivých částí auditorského rizika, abych mohla porovnat změny a důsledky.

- 1. varianta: PR = 80 %, KR = 95 %, ZR = 7 %, AR = 5 %,
- 2. varianta: PR = 40 %, KR = 95 %, ZR = 13 %, AR = 5 %,
- 3. varianta: PR = 40 %, KR = 95 %, ZR = 26 %, AR = 10 %,

Zjišťovací riziko vyjadřuje existenci pravděpodobnosti, že auditor neodhalí významnou nesprávnost. Zjišťovací riziko je velice nízké, analytické testy většinou v naší situaci nepostačují, vyžaduje si provedení detailních testů.

Tabulka 13: Faktory spolehlivosti (FS)

Faktory spolehlivosti (FS)		
Spolehlivost v %	FS	Ujištění
0 %	0	
15 %	0.1	
20 %	0.2	
25 %	0.3	
33 %	0.4	
50 %	0.7	
55 %	0.8	
60 %	0.9	
65 %	1.1	nízké
70 %	1.2	
75 %	1.4	
80 %	1.6	střední
85 %	1.9	
90 %	2.3	
95 %	3.0	vysoké
98 %	3.7	
99 %	4.6	

Pokud má celkové auditorské riziko ujištění na úrovni 95 %, odpovídá mu výsledný faktor spolehlivosti 3.0. Tabulka č. 13 slouží ke stanovení míry spolehlivosti a rizika. Spolehlivost v % vyjadřuje míru, do které se můžeme spolehnout, že účetní závěrka neobsahuje významnou nesprávnost, popř. míru, do které se můžeme spolehnout na vnitřní kontrolní systém. Zjišťovací riziko nám určí faktor spolehlivosti (stanoveny ISA, vychází ze statistiky a matematiky pravděpodobnosti), který je určující pro přepočet velikosti vzorků u kontrolovaných zůstatků prostřednictvím testů věcné správnosti. **Výsledný faktor spolehlivosti pro zjišťovací riziko ovlivní velikost vzorku testovaného zůstatku.** Každá úroveň zjišťovacího rizika má přiřazen tzv. faktor spolehlivosti.

Zdroj: Manuál k provádění auditu společnosti UCE&AUDIT

Celkové riziko zakázky shrnuje v tabulkách 14 - 16 dle jednotlivých variant. Obsahuje rizikové hodnoty jednotlivých rizik včetně procenta ujištění a faktoru spolehlivosti. Veškeré situace předpokládají vysoké kontrolní riziko, protože kontrolní prostředí nebylo možné zkoumat, a proto ho považují za nespolehlivé. Měním pouze hodnoty přirozeného rizika a celkového auditorského rizika, abychom viděli míru, s jakou dochází za daných podmínek ke změně zjišťovacího rizika. S rostoucím ujištěním (klesajícím rizikem) roste zjišťovací riziko vyžadující určitý rozsah testů věcné správnosti. K volbě míry a rozsahu testů může napomoci tabulka 17, která vyhodnocuje rozsah jednotlivých testů věcné správnosti dle zjišťovacího rizika.

Zjišťovací riziko se drží na nižší úrovni, je to z důvodu nižšího ujištění v oblasti vnitřního kontrolního systému. Aby bylo auditorské riziko omezeno na přijatelně nízkou úroveň, v následující kapitole provedu ukázkou detailních testů věcné správnosti.

Tabulka 14: Riziko zakázky - varianta 1

Riziko	Faktor¹ spolehlivosti	Ujištění/ Spolehlivost auditu v %	Riziko² výskytu chyb v %
Přirozené (<i>výsledek - odhad při plánování</i>)	0,2	20	80
Kontrolní (<i>výsledek testů kontrol</i>)	0	5	95
Zjišťovací (<i>velikost vzorků pro TVS</i>)	2,8	93	7
Auditorské riziko celkem	3.0	95	5

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15: Riziko zakázky - varianta 2

Riziko	Faktor spolehlivosti	Ujištění/ Spolehlivost auditu v %	Riziko výskytu chyb v %
Přirozené	0,9	60	40
Kontrolní	0,0	5	95
Zjišťovací	2,1	87	13
Auditorské riziko celkem	3.0	95	5

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 16: Riziko zakázky - varianta 3

Riziko	Faktor spolehlivosti	Ujištění/ Spolehlivost auditu v %	Riziko výskytu chyb v %
Přirozené	0,9	60	80
Kontrolní	0,0	5	95
Zjišťovací	1,4	74	26
Auditorské riziko celkem	3.0	90	10

Zdroj: vlastní zpracování

¹ Součet faktorů spolehlivosti při auditu musí být vždy 3,0. Pro ostatní kontroly, nebo kontrolu v omezeném rozsahu, pak stačí střední míra ujištění, tedy ujištění v rozsahu 80% - 90%, tedy FS v rozmezí od 1,6 do 2,3

² Násobek všech rizik musí být při auditu vždy 5%, čímž zajistíme 95% auditorské ujištění (stanoveno ISA) správnosti účetní závěrky. Obdoba pak platí při kontrolách se středním, případně i nízkým ujištěním (čím nižší ujištění, tím nižší spolehlivost auditu).

Tabulka 17: Rozsah testů dle vyhodnoceného zjišťovacího rizika

Přiměřené zjišťovací	Rozsah testu	Detailní test	Analytický test
Nízké	Vysoká úroveň	Největší vzorek	Obvykle nepostačuje
Střední	Střední úroveň	Střední vzorek	Nižší tolerance odchylky
Vysoké	Základní úroveň	Nejmenší vzorek	Vyšší tolerance odchylky

Zdroj: vlastní zpracování

Ad 5) Hladinu významnosti jsem stanovila již dříve. Čím rizikovější klient je, tím nižší prováděcí významnost bude použita, a proto se rozšíří objem testovaných položek. Pro lepší orientaci v tabulce 18 uvádím již vypočtené hodnoty.

Tabulka 18: Hladina významnosti a stanovení prováděcí významnosti

Hladina významnosti (PM)	0,5 % z tržeb	473 tis. Kč
Prováděcí hladina významnosti (TE)	75 % z PM	355 tis. Kč
Individuální prováděcí významnost	60 % z PM	284 tis. Kč
Minimální chyba (ME)	5 % z PM	24 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4 Provedení auditu

Testy věcné správnosti

Jestliže auditor upozornil na možná specifická rizika v oblasti pohledávek, otestují vzorek zůstatku účtu pohledávek a opravné položky. Testováním se nebudu věnovat do úplných podrobností, neboť není předmětem práce, ale závisí na něm auditorské riziko a vydání zprávy včetně výroku. Testy spolehlivosti nelze provést, nebudeme se proto na vnitřní kontrolní systém spoléhat.

Pohledávky jsou testovány s cílem zjistit, zda u nich nedošlo k:

- nadhodnocení prodejů zboží nebo služeb,
- podhodnocení vydaných dobropisů,
- podhodnocení přijaté platby,
- nadhodnocení nákladů z odepsaných a prodaných pohledávek,
- podhodnocení výnosů z prodeje pohledávek.

Předmět testování pohledávek charakterizuje tabulka 19. Vycházím z Příručky k provádění auditu, která stanovuje oblasti pohledávek, ve kterých může dojít k nadhodnocení či podhodnocení položek.

Tabulka 19: Předmět testování pohledávek

Nadhodnocené prodeje zboží nebo služby	
Úplnost	Prodej zaúčtován, zboží neodesláno, služba neposkytnuta
Zaúčtování	Prodej zaúčtován v nesprávné – vyšší částce
Zaúčtování do správného období	Zboží odesláno nebo služby poskytnuty v následujícím účetním období, částka zaúčtována v běžném účetním
Podhodnocené vydané dobropisy (vrácené zboží)	
Úplnost	Zboží vráceno, dobropis nezaúčtován
Zaúčtování	Dobropis zaúčtován v nesprávné – nižší hodnotě
Zaúčtování do správného období	Zboží vráceno v běžném účetním období, dobropis zaúčtován v následujícím účetním období
Podhodnocená přijatá platba	
Úplnost	Platba přijata, ale nezaúčtována
Zaúčtování	Přijatá platba zaúčtována v nesprávné – nižší částce
Zaúčtování do správného období	Platba přijata v běžném účetním období, ale zaúčtována v následujícím účetním období
Ocenění	Čistá hodnota pohledávek nesprávně oceněna
Nadhodnocené náklady z odepsaných a prodaných pohledávek	
Platnost	Náklady zaúčtovány, pohledávky neodepsány
Zaúčtování	Náklady zaúčtovány v nesprávné – vyšší hodnotě
Zaúčtování do správného období	Pohledávky odepsány, prodány v následujícím účetním období, náklady zaúčtovány v běžném účetním období
Podhodnocené výnosy z prodeje pohledávek	
Úplnost	Výnos z postoupení pohledávek realizován, ale nezaúčtován
Zaúčtování	Výnos zaúčtován v nesprávné – nižší hodnotě
Zaúčtování do správného období	Postoupení realizováno v běžném účetním období, ale zaúčtováno v následujícím účetním období

Zdroj: Příručka k provádění auditu (KAČR, 2012)

Analytické testy věcné správnosti

Nejprve odsouhlasím počáteční stav zůstatků pohledávek roku 2010 z výkazu rozvahy se stavem zůstatků k 31. 12. 2009 a dále vyhodnotím změny ve vývoji zůstatků proti minulému účetnímu období (stavu na počátku auditovaného účetního období). Problematiku jsem přehledně zpracovala do následující tabulky 20.

Tabulka 20: Vývoj krátkodobých pohledávek a opravných položek.

účet	Položka	PS 2010	KS 2010	Rozdíl absolutní / relativní
	Krátkodobé pohledávky	29 560	26 037	- 3 523 / - 11,9 %
311	Pohledávky z obch. vztahů	29 521	26 020	- 3 501 / - 11,86 %
391	- opravné položky	2 952	1 630	- 1 322 / - 44,78 %
378	Jiné pohledávky	39	17	- 22 / - 56,4 %

Zdroj: vlastní zpracování

Pohledávky z obchodních vztahů (311) poklesly oproti minulému období téměř o 12 %. Za příčinu lze pokládat pokles poptávky, se kterou je spojeno snižování cen; a dále období doznívající recese. 12 % pokles se odrazil v nižších tržbách za výrobky a služby, u kterých byl zaznamenán 10 % pokles. Snížení zůstatku pohledávek bylo zároveň ovlivněno i ztrátou významných obchodních partnerů.

Opravné položky k pohledávkám (391) taktéž klesly, o 44,78 %. Na doporučení auditora byla zrušena opravná položka k pohledávce ve výši 1 mil. Kč, která byla na základě usnesení o konkurzu označena jako nevymahatelná.

Jiné pohledávky (378) nebudeme testovat, neboť výše jejich zůstatku i změna výše od počátku auditovaného období je zanedbatelná.

Doba obratu pohledávek (průměrná doba splatnosti, během které jsou hrazeny odběratelské faktury) se za rok 2010 zvýšila o šest dnů (r. 2009 = 100 dnů, r. 2010 = 106 dnů). Běžnou dobou splatnosti je 90 dnů, vyšší dobu splatnosti způsoboval nákup výrobků a zboží zprostředkovateli, kteří ho pořizovali do komise.

Zůstatek pohledávek z obchodních vztahů jsem odsouhlasila s položkovým seznamem všech nezaplacených faktur k 31. 12. 2010. Nyní můžeme přistoupit k testování jednotlivých analytických účtů pohledávek. Výsledky z výpočtů auditorského rizika ukázaly, že analytické testy nejsou dostatečné, a k ověření existence významné nesprávnosti musíme provést detailní testy.

Detailní testy věcné správnosti - pohledávky z obchodního vztahu

Výběr a velikost vzorku

Auditor může při výběru zůstatků k testování postupovat následovně:

- výběr všech zůstatků analytických, popř. syntetických účtů $\geq$ TE (všechny významné položky a položky $\geq$ TE = „klíčové položky“),

- výběr provádí z předvahy nebo z hlavní knihy,
- rozhodnutí, co vše se bude v rámci syntetických účtů testovat. Jsou-li syntetické účty členěny na analytické, vybírá všechny analytické účty $\geq TE$,
- výběr zůstatků $\leq TE$ závisí na auditorovi, výběr daného účtu je třeba zdůvodnit na pracovním papíru,
- zaznamenat důvod výběru vzorku, jeho velikost, výsledek a vyhodnocení testu.

Pokud se nespolehneme na vnitřní kontrolní systémy a pokud neexistují tzv. klíčové položky, první vzorek se vybírá o velikosti 15 – 25 položek z ověřovaného zůstatku. Je-li zůstatek složen z cca 200 položek a neexistují klíčové položky, postačí otestovat cca 50 % příslušného zůstatku, a zároveň minimálně 5 – 10 % z počtu položek.

Existují-li klíčové položky a ve vzorku máme 15 klíčových položek, splňujeme požadavek na minimálně 15 kontrolovaných položek. Záleží pak na auditorovi, o kolik položek se rozhodne, v rámci objektivitu a vyšší nezávislosti auditu rozšířit vzorek z ostatních položek, které nejsou klíčové. 15 klíčových položek může tvořit jen 5 ze všech položek daného zůstatku, ale v hodnotovém vyjádření tvořit např. 90 % hodnoty konečného zůstatku. Je nutné zvážit, jak je vysoká, zbytková, neověřená hodnota zůstatku. Je-li zůstatek $\geq$ hladina významnosti, je třeba přidat ke vzorku ještě kontrolu vzorku ostatních položek.

Z obrátové předvahy jsem zvolila jednak analyticky členěný účet pohledávek - 311.011, jehož zůstatek převyšoval hodnotu prováděcí významnosti, jednak účet - 311.021, jehož zůstatek byl menší než prováděcí významnost, nemuseli bychom se jím zabývat, ale v průběhu roku na něm proběhl materiální pohyb, proto se musíme zaměřit, co bylo jeho předmětem.

Pracujeme-li ať už se standardní či individuální prováděcí hladinou významnosti, při výpočtu počtu testovaných vzorků postupujeme následovně:

- $(\text{velikost zůstatku} * \text{faktor spolehlivosti } ZR) / \text{prováděcí hladina významnosti}$

Tabulka 21: Velikost vzorku a počet klíčových položek vybraných zůstatků

Analytický účet	Zůstatek k 31.12. 2010	Velikost vzorku		
		Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
311.011	2 491 318 Kč	25	19	13
311.021	233 367 Kč	3	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Za předpokladu druhé varianty jsem na základě výpočtu velikosti vzorků u účtu 311.011 testovala 19 položek, z nichž jedna položka byla klíčovou položkou. U druhého vzorku jsem měla testovat 2 položky. Pokud by se zjišťovací riziko zvýšilo, stačilo by testovat v prvním případě 13 položek. Výsledkem testovaných položek nebyly žádné neobvyklé transakce, nebyla prokázána ani existence významných chyb. U testovaných pohledávek nedošlo k jejich nadhodnocení, byly zaúčtovány ve správné výši i ve správném období.

Chyby v testovaném vzorku

Pokud bychom našli chybu v testovaném vzorku, vzorek bude testován znovu, ale po rozšíření o počet položek již testovaných. To samé i při druhém testování. Při třetím testování se vzorek již nerozšiřuje, auditor zvažuje, zda se jedná o opakující se chybu, a zda není chybou systémovou (chybně nastavený vzorec pro výpočet odpisů u dané kategorie). Závěrem je extrapolace zjištěných nedostatků na celý zůstatek. Jedná-li se o chyby různorodé, zjišťujeme, zda není chyba způsobená některou z účetních, popř. v jakém období vznikly. Mohly vzniknout například v létě po návratu příslušných pracovníků z dovolené, kdy jejich koncentrace na práci nebyla dostatečná (stejně položky v jiných obdobích jsou správné), pak by se zjištěné chyby nemusely extrapolovat, nebo jen poměrem k položkám zaúčtovaným v tomto období.

Dokumentace výběru vzorků

Každý test musí být podložen pracovním papírem (příloha 13), který obsahuje:

- cíl prováděného testu,
- způsob výběru vzorku,
- druh a velikost testovaných položek,
- výsledek testu (dokumentace kontrolovaných položek),
- vyhodnocení testu (množství testovaných položek - % z celkového počtu položek či % součtu testovaných položek z celkového zůstatku),
- závěr testu – zda byly zjištěny chyby, jejich kvantifikace.

Detailní testy věcné správnosti - opravné položky k pohledávkám

Se správným oceněním pohledávek souvisí tvorba opravných položek, u kterých je nutné prověřit stanovení jejich výše, aby bylo zajištěno správné ocenění pohledávek. Kromě toho opravné položky jsou účtovány do nákladů, a proto je třeba ověřit jejich

správnou výši a jejich dopad na hospodářský výsledek, neboť existuje nebezpečí jeho neoprávněného snižování.

Družstvo má tvorbu účetních opravných položek stanoveno ve své vnitropodnikové směrnici a jejich výše dle doby po splatnosti uvádí tabulka 22. Auditor schválil vhodnost politiky tvorby opravných položek již v minulých účetních obdobích, a v průběhu užívání této politiky nedošlo k žádným změnám, proto lze politiku tvorba opravných položek označit za vhodnou.

Tabulka 22: Tvorba opravných položek.

Pohledávky po splatnosti	Výše opravné položky
0 – 90	0 %
nad 90 dnů (1/4 roku)	30 %
nad 180 dnů (1/2 roku)	50 %
nad 360 dnů (1 rok)	100 %

Zdroj: interní směrnice družstva E.D.C

Zákonné opravné položky uvádí zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách. Vytváří se k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení a k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zaúčtovány v účetnictví. Opravné položky se tvoří:

- k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona,
- k nepromlčeným pohledávkám, které jsou po splatnosti více než 6 měsíců, ve výši 20%,
- k pohledávkám, u nichž bylo zahájeno rozhodčí řízení nebo soudní řízení anebo správní řízení; na základě lhůty po splatnosti ve výši
  - 12 měsíců, až do výše 33% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
  - 18 měsíců, až do výše 50% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
  - 24 měsíců, až do výše 66% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
  - 30 měsíců, až do výše 80% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
  - 36 měsíců, až do výše 100% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

Faktury s vysokou dobou po splatnosti je běžnou záležitostí. V posledních letech se společnosti dařilo splatnosti snižovat, přesto evidovala faktury po splatnosti,

a to je důvodem k tvorbě opravných položek, je totiž pravděpodobné, že pohledávka bude uhrazena v nižší výši.

U všech faktur po splatnosti jsem identifikovala počet dnů, po kterých je faktura po splatnosti a na základě tohoto poznatku jsem vypočetla opravné položky a zkontrolovala s výši v hlavní knize. Až na případ, který mohu potvrdit, kdy bylo klientovi navrženo u pohledávky na podkladě usnesení o konkurzu zrušit opravnou položku a odepsat ji do nákladů, opravné položky nevykazovaly další významnou nesprávnost, byly vedeny ve správné výši odpovídající údajům stanovených ve vnitropodnikové směrnici a u položek nepromlčených pohledávek s dobou splatnosti delší jak šest měsíců byla správně stanovena dvacetiprocentní opravná položka.

4.2.5 Závěr a vydání zpráv

Zpráva a výrok auditora

Auditor vydal následující výrok: „*Dle názoru auditora společnosti účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv společnosti E.D.C. k 31. 12. 2010 a nákladů a výnosů a výsledku hospodaření za rok končící 31. 12. 2010 v souladu s českými účetními předpisy. Aniž by vydali výrok s výhradou, upozorňují na skutečnost z přílohy k účetní závěrce zabývající se závazky z uzavřených leasingových smluv přesahující finanční možnosti družstva. Ztráta za rok 2010 dosáhla výše 8 402 tis. Kč, je vykázán záporný vlastní kapitál ve výši 3 166 tis. Kč. Tato skutečnost ukazuje na významnou nejistotu, která může zpochybnit schopnost nepřetržitého trvání účetní jednotky.*“ Výrok je obsažen ve zprávě auditora, kterou uvádím v příloze 14 této práce.

Výrok bez výhrady se zdůrazněním skutečnosti

Z uvedeného výroku zjišťujeme, že auditor vydal **výrok bez výhrady se zdůrazněním skutečnosti**. Upozorňuje na ohrožení zásady going concern vyplývající z možné budoucí neschopnosti splácení závazků. Vzhledem k neprověřeným soudním sporům nelze říci, zda se jim auditor věnoval. Ale pokud by byly identifikovány a o výsledku soudního sporu by v době sestavení účetní závěrky nebylo možné učinit žádný závěr, je nutné rovněž situaci uvést jako zdůraznění skutečnosti. Stejně tak pokud je vlastní jmění společnosti nižší než 50% základního kapitálu auditovaného družstva. V tomto

případě by mělo představenstvo svolat valnou hromadu a navrhnout valné hromadě odpovídající opatření k řešení této situace.

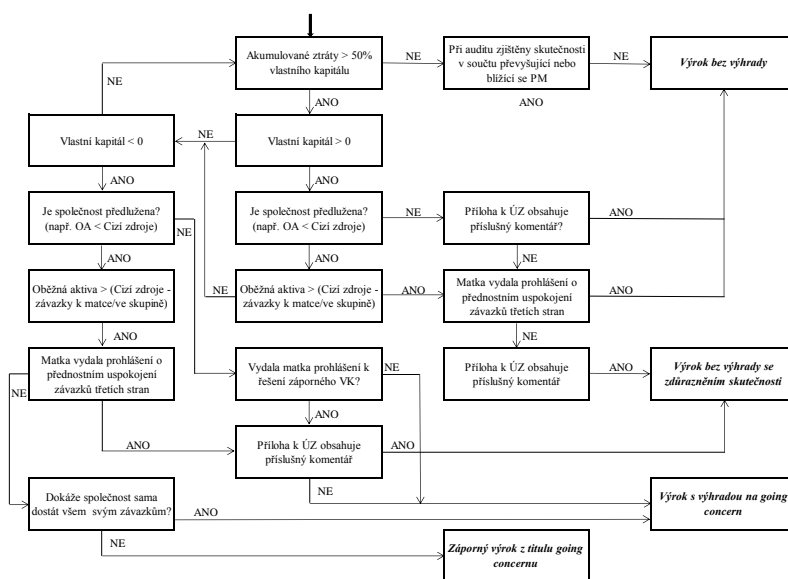
Ačkoli neznáme způsob manipulace s hladinou významnosti, výrok bez modifikace vyjadřuje, že nebyly zjištěny žádné nedostatky, které by v součtu dosáhly či převýšily materialitu.

V souvislosti s ohrožením zásady going concern auditor vydal výrok bez výhrady se zdůrazněním skutečnosti. Podle mého názoru měl zvolit výrok s výhradou na going concern, protože účetní jednotka nezveřejnila tuto zásadní informaci v příloze k účetní závěrce a ze strany vedení nebylo vydáno prohlášení o přednostním uspokojení závazků třetích stran, čímž nebylo zajištěno budoucí financování aktivit firmy.

Pro snazší rozhodnutí k vydání vhodného výroku můžeme využít schéma (obrázek 2) obsahující možnosti nepříznivého vývoje vlastního kapitálu a výroku auditora. Pro lepší čitelnost obrázků obsahuje příloha 15. Postupujeme-li podle schématu, procházíme těmito body, jejichž výsledkem je vydání výroku s výhradou:

- akumulované ztráty > 50% vlastního kapitálu,
- vlastní kapitál < 0,
- společnost je předlužena (OA < cizí zdroje),
- nebylo vydáno prohlášení o přednostním uspokojení závazků třetích stran,
- existuje ohrožení, že společnost nebude moci sama dostát svým závazkům.

Obrázek 2: Možnosti nepříznivého vývoje vlastního kapitálu a výrok auditora

Zdroj: Manuál k provádění auditu společnosti UCE&AUDIT

Podotkla bych, že daleko důležitější je auditorovo vlastní uvážení, jeho zaměření se na vývoj hospodaření společnosti a na vývoj a situaci finanční situace. Sleduje-li auditor meziroční vývoj vlastního kapitálu a v tomto vývoji je zaznamenán pozitivní trend, není nutné vydávat výrok s výhradou, postačí zdůraznění skutečnosti. Přes několik pozitivních výkyvů od roku 2001 jsem u družstva zaznamenala většinou stále klesající trend vlastního kapitálu, a proto bych se přikláběla k výhradě na going concern. Společnost je předlužená, a i to vede k vydání výroku s výhradou na skutečnost, že společnost nemusí dostát v budoucnu všem svým závazkům.

Pokud by družstvo stálo o výrok bez výhrady, majitel společnosti by musel vydat prohlášení, že v případě finančního nedostatku pomůže své dceřiné společnosti finanční pomocí. Statutární zástupce společnosti vydá písemný závazek o krytí ztrát.

Výrok s výhradou

Bude-li součet nesprávností dosahovat či přesahovat stanovenou hladinu významnosti (popř. nebyly zjištěny žádné nedostatky v počátečních zůstatcích, které by celkově významně (tedy v součtu) dosáhly či převýšily materialitu), následkem může být zkreslení účetní závěrky, a pokud nebude dopad na účetní závěrku příliš rozsáhlý, bude vydán **výrok s výhradou**.

Společnost eviduje vyšší hodnotu pohledávek po splatnosti, u kterých jsou vytvořeny opravné položky (u splatností delší jak 180 dnů --- 1,5 mil. Kč, OP ve výši 50%, delší jak 360 dnů --- 4 mil. Kč, OP ve výši 100%). Auditor navrhl u pohledávky v hodnotě 1 mil. Kč její odpis na základě usnesení o konkurzu. Pokud by u této pohledávky nebyla vytvořena opravná položka, byl by to signál pro vydání výroku s výhradou, protože by došlo ke zkreslení údajů v účetní závěrce. Pohledávky z obchodního styku, vlastní kapitál i výsledek hospodaření by byly o hodnotu, ve které by měla být opravná položka vytvořena, nadhodnoceny.

Výrok s výhradou lze vydat i v důsledku nemožnosti získání dostatečných a vhodných důkazních informací. V případě, že by byl auditor jmenován k provedení ověření účetní závěrky, ale neměl by šanci zúčastnit se fyzické inventury zásob ke konci roku 2010, nebyl by schopen se přesvědčit ani o stavu zásob a následně není možné posoudit nutnost úprav zůstatků zásob a zůstatků výkazu zisku a ztráty. Neúčast na inventuře je považována za významnou skutečnost a auditor vyjádří k položce zásob výhradu. Neznamená však nesprávnost stavu, ale nemožnost ověřit fyzický stav. Nenastaly-li jiné

skutečnosti, auditor může vydat, s výhradou případných úprav souvisejících s ověřením stavu zásob ke konci roku 2010, výrok, že příložená rozvaha zobrazuje věrně ve všech významných ohledech majetek, závazky a vlastní jmění společnosti.

Výhradu auditor vydává i v případě pochybností o stavu a spolehlivosti účetních záznamů účetní jednotky, pokud se tedy nemůže spolehnout na vnitřní kontrolní systém a důkazní informace, které získá prostřednictvím dodatečných auditorských postupů, nejsou dostatečné a vhodné.

Záporný výrok

Společnost disponuje větším množstvím dlouhodobého majetku a v souvislosti s jeho odepisováním je možné, že auditor nebude souhlasit s uplatňovanými účetními postupy. Auditor se může rozcházet v názoru s vedením společnosti ohledně odpisování, které dle něho nezohledňuje předpokládanou životnost a účetní hodnota majetku je takto nadhodnocena.

Družstvo své aktivity financuje především prostřednictvím úvěrů. Jejich platnost trvá omezenou dobu, a jakmile vyprší lhůta pro úhradu nesplacené části úvěrů, je třeba požádat o prodloužení platnosti. Vzhledem k finanční situaci účetní jednotky může dojít k nemožnosti splácení úvěrových závazků, které se nepodaří splatit ani do vypršení lhůty pro úhradu závazků. Zároveň není možné získat alternativní formy financování. Tuto skutečnost je společnost povinna zveřejnit v příloze k účetní závěrce, neboť je informace pro uživatele a pro jejich rozhodování velice důležitá. Nebude-li informace zveřejněna, auditor je nucen vydat záporný výrok.

Jednotlivé činnosti, které družstvo provozuje, mohou být rozděleny do několika středisek, z nichž každé si bude sestavovat své vlastní účetnictví. Nezahrnutí účetnictví jednoho střediska má vliv na údaje obsažené v celé účetní závěrce, která nebude podávat věrný a poctivý obraz účetnictví.

Odmítnutí výroku

Družstvo vyžaduje k zajištění své činnosti potřebnou výši zásob a jak je známo eviduje i vyšší hodnoty pohledávek. Proto je nezbytné, aby k inventuře významných položek byl přizván také auditor. Mohla však nastat skutečnost, že auditor k inventuře pozván nebyl, čímž je omezen rozsah ze strany vedení a současně rozsah auditorských prací. Pokud auditor není schopen jiným způsobem získat přiměřenou jistotu o výši zásob

a pohledávek, pak je nutné odmítnout výrok, protože není možné určitě, zda je nezbytné provést úpravy zaúčtovaných a nezaúčtovaných zásob, pohledávek a prvků tvořících výkaz zisku a ztráty. Auditor by mohl odmítnout výrok i v případě, že mu vedení odmítne poskytnout zápisy ze zasedání představenstva a dozorčí rady.

4.3 Dohled u společnosti UCE&AUDIT

Každá auditorská společnost a i statutární auditoři jsou pod dohledem Komory auditorů České republiky. Kontrolu nad jejich činností provádí dozorčí komise, která se zabývá následující strukturou.

1) Kontrola plnění obecných požadavků vymezených předpisy pro výkon činnosti auditora zahrnuje:

- předpoklady pro poskytování auditorských služeb,
- etický kodex,
- nezávislost auditora,
- způsob poskytování auditorských služeb,
- plnění vzdělávání,
- příspěvky,
- pojištění,
- směrnice pro řízenou praxi auditora,
- systém řízení kvality,
- respektování dozorčího řádu v souvislosti s dohledem.

2) Kontrola plnění požadavků předpisů, které se vztahují k provádění auditorské činnosti obsahuje:

- příprava na zakázku (stanovení podmínek zakázky, předběžné plánovací procedury, stanovení strategie a vytvoření plánu auditu),
- provedení plánu auditu (testy spolehlivost, testy věcné správnosti),
- celkové zhodnocení auditorských úkonů (zpráva auditora, prohlášení vedení, komunikace s vedením účetní jednotky, posouzení zpracování účetní závěrky, projednání se statutárním a dozorčím orgánem),

- ověřování výroční zprávy o vztazích mezi propojenými osobami (výroční zpráva, zpráva o propojených osobách, prohlášení k VZ a ZoPP),
- závěr a doporučení kontrolní skupiny.

Zatímco v první části oblasti kontroly nebyla zjištěna žádná pochybení, kontrola druhé části vyžaduje návrh opatření pro vykonávání další auditorské činnosti. V návaznosti na zjištěné nedostatky by mohla být navržena tato doporučení:

- **Zlepšit vedení spisu** a zaměřit se na dokumentaci auditorských procedur tak, aby dokumentace spisu obsahovala dostatečné a přiměřené záznamy o skutečnostech, které tvoří východisko pro vydání zprávy auditora. Dokumentace má obsahovat důkazy o tom, že audit byl proveden v souladu s Mezinárodními auditorskými standardy, zejména ISA 230 věnující se Dokumentaci k auditu, a příslušnými právními a regulatorními požadavky.
- **Věnovat pozornost oblasti plánování** auditu dle ISA 300, neboť správný a důkladný plán auditu přispívá k jeho efektivnímu a správnému provedení. Plán auditu by měl být zpracován pro každou zakázku jako specifický dokument zohledňující zvláštnosti dané účetní jednotky a zakázky a měl by obsahovat minimálně náležitosti uvedené dle ISA 300.9 a ISA 300.15. Součástí dokumentace plánu auditu může být i strategie auditu.
- **Zaměřit se na právní a jiné předpisy** související s danou účetní jednotkou a ovlivňující jejich auditovanou účetní závěrku (ISA 250). Jejich obcházení a nerespektování by mohlo výrazně ovlivnit účetní závěrku.
- **Náležitě popsat a zdokumentovat veškeré prováděné testy věcné správnosti a testy spolehlivosti.** Auditor je povinen získat dostatečné a vhodné důkazní informace, na jejichž základě vydá zprávu obsahující i výrok auditora (ISA 500).
- **Věnovat se postupům souvisejícím se soudními spory a žalobami** (ISA 501) a řádně je zdokumentovat. (Z výroční zprávy jedné z auditovaných společností vyplývá, že zákazníci při nedodržení termínů účtují sankce.) Záležitosti ověřit na základě komunikace s právníky auditované společnosti.
- **Využít externí confirmace,** které ověřují zůstatky významných a neobvyklých pohledávek či závazků nebo bankovních úvěrů (ISA 510). Confirmují se rozvahové, ale i výsledkové položky. (Auditor ve spisu zdokumentoval, že jedna z auditovaných účetních jednotek má s jedním obchodním partnerem pohledávky

a závazky ve významné výši. Banka může sdělit auditorovi jak zůstatky úvěrů, tak i úroky, které se vztahují k ověřovanému období, dále údaje o zárukách a zástavách.)

- **Zvýšit pozornost dokumentaci o účasti při fyzické inventuře** zásob a o inspekci při ověřování existence dlouhodobého majetku. Auditorovi byl poskytnut zápis z inventury i dokument vypořádání inventarizačních rozdílů = účetní jednotka provedla inventuru. Auditor je povinen dokázat ve spisu jeho přítomnost na inventuře.
- **Zpracovat podrobně problematiku hladiny významnosti** - zdůvodnit důvod výběru kritického komponentu a zvolené hladiny významnosti. Uvést, jak s ní auditor pracoval při provádění auditu a při hodnocení nesprávností. Zdokumentovat závěry a vyhodnocení s vazbou na stanovenou materialitu a stanovená rizika (ISA 500, 330, 230).
- **Uvést hodnoty nesprávností**, do kterých byly považovány za nepodstatné, celkové a opravné nesprávnosti. Uvést závěr auditora, zda jsou neopravené nesprávnosti významné materiální (ISA 450).
- **Uvést použitý test a použitý vzorek** k testování (ISA 350).
- **Zdokumentovat ověřování účetních odhadů** (odpisy, opravné položky, rezervy), zhodnotit jejich přiměřenost (ISA 530).
- **Zdokumentovat určení auditora nejvyšším orgánem** auditované účetní jednotky
- **Ověřit zásadu going concern.**
- **Podrobně zdokumentovat oblast věnující se porozuměním vnitřním kontrolám** v účetní jednotce a podvodům.

5 ZÁVĚR

Audit účetní závěrky v současné době získává stále větší popularitu, neboť na něm závisí rozhodnutí mnoha uživatelů, kteří se spoléhají na názor externího auditora. Auditor vyjadřuje názor, zda je účetní závěrka ve všech významných ohledech v souladu s příslušným rámcem účetního výkaznictví. Aby zvýšil míru důvěry předpokládaných uživatelů jiných než odpovědná strana, musí věnovat pozornost mnoha oblastem a oborům, protože pouze tak zjistí, zda účetní závěrka neobsahuje zkreslené, ale naopak pravdivé a spolehlivé údaje. Otázkou však zůstává, jak postupovat a čím vším je podstatné se zabývat, aby bylo dosaženo co možná nejvyšší míry jistoty a kvality provedené práce.

Tímto bych ráda navázala na cíl své práce, kterým bylo téma týkající se auditu účetní závěrky ve vazbě na etiku a rizika. Zabývala jsem se vymezením postavení a funkcí externího auditora, jeho chováním ve vazbě na etiku a jednotlivými fázemi auditu zahrnující posouzení rizik při výkonu auditorské profese.

Na začátku jsem se zabývala rizikovostí zakázky, kde auditor kromě svých schopností (odborná způsobilost, zdroje, časové možnosti, dodržování právních předpisů) ověřit účetní závěrku, zvažuje otázku etiky. Kam až může auditor zajít, aby nebyla ohrožena jeho nezávislost, je omezena. Jednak nezávislostí na příjmech klienta, a jednak nezávislostí jednotlivých členů auditorského týmu. Ověřila jsem, že výši odměny, kterou obdržel auditor od klienta, se nestává závislým na příjmech od jednoho klienta a nezávislost jednotlivých členů auditorského týmu byla podložena písemným prohlášením všech pracujících osob na auditní zakázce.

Důkladné seznámení se s klientem, s jeho činností a prostředím, dále pak s účetním a kontrolním systémem umožňuje poznat subjekt ze všech potřebných úhlů pohledu. Po provedení předběžných analytických postupů jsme se dozvěděli o ohrožení zásady nepřetržitého trvání účetní jednotky. Dokazují to výpočty rozdílových a poměrových ukazatelů, které poukazují na nedostatečnou výši krátkodobého majetku ke krytí krátkodobých závazků, čtené využívání cizích zdrojů a pravděpodobnou neschopnost hradit právě splatné dluhy a i budoucí závazky.

Velice zásadní záležitostí, kterou jsem se ve své práci zabývala byla významnost, která úzce souvisí s auditorským rizikem. Čím vyšší je úroveň významnosti, tím nižší

je auditorské riziko. A čím rizikovější klient je, tím nižší prováděcí významnost bude stanovena, a objem testovaných položek bude muset být rozšířen, aby došlo ke zjištění významných nepravostí.

Při výběru kritického komponentu jsem vzala v úvahu činitele, kterými by se měl auditor zabývat a po provedených analýzách jsem zvolila tržby z prodeje výrobků a služeb, která se mi jevila jako nejvíce stabilní. Aby byla postiženo co možná nejširší škála možných nesprávností vzhledem k možným specifickým rizikům jsem k výpočtu významnosti aplikovala nejnižší doporučovanou 0,5% sazbu. To znamená, že veškeré účetní zůstatky, které budou mít vyšší hodnotu, než je plánovací hladina významnosti, je zapotřebí ověřit.

S materialitou úzce souvisí prováděcí hladina významnosti. S ohledem na možný výskyt chyb jsem určila prováděcí hladinu významnost na 75% z celkové hladiny významnosti, pro oblast pohledávek byla stanovena individuální prováděcí významnost.

Uvádím souhrnnou tabulku jednotlivých proměnných s výslednými hodnotami, ke kterým jsem během zkoumání dospěla.

Hladina významnosti (PM)	0,5% z tržeb	473 tis. Kč
Prováděcí hladina významnosti (TE)	75% z PM	355 tis. Kč
Individuální prováděcí významnost (TE_i)	60% z PM	284 tis. Kč
Minimální chyba (ME)	5% z PM	24 tis. Kč

S možností pravděpodobnosti neodhalení nesprávnosti souvisí auditorské riziko, které je vyhodnocováno během celého průběhu auditu. Ověřila jsem, že s rostoucím auditorským rizikem si ponechává auditor větší bezpečnostní pásmo, že nesprávnost nezjistí a vydá tak neodpovídající výrok. Zároveň čím větší bude přirozené a kontrolní riziko, tím nižší zjišťovací riziko bude, aby bylo auditorské riziko omezeno na přijatelnou mez. To si však žádá provedení žádoucích auditorských postupů.

Zatímco při 5 % auditorském riziku, vysokém přirozeném a vysokém kontrolním riziku jsem dospěla k nízkému zjišťovacímu riziku vyžadující provedení detailních testů věcné správnosti s cílem snížit auditorské riziko na přijatelnou úroveň (varianta 1), za předpokladu střední úrovně přirozeného rizika s ohledem na specifické oblasti a vysokého kontrolního rizika vzhledem k spolehlivosti kontrol, zjišťovací riziko vzroste. Naopak stejná situace, ale za podmínky zvýšení auditorského rizika na 10%

(jistota vydání správného výroku k účetní závěrce se sníží na 90%), se zjišťovací riziko zvýší. Auditor je tak chráněn proti nezjištěným nesprávnostem.

Riziko	Riziko výskytu chyb v %		
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
Přírozené	80	40	40
Kontrolní	95	95	95
Zjišťovací	7	13	26
Auditorské	5	5	10

Funkci významnosti jsem ověřila při testech věcné správnosti na zůstatku krátkodobých pohledávek, a to i z důvodu identifikace specifického rizika v této oblasti. Provedla jsem analytické testy - meziroční porovnání zůstatků. Z hlediska plánovací hladiny významnosti vykazaly významný rozdíl pohledávky z obchodního styku a opravné položky, změna v zůstatku jiných pohledávek byla zanedbatelná. Vzhledem k nízkému zjišťovacímu riziku bylo nutné provést detailní testy, poněvadž analytické testy většinou nepostačují. Pokud by bylo přiměřené zjišťovací riziko vysoké, u analytických testů by mohla být tolerovaná vyšší odchylka, u detailních testů požadován ten nejmenší vzorek.

Rozsah testování se odvíjí jednak od výše zjišťovacího rizika a faktoru spolehlivosti, a jednak od hladiny významnosti. Za těchto předpokladů jsem získala u dvou zvolených analytických účtů, jejichž zůstatek přesahoval prováděcí hladinu významnosti, počet testovaných vzorků. Počítá-li auditor s tím, že 13% chybných dokladů neodhalí, měl by otestovat v prvním případě alespoň 19 vzorků. Zvýším-li auditorské riziko, postačí ověřit nižší počet vzorků. Je to dáno nastavením výše ujištění – chce-li auditor vyšší ujištění, musí provést i podrobnější testy.

Analytický účet	Zůstatek k 31.12. 2010	Velikost vzorku		
		Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3
311.011	2 491 318 Kč	25	19	13
311.021	233 367 Kč	3	2	2

Závěrečná část auditu je věnována vydáním zprávy a výroku s ohledem na zjištěná fakta. V souvislosti s ohrožením zásady going concern auditor vydal výrok bez výhrady se zdůrazněním skutečnosti. Z hlediska skutečnosti nezveřejnění této zásadní informace v příloze k účetní závěrce a nevydání prohlášení o přednostním uspokojení závazků

třetích stran ze strany vedení, by bylo vhodnější vydat výrok s výhradou na going concern.

Analýzou auditorského spisu jsem shledala zásadní nedostatky - chybějící dokumentace nebo nedostatečná pozornost věnovaná některým oblastem, z nichž velká část má vliv na vyhodnocené auditorské riziko. Vzhledem k nedostatkům ve vedení spisu jsem navrhla vybrané základní formuláře spisu na úrovni plánování, které jsou dostupné v přílohách diplomové práce. Mimo jiné (právní a jiné předpisy související s podnikáním klienta, problematika hladiny významnosti, která byla dále využita při testech věcné správnosti) bych dále upozornila na hlubší porozumění vnitřním kontrolám a podvodům v účetní jednotce, ověřování účetních odhadů (odpisy, opravné položky), využívání externích confirmací, zabývání se soudními spory a žalobami a dále pak na účast při fyzické inventuře zásob, popř. inspekci při ověřování existence dlouhodobého majetku. Neboť nedostatečná kontrola zásob může být zneužita.

Z uvedeného vyplývá, že riziko, tedy auditorské riziko, závisí ve své podstatě na zjišťovacím riziku - na tom, kolik důkazních prostředků auditor získá. Je žádoucí věnovat velkou pozornost vyhodnocování auditorského rizika i volbě plánovací hladiny významnosti. Pokud bude auditor klást velký důraz na plánování auditu, bude při něm pozorný a pečlivý, identifikuje rizikové oblasti, které by měl následně otestovat. Zároveň bude moci vyhodnotit přirozené i kontrolní riziko, stanovit významnost a zhodnotit přiměřenost svého úsudku v průběhu auditu. Protože pokud auditor zvolí nesprávně hladinu významnosti, nemusí odhalit významné nesprávnosti. Auditorské riziko se zvyšuje, bude-li opomenuta otázka soudních sporů a žalob, podvodů i neúčasti při inventuře za předpokladu, že tyto skutečnosti budou zásadní. Například externí confirmace slouží jako důkazní prostředek, který umožní zjistit existenci významných pohledávek a ověřit jejich správné ocenění. Nejistil-li auditor existující problémy, hrozí nebezpečí vydání neodpovídajícího výroku a uvedení uživatelů v omyl, kterým takto uniknout velmi významné informace potřebné pro jejich rozhodování. Nelze stoprocentně říci, že by se auditor uvedeným oblastem vůbec nevěnoval, je možné, že je pouze nezdokumentoval, ať už z důvodu nedbalosti, nebo zaneprázdněnosti, kdy kvůli většímu objemu ověřovaných zakázek není možné dostatečně a kvalitně provést a zdokumentovat audit. Nicméně důslednost a potřebný čas věnovaný práci na zakázce napomohou vyhodnotit informace na úrovni a vyjádřit takový názor, který bude odpovídat skutečné situaci.

SUMMARY

This thesis is focused on role of the external auditor and risks and ethical behavior during his working. The main target of my thesis are characteristics auditor's status and function, his activity related with individual phases of audit, risk assessment during auditor's activity and evaluation ethical approach by his profession.

Audited financial statement gets increasing popularity in the present, because decision of many users is depended on the auditor's opinion. Auditor formulates there, whether financial statements are in accordance with International Financial Reporting Standards and in particular the financial statements are fairly presented in accordance therewith. Auditor must pay attention to many parts to determine no misrepresentation information in financial statements.

In the theoretical part I described audit in general. I stated some definition, aims and function and legislation, which helped to better understanding of audit. I defined subjects, which have authorization to do audit services, and entities, which have obligation to audit. Then I focused to explanation of individual phases in audit with respect to material risks. In the last part I devoted to ethical behavior, which auditor must follow.

The practical part described audit of polygraphic company. At first I apprised everybody with the audited company and with the audit firm. Then I checked up into individual activities during the audit, I tried to identify and judge risks and I determined factors, which affected a risk of contract and whole audit risk. A part of my observation I analyzed auditor's file, evaluated deficiencies and I suggested some solutions. I checked up into questions of ethical behavioral by the evaluation of contract's risk.

Keywords:

Audited financial statement, opinion on financial statements, audit risk, using materiality, material misstatement, significant risks, substantive procedures

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- KAČR & Deloitte. (2012). *Příručka pro provádění auditu*. Praha: KAČR.
- Müllerová, L. (2007). *Auditing pro manažery aneb Proč a jak se ověřuje účetní závěrka* (Vyd. 1.). Praha: Wolters Kluwer.
- Müllerová, L. (2012). Etický kodex Komory auditorů České republiky. *Auditor*, XIX(9), 19-21.
- Müllerová, L., & Müller, K. (2012). Profesionální etika. *Auditor*, XIX(9), 12-15.
- Ryneš, P. (2010). *Podvojný účetnictví a účetní závěrka* (10. aktualizované vydání). Praha: ANAG.
- Sedláček, J. (2011). *Základy auditu*. Brno: Masarykova univerzita - Ekonomicko-správní fakulta.
- Vrba, J. (2012). Někteří auditoři si (ne)rozumějí se správním řádem. *Auditor*, XIX(8), 6-7.
- IFAC. (2011). *Etický kodex pro auditory a účetní znalce*. Dostupné z: [http://www.kacr.cz/file/43/02_-_eticky_kodex_2010___A4%20\(2\).pdf](http://www.kacr.cz/file/43/02_-_eticky_kodex_2010___A4%20(2).pdf)
- IFAC. (2010). *Příručka k uplatňování mezinárodních auditorských standardů při auditu malých a středních účetních jednotek*. Dostupné z: http://www.kacr.cz/data/Methodika/Auditing/P%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka%20k%20uplat%C5%88ov%C3%A1n%C3%AD%20ISA%20p%C5%99i%20audit%C5%99u%20SM%20E/Aktualizace_p%C5%99eklad%202011/ISA_Volume_1_CZ.pdf
- KAČR. (2012-2014). *Auditorská společnost*. Dostupné z: <http://www.kacr.cz>
- KAČR. (2012-2014). *Podmínky zápisu do seznamu auditorů*. Dostupné z: <http://www.kacr.cz>
- KAČR. (2012-2014). *Předpisy a metodika*. Dostupné z: <http://www.kacr.cz>
- Mezinárodní auditorské standardy
- Výroční zpráva 2010 auditované společnosti
- Výroční zpráva 2009 auditované společnosti
- Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Organizační struktura	40
Obrázek 2: Možnosti nepříznivého vývoje vlastního kapitálu a výrok auditora	68

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Fáze auditu.....	11
Tabulka 2: Vzájemné propojení jednotlivých komponent auditorského rizika	13
Tabulka 3: Rozsah testů věcné správnosti	21
Tabulka 4: Schematický postup testování u nadhodnocení/podhodnocení položek.....	22
Tabulka 5: Závazné členění spisu	27
Tabulka 6: Oceňování jednotlivých složek majetku	44
Tabulka 7: Rozdílové ukazatele.....	49
Tabulka 8: Ukazatele zadluženosti	49
Tabulka 9: Ukazatele likvidity.....	50
Tabulka 10: Stanovení hladiny významnosti dle auditora.....	51
Tabulka 11: Uživatelé účetní jednotky, jejich očekávání, zájmy a požadavky	53
Tabulka 12: Kritický komponent a výpočet plánovací hladiny významnosti	54
Tabulka 13: Faktory spolehlivosti (FS)	59
Tabulka 14: Riziko zakázky - varianta 1	60
Tabulka 15: Riziko zakázky - varianta 2	60
Tabulka 16: Riziko zakázky - varianta 3	60
Tabulka 17: Rozsah testů dle vyhodnoceného zjišťovacího rizika.....	61
Tabulka 18: Hladina významnosti a stanovení prováděcí významnosti.....	61
Tabulka 19: Předmět testování pohledávek	62
Tabulka 20: Vývoj krátkodobých pohledávek a opravných položek.	63
Tabulka 21: Velikost vzorku a počet klíčových položek vybraných zůstatků	64
Tabulka 22: Tvorba opravných položek.	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Seznam dokumentů pro předaudit

Příloha 2: Proces vyhodnocení rizik a reakce na ně

Příloha 3: Prohlášení vedení statutárních zástupců společnosti k auditu účetní závěrky

Příloha 4: Porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta

Příloha 5: Porozumění účetnímu systému

Příloha 6: Porozumění vnitřním kontrolám

Příloha 7: Předběžné analytické postupy

Příloha 8: Plánovací hladina významnosti

Příloha 9: Shrnutí rizik zakázky

Příloha 10: Rizika na úrovni účetních zůstatků a možné nesprávnosti

Příloha 11: Rizika na úrovni účetních zůstatků a možné nesprávnosti

Příloha 12: Shrnutí plánu auditu

Příloha 13: Pracovní papír

Příloha 14: Zpráva nezávislého auditora

Příloha 15: Možnosti nepříznivého vývoje vlastního kapitálu a výrok auditora

Příloha 1: Seznam dokumentů pro předaudit

1. Obecné dokumenty

Aktuální výpis z obchodního rejstříku,
Zápisy z členských schůzí, 2010,
Zápisy z jednání představenstva, 2010,
Živnostenská oprávnění, změny,
Zprávy a zápisy vlastního (vnitřního, interního) kontrolního orgánu - existuje-li, 2010,
Zprávy a zápisy externích kontrolních orgánů (FÚ, OSSZ, ZP a další státní orgány, které jsou oprávněny kontrolovat činnost společnosti za rok 2010),
Přehled smluv vztahujících se k roku 2010 (pojistných smluv a smluv s peněžními ústavy, smluv k poskytnutým a přijatým půjčkám, úvěrových smluv, smluv o přijatých dotacích a grantech, leasingových smluv, licenčních smluv, nájemních a ostatních)
Seznam všech bankovních účtů používaných v roce 2010 + podpis finančního ředitele
Seznam spřízněných osob
Rozpočet schválený pro rok 2010, rozbor jeho plnění
Aktuální výpisy z katastru nemovitostí,
Harmonogram sestavení účetní závěrky
Termíny provádění fyzických inventur majetku

2. Základní účetní písennosti

Seznam interních směrnic - pokud došlo ke změně v období od konání předauditu do 31.12.2010
Organizační řád
Podpisové vzory
Interní směrnice
Příkaz k inventarizaci majetku
Popis prováděných vnitřních kontrol
Účetní pravidla v rámci skupiny

3. Dlouhodobý nehmotný majetek

Přehled dlouhodobého nehmotného majetku k rozvahovému dni v členění podle jednotlivých analytických účtů, v tištěné nebo elektronické podobě s uvedením minimálně: inventárního čísla, názvu, roku pořízení, pořizovací ceny, účetní zůstatkové ceny, daňové zůstatkové ceny.

Přehled přírůstků dlouhodobého nehmotného hmotného za běžné období (k přírůstkům doložit smlouvy, dodavatelské faktury a bankovní výpisy s platbou závazku, inventární karty, zápisy o zařazení do užívání) za ověřované období

Sestavu účetních a daňových odpisů dle jednotlivých typů majetku

Přehled úbytků dlouhodobého nehmotného majetku za běžné období k úbytkům předložit zápis likvidační komise, protokol o vyřazení, při prodeji fakturu, smlouvu) za ověřované období.

Přehled záloh na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku.

Přehled dlouhodobého nehmotného majetku, u kterého byla vytvořena opravná položka.

Přehled dlouhodobého nehmotného majetku, u kterého byla přijata dotace na pořízení

Inventarizační zápis dlouhodobého nehmotného majetku.

Doklady o zaúčtování inventarizačních rozdílů.

Ocenitelná práva – korespondenci s rejstříky.

Výzkum a vývoj – faktury a ostatní dokumentaci související s aktivací.

4. Dlouhodobý hmotný majetek

Přehled dlouhodobého hmotného majetku k rozvahovému dni v členění podle jednotlivých analytických účtů, v tištěné nebo elektronické podobě s uvedením minimálně: inventárního čísla, názvu, roku pořízení, pořizovací ceny, účetní zůstatkové ceny, daňové zůstatkové ceny.

Přehled přírůstků dlouhodobého hmotného za běžné období (k přírůstkům doložit smlouvy, dodavatelské faktury a bankovní výpisy s platbou závazku, inventární karty, zápisy o zařazení do užívání) za ověřované období

Přehled majetku pořízeného vlastní činností, strukturu aktivovaných nákladů.

Přehled hmotného majetku podle odpisových sazeb, sestavu účetních a daňových odpisů dle jednotlivých typů majetku

Přehled úbytků dlouhodobého hmotného majetku za běžné období k úbytkům předložit zápis likvidační komise, protokol o vyřazení, při prodeji fakturu, smlouvu) za ověřované období.

Přehled záloh na pořízení dlouhodobého hmotného majetku vykazovaných k datu závěrky.

Přehled dlouhodobého hmotného majetku, u kterého byla vytvořena opravná položka. Rozpis zůstatků účtu opravné položky k dlouhodobému majetku.

Přehled dlouhodobého hmotného majetku, u kterého byla přijata dotace na pořízení.

K nemovitému dlouhodobému majetku předložit výpisy z katastru nemovitostí.

Leasingové smlouvy, protokoly o převzetí předmětu leasingu a leasingový kalendář.

Pojistné smlouvy k dlouhodobému majetku. Přehled pojistných událostí, korespondenci s pojišťovnou.

Přehled majetku, který je zastaven, zástavní smlouvy. Přehled majetku, u kterého je věcné břemeno.

Korespondenci týkající se restitučních nároků, ochrany životního prostředí.

Inventarizační zápis dlouhodobého hmotného majetku.

Doklady o zaúčtování inventarizačních rozdílů.

Identifikace zastaveného majetku.

5. Dlouhodobý finanční majetek

Položkový přehled jednotlivých investic podle analytických účtů

Položkový přehled nákupů a přírůstků, účetní doklady, smlouvy

Položkový přehled prodeje a úbytky, účetní doklady, smlouvy

Výpis ze střediska CP

Ocenění k rozvahovému dni, příslušné podklad ke snížení hodnoty

Seznam majetku v zástavě

Přehled účetních zápisů k výnosům z finančního majetku

6. Zásoby

Položkový soupis zásob v členění podle jednotlivých analytických účtů v tištěné nebo elektronické podobě s uvedením minimálně těchto údajů: název položky, cena za jednotku, množství, cena celkem.

Položkový soupis nepotřebných zásob v členění podle jednotlivých analytických účtů.

Soupis výdejků ze skladové evidence za období 12/2012 a 01/2012.

Soupis příjmků ze skladové evidence za období 01/2012.

Přehled zásob, kde je vytvořena opravná položka

7. Pohledávky

Položkový přehled pohledávek v členění podle jednotlivých analytických účtů s uvedením minimálně: názvu odběratele, data splatnosti, nominální výše pohledávky v elektronické nebo tištěné podobě,

Přehled pohledávek po lhůtě splatnosti v členění podle jednotlivých analytických účtů v tištěné nebo elektronické podobě s uvedením minimálně: názvu odběratele, data splatnosti, nominální výše pohledávky, doby po splatnosti,

Přehled pohledávek přihlášených v konkursu.

Písemné odsouhlasení pohledávek u 20 největších odběratelů k datu 31.12.2012

Kopie ověřovacích dopisů, které Vám byly zaslány od odběratelů.

Přehled pohledávek, ke kterým je tvořena opravná položka a v jaké výši

Kalkulaci odložené daňové pohledávky

8. Krátkodobý finanční majetek

Přehled jednotlivých zůstatků v členění podle analytických účtů

Doložení zůstatků bankovních účtů kopií bankovního výpisu, pokladen kopií pokladní knihy k rozvahovému dni, výčetku pokladny, přehledem cenin a položkovým rozpisem peněz na cestě.

Doložení inventarizačních zápisů k penězům v pokladně a k ceninám

Písemnou konfirmaci od banky k jednotlivým běžným účtům

9. Časové rozlišení aktiv

Položkový rozpis jednotlivých zůstatků v členění podle analytických účtů s uvedením minimálně: názvu položky, výše položky, čísla účetního dokladu,

U významných položek popis tvorby a smlouvu

10. Vlastní kapitál

Kopie účetních dokladů účtovaných v období od konání předauditů na účtech vlastního kapitálu

11. Rezervy

Položkový rozpis jednotlivých titulů rezerv podle analytických účtů,

K jednotlivým položkám stručný popis, podklady pro jejich tvorbu

U zákonných rezerv číslo účtu a bankovní výpis z tohoto účtu k 31.12.2012

12. Závazky

Položkový přehled závazků v členění podle jednotlivých analytických účtů s uvedením minimálně: názvu dodavatele, data splatnosti, nominální výše závazku v elektronické nebo tištěné podobě,

Přehled závazků po lhůtě splatnosti v členění podle jednotlivých analytických účtů v tištěné nebo elektronické podobě s uvedením minimálně: názvu odběratele, data splatnosti, nominální výše pohledávky, doby po splatnosti,

Písemné odsouhlasení závazků u 10 největších dodavatelů k datu 31.12.2012
Písemný přehled závazků k 31.12.2012 týkající se pořízení dlouhodobého majetku
Kopie ověřovacích dopisů, které Vám byly zaslány od dodavatelů.
Kalkulaci odloženého daňového závazku

13. Daně

Kalkulaci daně z příjmu za rok 2012, včetně podkladů pro kalkulaci
Přehled analytických účtů, na kterých jsou nedaňové náklady
Kalkulaci odložené daně včetně podkladů pro kalkulaci a účetní doklad o zaúčtování daně za běžný rok
Jednotlivé případy, kdy je uplatněna srážková daň
Přiznání k silniční dani
Přiznání k dani z nemovitostí
Přiznání k DPH ke konci roku včetně záznamní povinnosti

14. Úvěry

Přehled úvěrů podle jednotlivých analytických účtů, k jednotlivým úvěrům sjednaným v období od předauditu smluvní dokumentaci, zástavní smlouvy.
Rozpis čerpání a splátek jednotlivých úvěrů
Kurzové rozdíly k úvěrům v CM – výpočet

15. Časové rozlišení pasiv

Položkový rozpis jednotlivých zůstatků v členění podle analytických účtů s uvedením minimálně: názvu položky, výše položky, čísla účetního dokladu,
U zůstatku k 31.12.2012 stručný popis, smlouvy

16. Osobní náklady

Rekapitulaci mezd za celý rok 2012 souhrnně, a za 12/2012
Bankovní výpisy z ledna 2012 s odvodem sociálního a zdravotního pojištění za 12/2012
Výši odměn, které budou vyplaceny v roce 2012 a budou za rok 2012,
Informace o výši mzdových nákladů a výši odměn vyplacených vedení společnosti za rok 2012
Informace o půjčkách poskytnutých zaměstnancům, členům vedení a členům statutárních orgánů společnosti
Informaci o poskytování jiného plnění zaměstnancům, členům vedení společnosti a členům statutárních orgánů společnosti (služební automobil, telefon i k soukromým účelům .....)
Informaci o průměrném přepočteném stavu zaměstnanců

17. Podrozvahové účty

Popis jednotlivých zůstatků

18. Účetní výkazy

Účetní deník roku 2012

Konečná obratová předvaha podepsaná odpovědným pracovníkem
Rozvahu, výsledovku a přílohu k účetní závěrce k 31.12 2012,
Daňové přiznání 2012
Výroční zpráva 2012
Zpráva o vztazích 2012, přehled všech transakcí se spřízněnými osobami za rok 2012
Inventurní soupisy majetku a závazků k 31.12.2012

19. Závěrečné podklady

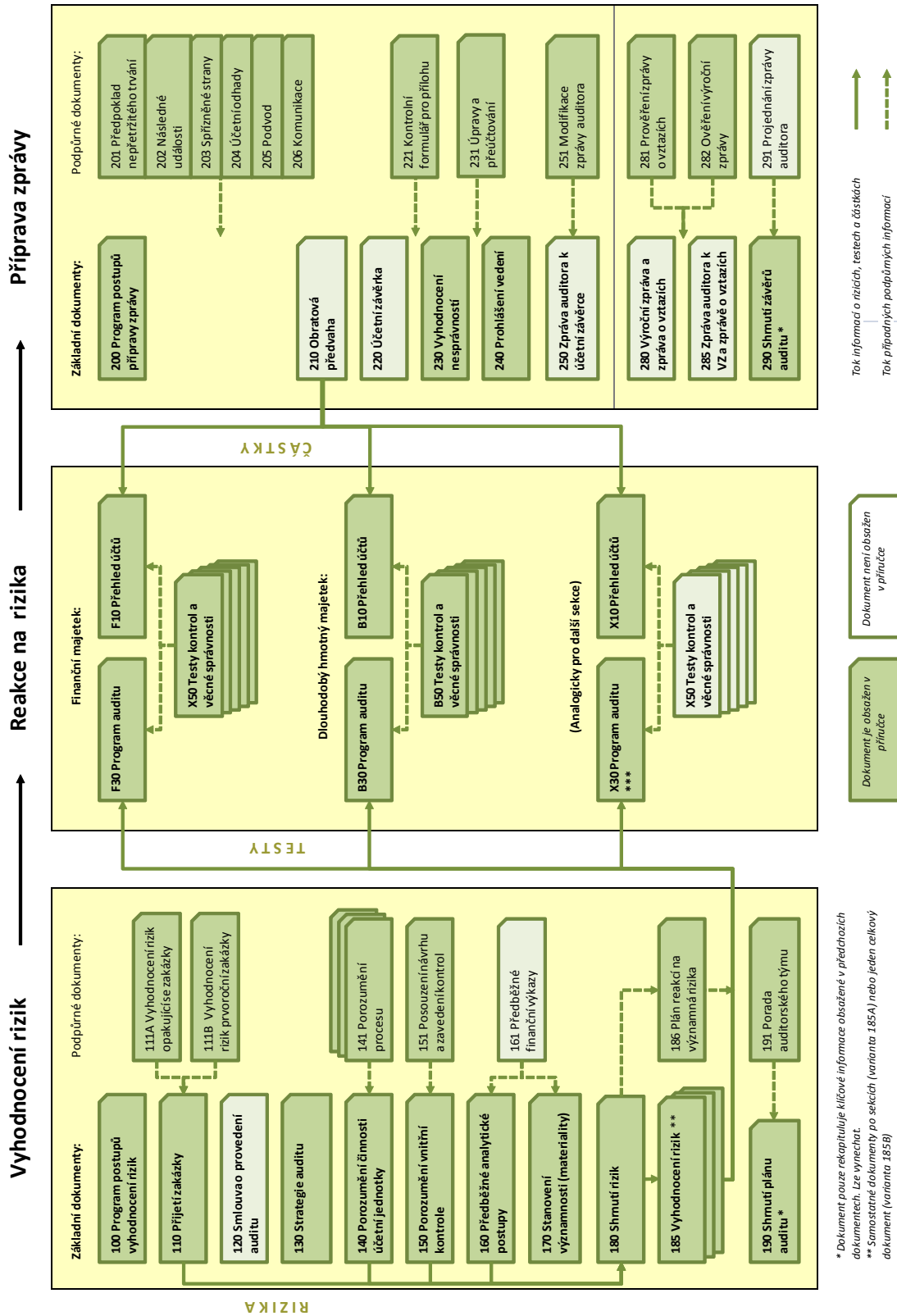
Prohlášení účetní jednotky podepsané k datu vydání zprávy nezávislého auditora o ověření účetní závěrky

Písemná informace o soudních sporech vedených společnostmi a vedených proti společnosti od právní kanceláře nebo statutárního orgánu společnosti

Následné události – účetní deník, obratovou předvahu, knihy přijatých a vydaných faktur, zápisy z jednání valné hromady, představenstva a dozorčí rady

Projednání zprávy auditora se statutárním orgánem účetní jednotky

Příloha 2: Proces vyhodnocení rizik a reakce na něj

PROHLÁŠENÍ VEDENÍ STATUTÁRNÍCH ZÁSTUPCŮ SPOLEČNOSTI K AUDITU ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Toto prohlášení je poskytováno v souvislosti s auditem účetní závěrky našeho družstva k 31. 12. 2010 za účelem vydání výroku o tom, zda účetní závěrka věrně a poctivě zobrazuje stav aktiv, pasiv a finanční situace společnosti k 31. 12. 2010 a nákladů, výnosů a výsledku hospodaření za rok 2010 v souladu s českými účetními předpisy.

Jsme si vědomi toho, že zodpovídáme za správnou prezentaci účetní závěrky v souladu se zákonem č. 563/91 Sb., o účetnictví. Víme, že jsme odpovědní za správnost a úplnost zprávy o vztazích dle § 66a obchodního zákoníku a tuto zprávu jsme připravili v souladu s ustanovením zákona.

Potvrzujeme, v souladu s naším nejlepším vědomím a svědomím, následující prohlášení:

- 1) Nevyskytly se žádné problémy, které by mohly mít významný dopad na účetní závěrku, v souvislosti s členy vedení společnosti ani jejími zaměstnanci, kteří mají významnou úlohu v účetním a vnitřním kontrolním systému.
- 2) Zpřístupnění všech účetních záznamů a s nimi spojených dat, smluv, rozpočtů, plánů, zápisů z valných hromad a jiných důvěrných informací.
- 3) Potvrzení, že informace poskytnuté ve vztahu k identifikaci propojených osob jsou úplné.
- 4) Účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti, ani v ní nebyly opomenuty žádné významné skutečnosti.
- 5) Společnost splňuje všechny požadavky smluv, jejichž nedodržení může mít významný vliv na účetní závěrku.
- 6) Neexistují informace týkající se nesouladu s regulatorními požadavky, které by mohly mít významný vliv na účetní závěrku.
- 7) Následující skutečnosti, pokud k nim došlo, byly v náležitém rozsahu zaúčtovány nebo uvedeny v účetní závěrce (identifikace propojených osob a transakce s těmito osobami a související hodnoty, ztráty z uzavřených smluv, dohody nebo opce týkající se zpětného odkoupení prodaných aktiv, majetek poskytnutý jako zajištění).
- 8) Společnost nemá žádné plány nebo úmysly, které by mohly významně ovlivnit hodnotu nebo klasifikaci aktiv a pasiv, které jsou zobrazeny v účetní závěrce.
- 9) Společnost nemá žádné plány týkající se přerušování některých činností, ani žádné jiné plány či úmysly, jejichž výsledkem by byla existence přebytečných nebo zastaralých zásob, a žádné zásoby nejsou zaúčtovány v částce převyšující čistou realizovatelnou hodnotu.

- 10) Všechny zásoby vykázané v účetní závěrce jsou ve vlastnictví společnosti a neobsahují žádný materiál či zboží předané jí do komise a žádné zboží, které již bylo vyfakturováno odběratelům.
- 11) Společnost má dostatečné oprávnění ke všem aktivům a v souvislosti s těmito aktivy neexistují žádná zástavní práva, s výjimkou těch, která jsou uvedena v příloze k účetní závěrce.
- 12) Společnost zaúčtovala a vykázala všechny závazky, jak skutečné, tak potenciální a v příloze k účetní závěrce uvádí záruky, které poskytla třetím stranám.
- 13) Po datu účetní závěrky nedošlo k žádným významným událostem, které by vyžadovaly úpravu účetní závěrky.
- 14) Nejsou známy žádná porušení zákona, jejichž důsledky by měly být zahrnuty v účetních výkazech, ani neprobíhají žádná soudní jednání proti naší společnosti.
- 15) Neexistuje žádný, v účetní závěrce nezaúčtovaný nebo neuvedený majetek, podmíněné závazky, transakce, výnosy či ztráty.
- 16) Předložená zpráva o vztazích obsahuje úplné a správné údaje o všech skutečnostech, jejichž zveřejnění zákon požaduje, případně o dalších skutečnostech, jsou-li tyto skutečnosti důležité ke správnému a úplnému posouzení vztahů mezi propojenými osobami.
- 17) Nevyskytl se žádné problémy ze strany propojených osob, jejich akcionářů, společníků či zaměstnanců, kteří by zpochybňovali ekonomickou výhodnost uzavřených smluv nebo učiněných právních úkonů, případně nárokovali vznik újmy a požadovali adekvátní protiplnění.
- 18) Společnost uznává svou odpovědnost za navržení a zavedení vnitřních kontrol, které mají sloužit k prevenci a odhalování podvodů.
- 19) Společnost prohlašuje, že účetní závěrka není významně zkreslena v důsledku výskytu podvodu. (Výroční zpráva 2010)

V [REDACTED] dne 2. října 2011

.....
statutární orgán společnosti

.....
člen vedení společnosti

Příloha 4: Porozumění činnosti a oblasti podnikání klienta

POROZUMĚNÍ ČINNOSTI A OBLASTI PODNIKÁNÍ KLIANTA		I/2
KLIENT: E.D.C.		OBDOBÍ KONČÍCÍ: 31.12.2010
PŘIPRAVIL: Doležalová Jana	ISA 240, 250, 300, 315, 515	DATUM:

Cíl: Získat informace, které umožní auditorovi posoudit rizika a vytvořit účinný plán auditu.

Instrukce:

- 1) **Formulář se vyplňuje v přípravné fázi auditu a zjištěná rizika se přenesou do dotazníku I/1.** Je-li audit prováděn opakovaně, je možno převádět formulář z roku na rok, stačí jen doplnit změny nebo odkazy na přílohy.
- 2) Přílohou tohoto formuláře jsou kompletační listy Organizačně - právních dokumentů (I/2A) a Vnitřních organizačních norem (I/2B).
- 3) V případě auditu prvním rokem zakázky je nutno vyplnit dotazník I/2C.

VNITŘNÍ FAKTORY

Vlastnická práva a struktura vedení společnosti

1. Popis právní formy, vznik společnosti, uskutečněné přeměny (§ 69a OZ a zákon č.125/2008 Sb.), plánované přeměny a další změny. Informace doložit dokumenty do přílohy I/2A.
- družstvo, vznik v r. 1990
- původně soukromá společnost fyzických osob, později přeměna na družstvo

---

2. Seznam všech propojených osob.
-

---

3. Seznam rozhodujících akcionářů nebo společníků i s majetkovými podíly v procentech.
- 5 členů družstva (všichni členové představenstva)

---

4. Seznam hlavních členů vedení společnosti (jméno, funkce).
- předseda společnosti (v čele představenstva=statutární orgán), zároveň vlastníkem

---

5. Klíčové informace, které vedení společnosti používá při řízení společnosti a kontrole účetního systému.

Obchodní cíle

6. Seznam všech provozoven klienta, obchodních činností (včetně výrobků a služeb) a počty zaměstnanců.
- provozovny - dvě (1. Praha, 2. jedno z krajských měst)
- obchodní činnosti - provádění staveb, jejich změn a odstraňování; silniční motor. doprava nákladní; zprostředkování obchodu a služeb; maloobchod se smíšeným zbožím; specializovaný maloobchod; maloobchod s tabákovými výrobky; nakládání s odpady; vydavatelská a nakladatelská činnost; provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy; polygrafická výroba
- počet zaměstnanců - 108

---

7. Všechny plány týkající se významných změn v podnikání společnosti (např. nové výrobky a služby, nová zařízení, akvizice) a očekávané zdroje financování.

- nákup tiskařského stroje - pořízení CTP technologie pro elektronickou přípravu dat do výroby
  - vstup na nové trhy pro podporu odbytu, zajištění vyšší efektivity prodeje výrobků, služeb
  - získání nových stavebních zakázek, vybudování nové čerpací stanice
  - zdroje financování - bankovní úvěry (možný problém získatelnosti)
-

Činnosti

8. Hlavní zákazníci s udáním obratu v tis. Kč.
- polygrafická výroba - základní a střední školy (nakladatelství a vydavatelství učebnic)
  - stavební výroba (domov mládeže, objekt Správy státních hmotných rezerv po ČR, rekonstrukce infekčního pavilonu v nemocnici)
  - provoz čerpací stanice - dopravní firmy krajského města a okolí, široká veřejnost
  - tržby za vlastní výrobky a služby z polygrafické výroby => 94 164 tis. Kč
-

9. Hlavní dodavatelé s udáním obratu v tis. Kč.

-

Finance

10. Seznam hlavních zdrojů finančních prostředků (např. banky, leasing, dlouhodobé závazky).
- bankovní úvěry
  - leasingové financování
-
11. Seznam všech zastavených aktiv, hypoték, zástavních práv a omezení vyplývajících z úvěrových smluv.
- výrobní objekt v krajském městě
-

Personalistika

12. Počet zaměstnanců, významné změny, nejdůležitější prostředky stimulace a další závažné skutečnosti.
- 108 zaměstnanců, postupné propouštění zaměstnanců, za posledních deset let propuštěno 85 osob
  - odměny statutárního orgánu nezávisí na výsledku hospodaření, odměny nebyly vyplaceny
-

Účetní postupy

13. Zvláštní a neobvyklé účetní postupy (např. vztahující se k určitému průmyslovému odvětví).

-

---

14. Seznam změn v účetních postupech oproti minulému období.

-

Všeobecné údaje

15. Všechny další významné údaje (např. právní spory, daňové problémy).

-

VNĚJŠÍ FAKTORY

16. Všechny faktory, které mohou mít vliv na klienta (např. změny technologií, zahraniční konkurence, problémy s dodávkou zboží a služeb, faktory působící negativně na odvětví průmyslu, ve kterém klient podniká, specifické daňové zatížení pro určité odvětví průmyslu, ekologická a další opatření).
- silná konkurence => boj o zákazníky
- pohledávky po splatnosti, nedobytné pohledávky => podfinancování
-
17. Všechny vlivy prostředí, ve kterém klient podniká (např. změny poptávky jako následek vysokých úrokových měr nebo recese, nová nebo připravovaná daňová legislativa, ekologické problémy nebo problémy spolehlivosti výrobků).
- doznívající recese, stále se snižující poptávka po výrobcích a službách, skutečné tržby nižší oproti plánovaným
- daň z příjmu právnických osob pro rok 2010 snížena z 20% na 19%
-

IDENTIFIKOVANÁ RIZIKA

Uvést níže všechna identifikovaná rizika a zaznamenat jejich vliv na auditorův odhad přirozeného rizika do formulářů řady I.

POPIS RIZIKA	Přeneseno do formuláře
PROBLÉMY S FINANCOVÁNÍM AKTIVIT OHROŽENÍ SCHOPNOSTI SPLÁCET ZÁVAZKY OHROŽENÍ ZÁSADY GOING CONCERN PŘIROZENÉ RIZIKO - OBLAST POHLEDÁVEK, ÚVĚROVÉHO FINANCOVÁNÍ, LEASING	

Příloha 5: Porozumění účetnímu systému

POROZUMĚNÍ ÚČETNÍMU SYSTÉMU			I/3
KLIENT:	E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL:	Doležalová Jana	ISA 315	DATUM:

Cíl: Auditor musí na obecné úrovni porozumět účetnímu systému tak, aby mohl identifikovat specifická rizika spojená s účetním systémem a vytvořit vhodný plán auditu.

Instrukce:

- 1) **Formulář se vyplňuje v přípravné fázi auditu a zjištěná rizika se přenesou do dotazníku I/1.** Je-li audit prováděn opakovaně, je možno převádět formulář z roku na rok, stačí jen doplnit změny.
- 2) Účetní systém zahrnuje účetní záznamy a postupy, včetně účetních systémů a kontrol, které klient používá k identifikaci, dokumentaci, zpracování, shrnutí a vykazování operací a k zajištění odpovědnosti za aktiva, závazky a vlastní kapitál. Úroveň porozumění účetnímu systému umožňuje auditorovi vytvořit závěr, který napomůže zhodnotit, zda by strategie spoléhání se na vnitřní kontroly mohla být přínosná.
- 3) Přílohou tohoto formuláře je detailní popis účetních postupů v závislosti na používaných programech a výpočetní technice a jednotlivých aplikačních systémů (transakčních cyklů) – I/3A.

Procedura	Ano - Ne - N/A	Odkaz
Vnitřní legislativa účetní jednotky a používané účetní postupy:		
Je řádně zpracován oběh účetních dokladů?	ANO	
Existují náznaky, že nejsou řádným způsobem dodržovány stanovené účetní postupy a zpracovány účetní doklady?	NE	
Jsou některé oblasti účetního systému neupraveny interními směrnici?	NE	
Došlo ke změně používaných účetních metod a postupů?	NE	
Došlo ke změně v podnikatelské činnosti, která by vyžadovala specifické účetní postupy?	NE	
Existují účetní postupy, které považujete za nesprávné, neobvyklé nebo komplikované?	NE	
Používá účetní jednotka samostatný účetní okruh pro vnitropodnikové účetnictví?	ANO	
Má účetní jednotka zahraniční provozovny, které zahrnuje do svého účetnictví?	NE	
Závislost účetní jednotky na výpočetní technice:		
Používá účetní jednotka komplexní softwarový účetní (informační) systém?	ANO	
Existuje projekčně – programová dokumentace k tomuto systému?	N/A	
Existuje uživatelská příručka k tomuto systému?	ANO	
Je tento systém řádně zabezpečen a zálohován?	ANO	
Má účetní jednotka pracovníka odpovědného za správu systému (správce sítě)?	ANO	
Používá účetní jednotka vzdálený přístup (internet) při zpracování účetnictví?	NE	
Je používaný hardware zastaralý nebo je využíván na hranici své kapacity?	NE	
Má účetní jednotka smluvně sjednanou podporu s dodavatelem software?	ANO	
Jsou účetní pracovníci řádně proškoleni pro práci s účetním systémem?	ANO	
Zpracovává účetní jednotce účetnictví externí dodavatel?	NE	
Je účetní jednotka silně závislá na výpočetní technice?	NE	
Porozumění jednotlivým složkám účetního systému a transakčních cyklů (viz. form.II/1-3:		
Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	ANO	
Zásoby a jejich ocenění	ANO	
Prodej / pohledávky / platby	ANO	

Nákup / závazky / platby	ANO	
Mzdy	ANO	
Hlavní kniha	ANO	
Byly zjištěny nedostatky ve spolehlivosti účetního systému a transakčních cyklů?	NE	

IDENTIFIKOVANÁ RIZIKA

Uvést níže všechna identifikovaná rizika a zaznamenat jejich vliv na auditorův odhad přirozeného rizika do formulářů řady I.

POPIS RIZIKA	Přeneseno do formuláře
pohledávky + k nim tvořené opravné položky, leasing	

Příloha 6: Porozumění vnitřním kontrolám

POROZUMĚNÍ VNITŘNÍM KONTROLÁM			I/6
KLIENT:	E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL:	Doležalová Jana	ISA 240, 300, 315, 330, 402	DATUM:

Cíl: Auditor by měl porozumět vnitřním kontrolám relevantním pro audit. Rozsah tohoto porozumění musí být dostatečný pro to, aby byl schopen identifikovat rizika výskytu významné nesprávnosti, ať z důvodu chyby nebo podvodu, a navrhnout podobu dalších auditorských postupů (testy spolehlivosti, testy věcné správnosti).

Instrukce:

- 1) Formulář se vyplňuje v plánovací fázi auditu. Auditor je povinen posoudit strukturu a implementaci kontrol. Porozumění vnitřním kontrolám není testem účinnosti fungování kontrol.
- 2) Způsob navržení a implementace vnitřní kontroly se liší podle velikosti a složitosti účetní jednotky. Menší účetní jednotky, jejichž majitelé nebo vedení se aktivně účastní procesu finančního výkaznictví, nemívají písemné směrnice ani popis účetních postupů.
- 3) Auditor musí posoudit jaký vliv mohou mít různé aspekty vnitřní kontroly účetní jednotky na audit.
- 4) Pokud na otázky existuje více odpovědí ANO, měl by auditor přijmout strategii nespolehat se na vnitřní kontrolní systém účetní jednotky.

Postup	Ano - Ne - N/A	Odkaz
Kontrolní prostředí:		
Jsou rozhodovací pravomoci svěřeny do kompetence pouze jediné osoby (např. majitele)?	NE	
Jsou rozhodovací pravomoci nedostatečně delegovány?	ANO	
Je vedení účetní jednotky nedostatečně zkušené a zodpovědné?	NE	
Jsou řídicí pracovníci nedostatečně kvalifikovaní, zkušení nebo kompetentní?	NE	
Je vedení účetní jednotky ochotno akceptovat neobvyklá obchodní rizika?	ANO	
Přehlíží vedení společnosti nesprávnosti v účetních výkazech?	NE	
Ignoruje vedení účetní jednotky identifikované nedostatky v účetním systému a vnitřní kontrole, zjištěné pracovníky účetní jednotky nebo externími auditory?	NE	
Proces vyhodnocení rizik účetní jednotky:		
Má účetní jednotka nastaveny nerealistické cíle, plány a rozpočty?	ANO	
Neprovádí účetní jednotka zpřesňování plánů a rozpočtů?	N/A	
Nereaguje vedení účetní jednotky pružně na změny ve vývoji tržeb, cen, nákladů a stavu zásob?	NE	
Informační systém a komunikace:		
Je informační systém nedostatečný?	NE	
Je informační systém dostatečný, ale výkazy a zprávy nejsou vedením účetní jednotky dostatečně využívány?	NE	
Jsou zavedena pravidla pro identifikaci, záznamů do informačního systému, výstupů relevantních informací a jejich pravidelnost a včasnost?	ANO	
Kontrolní činnost:		
Jsou zavedeny limity pro nákupy nad určitou částku, které musí schvalovat vedení?	ANO	
Je zaveden systém interních objednávek pro každý nákup?	NE	
Je zaveden systém prodeje jen s objednávkou za cenu dle schváleného ceníku?	ANO	
Je zaveden systém sledování obrátkovosti zásob a tvorby opravných položek k zásobám?	NE	
Jsou prováděny řádně fyzické inventury zásob a hmotného majetku?	ANO	
Jsou schvalovány a kontrolovány denní platební příkazy?	NE	

Monitorování kontrol:		
Účetní jednotka má zavedeny kontrolní mechanismy v oblasti finančního reportingu (např. oddělení controllingu nebo interního auditu)?		
Je řádně vymezena odpovědnost a pravomoci osob, které monitorují provádění kontrolních postupů?		
Je implementován certifikovaný systém řízení jakosti?	ANO	

Posouzení rizika - vyhodnocení:
--

Příloha 7: Předběžné analytické postupy

PŘEDBĚŽNÉ ANALYTICKÉ POSTUPY	I/4
-------------------------------------	------------

KLIENT: E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ: 31.12.2010
PŘIPRAVIL: Doležalová Jana	ISA 240, 300 DATUM:

Cíl: Seznámit se s obsahem účetní závěrky nebo účetních výkazů během roku a důležitými změnami, ke kterým došlo od začátku účetního období, a provést jejich analýzu. Na jejím základě identifikovat specifické riziko významné nesprávnosti a zvážit přiměřenost předpokladu schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Instrukce:

- 1) Formulář se vyplňuje při plánování auditu. Auditor získá účetní výkazy případně obratovou předvahu, plány a prognózy případně jejich porovnání se skutečností učiněné účetní jednotkou.
- 2) Provede se srovnání informací a finanční analýza, jejíž výsledky jsou přílohou I/4A tohoto formuláře.
- 3) Na základě výsledků analytických postupů a dotazováním vedení účetní jednotky posoudit předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Postup	Ano - Ne - N/A	Odkaz
Získání informací:		
Skutečné údaje během roku	ANO	
Skutečné údaje minulého období	ANO	
Předpokládané údaje běžného roku	N/A	
Srovnání informací:		
Byla provedena finanční analýza?	ANO	
Byly zjištěny nepředpokládané rozdíly?	NE	
Byly zjištěny očekávané rozdíly, ale neobjevující se v provedené analýze?	NE	
Byla posouzena reálnost rozpočtů a prognóz účetní jednotky?	N/A	
Bylo v případě existence rozdílu získáno dostatečné vysvětlení od účetní jednotky?	N/A	
Schopnost pokračovat ve svých aktivitách:		
Nulový nebo záporný pracovní kapitál	ANO	
Pokračující záporné cash-flow z provozní činnosti	ANO	
Nepříznivé finanční ukazatele zejména likvidity a zadluženosti	ANO	
Neschopnost platit věřitelům v den splatnosti	ANO	
Potíže s dodržováním úvěrových smluv	ANO	
Omezení běžných podnikatelských aktivit	ANO	
Opoždění nebo přerušení výplaty dividend	N/A	
Nadměrné nebo zastaralé zásoby	NE	
Potřeba prodeje důležitého majetku za účelem získání finančních prostředků	ANO	
Ztráta klíčových členů vedení nebo zaměstnanců	NE	
Stávky zaměstnanců nebo jiné potíže s nimi	NE	
Významná závislost na úspěchu určitého projektu nebo na určitém majetku	ANO	
Ztráta významných trhů, odběratelů nebo dodavatelů	ANO	
Rozpor s legislativními požadavky	NE	
Neukončené významné soudní spory nebo podobné záležitosti	N/A	
Změny v technickém pokroku, legislativě a vládní politice s negativními dopady na klienta	ANO	
Existuje reálné riziko, že předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách je ohrožen?	ANO	

IDENTIFIKOVANÁ RIZIKA

Uvést níže všechna identifikovaná rizika a zaznamenat jejich vliv na auditorův odhad přirozeného rizika do formulářů řady I.

POPIS RIZIKA	Přeneseno do formuláře
OHROŽENÍ ZÁSADY GOING CONCERN, NESCHOPNOST SPLÁCET ZÁVAZKY, VYSOKÁ ZADLUŽENOST, PODFINANCOVÁNÍ, PROBLÉMY SE ZÍSKÁVÁNÍM FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ ZTRÁTA VÝZNAMNÝCH ODBĚRATELŮ, ZÁKAZNÍKŮ	

Příloha 8: Plánovací hladina významnosti

PLÁNOVACÍ HLADINA VÝZNAMNOSTI			I/5
KLIENT: E.D.C.		OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL: Doležalová Jana	ISA 315, 320	DATUM:	

Cíl: Odhadnout hladinu nesprávností, které lze v účetní závěrce tolerovat a pomoc při stanovení rozsahu auditu.

Instrukce:

- 1) Formulář se vyplňuje při plánování auditu.
- 2) Určení hladiny významnosti je záležitostí odborného úsudku a označuje možné nesprávnosti účetních výkazů, které mohou jejich uživatelé považovat za významné. Odborná literatura poskytuje i několik dalších možných způsobů jejího výpočtu. Obvykle se stanoví tímto způsobem:
  - 5 – 10 % zisku před zdaněním
  - 0,5 – 1,5 % výnosů
  - 0,5 – 1,5 % celkových aktiv netto
- 3) Auditor identifikuje přiměřený kritický komponent, který by měl vykazovat prvky určité stability. Odhadne částku této položky k datu účetní závěrky a aplikuje na tuto částku přiměřenou procentní sazbu. Auditor se může odchýlit od uvedeného rozmezí sazeb, ale musí tento postup zdůvodnit. Auditor může také stanovit individuální materialitu (nižší než zjištěná hladina významnosti) pro testy věcné správnosti v jednotlivých sekcích.
- 4) Pokud auditor v průběhu auditu zjistí skutečnosti nebo okolnosti, které ovlivňují stanovení plánovací hladiny významnosti, provede opětovné posouzení této hladiny.

Stanovení plánovací hladiny významnosti

Kritický komponent	Částka v tis. Kč	Procento	Hladina významnosti v tis. Kč
Zisk před zdaněním	-	-	-
Celkové výnosy	97 000	0,5%	485
Celková aktiva	76 720	0,5%	384
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	94 640	0,5%	473

Zdůvodnění výběru kritického komponentu a zvolené hladiny významnosti

tržby jsou relativně stabilní položka

Zdůvodnění odchylky od používané sazby

Individuální materialia stanovena na 284 tis. Kč (60% z plánovací hladiny významnosti)

Sekce v kterých byl použit individuální výpočet materiality

opravné položky, oblast leasingu

Opětovné stanovení plánovací hladiny významnosti

Příloha 9: Shrnutí rizik zakázky

RIZIKO ZAKÁZKY			I/1
KLIENT:	E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL:	Doležalová Jana	ISA 200, 240, 250, 300	DATUM:

Cíl: Auditor identifikuje případná rizika, která by jednotlivě či společně vedla k názoru, že riziko zakázky je vyšší než obvyklé.

Instrukce:

- 1) Formulář se vyplňuje primárně v přípravné fázi auditu, rizika je vhodné případně přehodnotit i následně, především v době vyhodnocování výsledků auditu.
- 2) Popíše se všechna rizika vztahující se k dané zakázce. Je-li audit prováděn opakovaně stejným auditorem, stačí doplnit změny. Formulář je důvěrný, není vhodné, aby s jeho obsahem byl klient seznámen, nebo byl vyplňován v přítomnosti či součinnosti s některým z klientových zaměstnanců.
- 3) U otázek s odpovědí ANO je nutno uvést odkaz na pracovní dokumentaci a zvážit možný odhad rizika zakázky.
- 4) **Auditor zjistí dotazováním u pracovníků společnosti, zda vědí o podvodech nebo o podezřelých ze spáchání podvodu. Pokud auditor odhalí podvod nebo zjistí významné nedostatky ve vnitřních kontrolách, měl by informovat příslušné členy vedení. Pokud je v důsledku zkresení, které vyplynulo z podvodu, omezena schopnost auditora pokračovat v provádění zakázky, měl by zvážit ukončení zakázky.**

Identifikace rizik	Ano-Ne-N/A	Odkaz
Důvěryhodnost vedení a jeho odpovědnost za správné sestavení účetních výkazů:		
Máme na základě minulých zkušeností pochybnosti o důvěryhodnosti vedení?	NE	
Existují náznaky, že se vedení podílí na nezákonných nebo pochybných činnostech?	NE	
Je neuspokojivé vysvětlení důvodů změn právních zástupců, bank nebo auditorů?	NE	
Jsou používány sporné účetní metody nebo nestandardní účetní postupy?	NE	
Existuje riziko z titulu servisního zpracování klientových systémů účetnictví?	NE	
Organizace a struktura vedení a vnitřní kontrolní proces:		
Je organizační struktura příliš složitá nebo se často mění?	NE	
Chybí vedení dostatek schopností a zkušeností pro vedení podniku?	NE	
Jsou odpovědnosti a pravomoci nedostatečně vymezeny?	NE	
Jsou organizační jednotky a jednotlivé činnosti nedostatečně řízeny a kontrolovány?	NE	
Proběhly významné změny v řízení podniku, ve vedení účetní jednotky nebo vlastníků?	NE	
Schopnost pokračovat ve svých aktivitách a finanční situace:		
Je plánován prodej účetní jednotky nebo její významné části?	NE	
Je značná část odměn pro vedení účetní jednotky závislá na výsledku hospodaření?	NE	
Má účetní jednotka nedostatek provozního kapitálu nebo problémy v oblasti cash-flow?	ANO	
Existuje riziko porušení smluvních podmínek, jež byly stanoveny věřiteli účetní jednotky?	ANO	
Je snahou vedení účetní jednotky dosažení co nejnižšího zdanitelného příjmu?	NE	
Existují závazky účetní jednotky neuvedené v rozvaze nebo podmíněné závazky?	NE	
Povaha podnikatelské činnosti a podnikatelské prostředí:		

Existují v účetní jednotce podnikatelská rizika zjištěná v souvislosti se získáváním znalostí o podnikání účetní jednotky?	ANO	
Existuje značný počet transakcí s propojenými osobami?	NE	
Proběhly významné změny v legislativním rámci upravující předmět podnikání účetní jednotky?	NE	
Jsou proti účetní jednotce vedeny významné soudní spory?	NE	
Emituje účetní jednotka obchodovatelné cenné papíry nebo je předmětem veřejného zájmu?	NE	
Povaha auditorské zakázky a dodržování auditorských standardů:		
Je auditor ve vztahu ke klientovi závislý?	NE	
Jedná se o první auditorskou zakázku u tohoto klienta?	NE	
Má auditor a asistenti podílející se na této zakázce první zkušenost s předmětem podnikání klienta?	NE	
Lze očekávat, že by klient v průběhu či na konci auditu mohl požadovat významné změny ve sjednaných podmínkách zakázky?	NE	
Pravděpodobnost podvodu:		
Má vedení snahu omezit přístup auditora k pracovníkům a informacím?		
Má účetní jednotka vysokou fluktuaci vedoucích pracovníků?	N/A	
Byla zjištěna nedostatečnost nebo neúčinnost kontrolních systémů?	N/A	
Jsou povaha a rozsah kontrolních postupů podřízeny hledisku nákladové minimalizace?	N/A	
Není zabezpečena dělba odpovědnosti osob pověřených dozorem a vedením?	N/A	
Je nedostatečná odborná kvalifikace a praxe osob pověřených řízením a kontrolou?	N/A	
Jsou osoby pověřené dozorem a vedením propojeny příbuzenskými vztahy?	N/A	
Nejsou vedením sledovány, popř. činěny závěry z negativních kontrolních zjištění?	N/A	
Není ověřována funkčnost a bezpečnost technologických a informačních systémů?	N/A	
Nejsou prováděny aktualizace vnitřních norem a předpisů?	N/A	
Není prováděna prověrka dodržování vnitřních norem a zákonných ustanovení a předpisů?	N/A	

Posouzení rizika - vyhodnocení:

Ohrožení schopnosti pokračovat v aktivitách účetní jednotky

Příloha 10: Rizika na úrovni účetních zůstatků a možné nesprávnosti

RIZIKA NA ÚROVNI ÚČETNÍCH ZŮSTATKŮ A MOŽNÉ NESPRÁVNOSTI			I/7
KLIENT:	E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL:	Doležalová Jana	ISA 240, 315, 330	DATUM:

Cíl: Auditor by měl identifikovat účty nebo transakce, u kterých existuje specifické riziko a které vyžadují zvláštní pozornost při přípravě auditu.

Instrukce:

- 1) Formulář se vyplňuje v plánovací fázi auditu. Při identifikování rizik by měl auditor uvážit, jaké významné nesprávnosti se mohou vyskytnout. Při identifikaci specifických rizik bere auditor do úvahy hladinu významnosti. Existuje šest typů možných nesprávností – **úplnost, platnost, zaúčtování, zaúčtování do správného období, ocenění, prezentace.**
- 2) Auditor by měl odděleně posoudit každý významný účet, určit skupiny operací významného charakteru, které jsou na tomto účtu zaúčtovány, a hledat faktory, které zvyšují riziko nesprávnosti. Při posuzování rizik auditor využívá práce provedené před přijetím zakázky a v průběhu plánování.
- 3) Nesprávnosti je možné identifikovat s ohledem na nesprávnosti zjištěné v minulých letech. Nelze však přepokládat, že se jiné nesprávnosti nevyskytují.
- 4) Auditor věnuje pozornost zejména operacím při účtování oprav, odhadů a jiných úprav, operacím nezvyklých a výjimečných, případně s propojenými osobami a operacím s rizikem podvodu.
- 5) Pro stanovení úrovně zjišťovacího rizika pro jednotlivé účty a transakční cykly s odhadnutým specifickým rizikem je nutno vyhotovit přílohy I/7A.
- 6) Pokud auditor neuvazuje spoléhat se na VKS, může stanovit zjišťovací riziko jednotně pro všechny účty a transakční cykly jako STŘEDNÍ (nezjištěno specifické přirozené riziko u žádné položky) nebo NÍZKÉ.

Odhad identifikovaného rizika na úrovni účetních zůstatků a možné nesprávnosti:

Přirozené riziko – možnost vzniku významné nesprávnosti				
Číslo účtu s rizikem	Popis rizika	Úroveň rizika (S/V)		Odkaz
Kontrolní riziko – systém vnitřní kontroly účetní jednotky nezabrání vzniku nesprávností				
Číslo účtu s rizikem	Popis rizika	Úroveň rizika (S/V)		Odkaz
		Předběžné	Konečné	
		Ano -Ne	Odkaz	
Uvažuje auditor spoléhat se na vnitřní kontrolní systém?		NE		
Zjišťovací riziko – auditor neodhalí některé závažné nesprávnosti		Úroveň rizika (N/S)		Odkaz
Zjišťovací riziko stanoveno shodně pro všechny účty a transakční cykly jako:				

Příloha 11: Rizika na úrovni účetních zůstatků a možné nesprávnosti

RIZIKA NA ÚROVNI ÚČETNÍCH ZŮSTATKŮ A MOŽNÉ NESPRÁVNOSTI		I/7A
KLIENT: E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ:	31.12.2010
PŘIPRAVIL: Doležalová Jana	DATUM:	
Odhad rizika k účtu (transakčnímu cyklu):		

Instrukce:

Příloha se vyplňuje samostatně pro každý účet nebo transakční cyklus s odhadnutým specifickým rizikem.

Postup		Odkaz				
I. Odhad přirozeného rizika						
A. Odhad rizika na úrovni účetní závěrky:						
1. Zvážit závěry učiněné při celkovém odhadu rizika během fáze předběžného plánování obsažené na formuláři Riziko zakázky (I/1) a Předběžné analytické postupy (I/4).						
2. Ujistit se, že příloha k ÚZ za minulé účetní období odpovídá požadavkům na zveřejnění (je úplná).						
B. Odhad rizika na úrovni zůstatku účtu a druhu transakce:						
1. Provéřit přiměřenost významných zůstatků účtu a identifikovat významné a neobvyklé pohyby.						
2. Identifikovat účty a transakce, které obsahují komplexní účetní operace, odhady, opravy nebo nesystematicky zpracovávané zápisy.						
C. Celkový odhad přirozeného rizika:						
Na základě výše uvedených procedur odhadnout úroveň přirozeného rizika zjištěného pro každý významný účetní zůstatek (viz. část III.)						
II. Odhad kontrolního rizika						
A. Předběžný odhad:						
<ul style="list-style-type: none"> • Zvážit celkové zhodnocení kontrolního prostředí. • Kde je plánováno spoléhat se na VKS, identifikovat kontroly pokrývající potenciální chyby a odhadnout jejich adekvátnost. 						
B. Konečný odhad:						
3) V případech, kdy byl předběžný odhad kontrolního rizika jiný než vysoký, obdržet důkazní informace prostřednictvím testů spolehlivosti o výši tohoto rizika.						
4) Na základě výše uvedených procedur provést konečný odhad kontrolního rizika.						
III. Odhad přijatelného zjišťovacího rizika						
Provést odhad přijatelného zjišťovacího rizika (na základě odhadu přirozeného a kontrolního rizika) a zdokumentovat požadovaný rozsah testů.						
Stanovení přirozeného rizika	Úplnost	Platnost	Zaúčtování	Zaúčtování do správného období	Ocenění	Prezentace
Stanovení kontrolního rizika						
A. Předběžné stanovení	Úplnost	Platnost	Zaúčtování	Zaúčtování do správného období	Ocenění	Prezentace
B. Konečné stanovení	Úplnost	Platnost	Zaúčtování	Zaúčtování do správného období	Ocenění	Prezentace
Zjišťovací riziko	Úplnost	Platnost	Zaúčtování	Zaúčtování do správného období	Ocenění	Prezentace

Příloha 12: Shrnutí plánu auditu

SHRnutí PLÁNU AUDITU		I/8
KLIENT:	E.D.C.	OBDOBÍ KONČÍCÍ: 31.12.2010
PŘIPRAVIL:	Doležalová Jana	ISA 240, 250, 330 DATUM:

Cíl: Naplánovat audit tak, aby auditor efektivním způsobem získal přiměřené ujištění, že žádná potenciální chyba, a to samostatně nebo ve spojení s ostatními, nezpůsobila výrazné zkreslení účetní závěrky. Auditor také získá přiměřené ujištění, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti způsobené úmyslně zkreslením účetní závěrky nebo zpronevěrou majetku (podvodem).

Instrukce:

- 1) Plánování auditu spočívá ve stanovení celkové strategie zakázky (v návaznosti na formulář A 1) a v sestavení plánu auditu. Plánovací dokument musí být vždy nedílnou součástí auditorského spisu.
- 2) Je nutné také zdokumentovat všechny podrobnosti o významných změnách v plánu auditu, které byly provedeny během realizace zakázky.

- **Činnost a předmět podnikání klienta**
- **Riziko zakázky**
- **Riziko výskytu podvodu**
- **Změny ve významných účetních metodách**
- **Problémy z předchozích let**
- **Účetní systém**
- **Počítačová klasifikace**
- **Kontrolní prostředí**
- **Předběžné analytické postupy**
- **Specifická rizika a reakce**
- **Auditorská strategie pro nerizikové oblasti**
- **Hladina významnosti**

- **Časový rozvrh auditu**

Předběžný audit	Inventarizace	Vlastní audit	Předání zprávy

- **Kontakt na klienta**

Kontaktní osoba	Telefon	E-mail

- **Auditorský tým**

Odpovědný auditor	Členové		

- **Rozpočet**

	Počet hodin pro asistenty	Počet hodin pro auditora	Celkem	Skutečnost
Plánování auditu	0	0	0	0
Testy spolehlivosti	0	0	0	0
Testy věcné správnosti	0	0	0	0
Závěrečné práce	0	0	0	0
Následná kontrola	0	0	0	0
Celková potřeba času	0	0	0	0

Pozn.: V případě velkých klientů (obrat nad 1 mld. Kč) se zpracovává detailní rozpočet v příloze I/8A.

- **Změny v plánu auditu v průběhu realizace zakázky**

PRACOVNÍ PAPÍR

Klient: E.D.C
Účetní období: 31.12.2010
Předmět: pohledávky 311.011

Test

Ověření správnosti zaúčtování vybraných vystavených faktur do období a na správné účty.

Provedená práce

Výběr vzorku – vybereme a otestujeme všechny klíčové položky $\geq$ „284“ tis. Kč a 5 dalších položek. Budeme vybírat každou 67 fakturu. První faktura bude v seznamu nalezena pomocí (např.) random funkce, vygenerováním čísla od 1 – 335. Random byl vybrán náhodně exceleem.

Na základě vybraného vzorku faktur jsme ověřovali správnost zaúčtování vystavených faktur z pohledu období a správnosti zaúčtování na příslušné účty. Testovaly jsme všechny faktury od hodnoty 284 tis. Kč a výše (nejvyšší hodnota faktury je 2,9 mil. Kč) a další 5 faktur (tj. každou 67 fakturu z netestovaného zůstatku položek).

Výsledek

Otestováno bylo 15 klíčových faktur a dalších 5 náhodně vybraných faktur. Ověřeno bylo tedy celkem 20 položek, tj. 5,7% z počtu položek. V hodnotovém vyjádření jsme tímto způsobem ověřili 67,96% celkového zůstatku příslušného účtu.

Závěr

Nebyly zjištěny nedostatky.
Testovaný vzorek se proto nerozšiřoval.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky společnosti E.D.C., která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2010, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2010 a přílohy této účetní závěrce, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o společnosti E.D.C. jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán společnosti E.D.C. je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Odpovědnost auditora

Naší odpovědností je vyjádřit na základě našeho auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické požadavky a naplánovat a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení rizik významné (materiální) nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsme přesvědčeni, že důkazní informace, které jsme získali, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Výrok auditora

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv společnosti E.D.C. k 31. 12. 2010 a nákladů a výnosů a výsledku hospodaření za rok končící 31. 12. 2010 v souladu s českými účetními předpisy.

Zdůraznění skutečnosti

Aniž bychom vydali výrok s výhradou, uozorňujeme na skutečnost z přílohy k účetní závěrce zabývající se závazky z uzavřených leasingových smluv přesahující finanční možnosti družstva. Ztráta za rok 2010 dosáhla výše 8 402 tis. Kč, je vykázán záporný vlastní kapitál ve výši 3 166 tis. Kč. Tato skutečnost ukazuje na významnou nejistotu, která může zpochybnit schopnost nepřetržitého trvání účetní jednotky. Povinností představenstva je tedy svolat valnou hromadu a postupovat podle § 193 obchodního zákoníku.

Zpráva o zprávě o vztazích mezi propojenými osobami

Ověřili jsme věcnou správnost údajů uvedených ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami družstva E.D.C. za rok končící 31. 12. 2010. Za sestavení této zprávy o vztazích je odpovědný statutární orgán družstva E.D.C. Naším úkolem je vydat na základě provedeného ověření stanovisko k této zprávě o vztazích.

Ověření jsme provedli v souladu s AS č. 56 Komory auditorů České republiky. Tento standard vyžaduje, abychom plánovali a provedli ověření s cílem získat omezenou jistotu, že zpráva o vztazích neobsahuje významné věcné nesprávnosti. Ověření je omezeno především na dotazování pracovníků společnosti a na analytické postupy a výběrovým způsobem provedené prověření věcné správnosti údajů. Proto toto ověření poskytuje nižší stupeň jistoty než audit. Audit jsme neprováděli, a proto nevyjadřujeme výrok auditora.

Na základě našeho ověření jsme nezjistili žádné skutečnosti, které by nás vedly k domněnce, že zpráva o vztazích mezi propojenými osobami družstva E.D.C. za rok končící 31. 12. 2010 obsahuje významné věcné nesprávnosti.

V [REDACTED] dne 2. října 2011

.....
Auditorská společnost UCE&AUDIT

.....
jménem společnosti vypracoval zprávu:
Ing. Jan Novák
Oprávnění č. XXXX Komory auditorů ČR

Příloha 15: Možnosti nepříznivého vývoje vlastního kapitálu a výrok auditora

